Ştefan Tita

Alexida sensitiva

POVESTIRI DIN VIITOR

Ştefan Tita

Alexida sensitiva

POVESTIRI DIN VIITOR

EDITURA ION CREANGĂ — BUCUREŞTI, 1976

Coperta: DAMIAN PETRESCU

Alexida sensitiva

I

În clasa a VIII-a a Complexului şcolar nr. 62 se înstăpînise de cîteva zile o deosebită frămîntare. Şi am putea spune că frămîntarea cuprinsese întregul complex şcolar. Cauza era instalarea într-o seră amenajată special, care aparţinea colţului viu al clasei a VIII-a, a unei plante necunoscute. Cînd o vedeai nici n-ai fi putut bănui că e plantă. Semăna mai degrabă cu o bucată de cablu răsucit, de culoare galben deschis. În loc de frunze avea nişte cruste mici, un fel de solzi cafenii presăraţi de-a lungul tulpinei. Aceste cruste secretau, sub forma unor bobiţe de mărgean, o substanţă dovedită extrem de utilă în agricultură şi legumicultură.

Planta putea creşte pe orice teren. Un rudiment de rădăcină pivotantă o fixa uneori chiar de rocile foarte dure. Pentru a trăi şi a se dezvolta avea însă absolută nevoie de o combinaţie chimică gazoasă, alcătuită din oxigen, hidrogen şi azot şi care se găsea în atmosfera planetei „Alexius".

Planeta Alexius fusese de curînd descoperită de astronomul cosmonaut Pavel Alexescu. După normele în vigoare, Comisia Internaţională a Cercetărilor Cosmice a dat la început planetei numele

descoperitorului ei. Dar profesorul, un om extrem de modest, a cerut modificarea numelui, în loc de Alexescu, Alexius.

Cum ajunsese însă această plantă din planeta Alexius tocmai la colțul viu al clasei a VIII-a?

Cîndva și nu tocmai demult, astrobotanistul Grigore Pandelescu fusese elev al Complexului școlar nr. 62. Pe atunci nu era decît o școală medie. Puțin timp însă, după ce Grigore Pandelescu a părăsit-o, intrînd în universitate, a fost transformată în Complex școlar cu numeroase secții, laboratoare și hale industriale.

Directorul complexului rămăsese tot minunatul profesor Radu Radu, Radu la pătrat, cum — luînd-o înaintea altora — singur se poreclise. Omul acesta mărunt, cu priviri blînde, reușea să aibă o mare autoritate asupra celor care îl cunoșteau. Elevii și foștii elevi îl respectau, fără să se teamă de el și-l iubeau, fără ca el să le facă vreo concesie. Ca mai toți foștii elevi și Grigore Pandelescu se simțea foarte atras de el.

La aceeași școală învăța acum și Marian Pandelescu, fiul botanistului, elev în clasa a VIII-a. Cunoscînd aceste date, explicația se înfiripă oarecum de la sine. Vom da totuși unele amănunte.

Cînd profesorul Alexescu descoperise noua planetă, întîi pe calea unor calcule minuțioase apoi prin lentilele uriașului telescop electronic al stațiunii astronomice unde funcționa ca director, toți acei care îl cunoșteau erau încredințați că în scurtă vreme el va porni în fruntea unei expediții de cosmonauți pentru a stabili o legătură directă.

Și lucrurile chiar așa s-au și petrecut. Pavel Alexescu făcea parte din rîndul oamenilor de știință care nu se mulțumesc doar cu o muncă teoretică de cabinet. Lui îi plăcea să verifice în

practică tot ceea ce mintea omenească reușise să dezvăluie prin studii și imaginație. În acest spirit, el inițiase o vastă mișcare printre astronomii, astrogeologii, astrofizicienii etc. de pretutindeni, ca ei să participe în număr cît mai mare la expedițiile în spațiile siderale.

Apariția noii planete se datora, după părerea lui, unui cataclism cosmic și el ținea neapărat să-și verifice părerile prin cercetări directe. Aceasta cu atît mai mult cu cît alți savanți susțineau ipoteze contrarii.

De aceea, la puțin timp după descoperirea sa, Pavel Alexescu zbura în fruntea unei echipe de cercetători spre planeta care-i purta numele.

Zborul fusese organizat în cadrul unei colaborări științifice pe plan internațional, iar Grigore Pandelescu primise însărcinarea să participe la această importantă expediție în calitate de astrobotanist, fiind cunoscut prin lucrările sale de specialitate concepute într-un spirit nou și cutezător.

Printre altele, emisese o teorie a aclimatizării, prin care susținea posibilitatea adaptării vegetalelor de pe alte planete la condițiile specifice ale planetei noastre. În direcția aceasta obținuse chiar și unele succese parțiale cu plante aduse din Venus și Marte.

Din expediția condusă de profesorul Alexescu, Grigore Pandelescu se întorsese cu o bogată recoltă. Condițiile atmosferice din planeta Alexius, apropiate cu cele de pe pămînt, îl îndreptățeau pe tînărul cercetător să creadă că teoria aclimatizării plantelor cosmice va găsi de data aceasta o vastă posibilitate de aplicare practică.

Printre variatele specii vegetale aduse, se afla și „Alexida sensitiva", din care izbutise să culeagă numeroase exemplare.

Unul din aceste exemplare fusese dăruit Complexului școlar nr. 62. Firește, Grigore Pandelescu se simțea foarte legat de școala în care învățase. Ar fi totuși o nesocotire a adevărului dacă n-am spune că în hotărîrea de a dărui complexului școlar un exemplu din Alexida sensitiva, Grigore Pandelescu fusese puternic influențat de fiul său Marian. Însă cu toată stăruința lui Marian, Pandelescu nu cedase ușor.

— Bine, dar voi nu vă dați seama? Pentru a putea vieţui o astfel de plantă are nevoie de condiții speciale, obiectase la-nceput savantul.

— Tăticule, tu să ne arăți ce trebuie să facem și vei vedea că întregul nostru detașament se va strădui să-ți urmeze îndrumările.

— Oricum, să știi că nu e o treabă ușoară.

— Păi, dacă ar fi ușoară, ce, aș stărui eu atîta?

— O să mă mai gîndesc, spuse tatăl, încîntat totuși de argumentul fiului său.

Fără a pierde vremea, a doua zi dimineață, Grigore Pandelescu se duse să-i ceară sfatul lui Radu la pătrat. Acesta era obișnuit cu vizitele fostului său elev. De aceea nu se miră cînd îl văzu în cancelarie. Auzind însă pentru ce venise, rămase vădit surprins. Ba, mai mult, luase aerul unui om profund jignit.

— Vedeți, tovarășe director — începuse Pandelescu — mă aflu într-o grea dilemă. Nu știu cum să procedez. Îmi cunosc fiul, îi cunosc colegii și știu că-s foarte inimoși. Dar de data aceasta am impresia că vor să-și asume o sarcină care s-ar putea să-i depășească.

— Cum adică să-i depășească? vru să afle Radu la pătrat. Și ca de obicei, cînd începea să se înfierbînte, își plimbă de nenumărate ori mîna stîngă

prin păr. Grigore Pandelescu îi cunoştea gestul şi zîmbi. Totuşi continuă:

— Planta de care vorbim e extrem de sensibilă. De aceea întregul colectiv ştiinţific al expediţiei a hotărît s-o numească Alexida sensitiva.

— Da, şi mai departe? nu-l slăbi Radu la pătrat.

— Îngrijirea ei necesită condiţii speciale, pe care numai oamenii de ştiinţă le pot cunoaşte. Trebuiesc asigurate condiţii speciale de lumină, o anumită temperatură, cantitatea necesară de substanţe nutritive precum şi multe altele, pe care numai oamenii de ştiinţă le ştiu.

— Desigur, asta se-nţelege de la sine. Numai că oamenii de ştiinţă nu lucrează nici ei singuri. Au ajutoare, nu?

— Fără îndoială, horticultori, laboranţi...

— Şi în cazul nostru cine-i instruieşte, cine le dă îndrumări?

— Eu!

— Ei, foarte bine. Atît am vrut să ştiu.

Urmă o clipă de tăcere. Părul încărunţit al directorului arăta ca o pădure răvăşită de furtună. Îşi aprinse o ţigară şi vorbi puţin enervat:

— Pe vremea cînd am urmat eu şcoala, s-au dat în îngrijirea detaşamentului nostru doi viţei. Sub îndrumarea zootehnicianului şi a veterinarului, i-am crescut, iar întreprinderea agricolă de stat care ni-i dăduse în seamă a fost premiată pentru frumuseţea şi sănătatea lor. Cînd ai urmat tu şcoala — îţi aminteşti? — v-aţi ocupat de cultivarea unor plante acvatice aduse tocmai din Antarctica. Detaşamentul avea sarcina să le aclimatizeze în lacurile noastre de munte. Dacă nu mă-nşel, atunci te-ai pasionat tu de problema aclimatizărilor.

Pandelescu roşi uşor şi făcu semn afirmativ cu capul.

— Ei, acum, nimic mai firesc ca elevii noştri să se ocupe cu îngrijirea unor plante cosmice. Ai înţeles? Atunci de ce să n-avem încredere în ei? Cu ce ar fi ei mai prejos decît am fost noi la vîrsta lor?

— Aşadar, sînteţi de părere că...

— Nu mai am nimic de adăugat! curmă Radu discuţia.

Peste cîteva zile, în cadrul unei solemnităţi emoţionante, colectivul clasei a VIII-a a Complexului şcolar nr. 62, primea un exemplar din Alexida sensitiva.

Luînd cuvîntul, Grigore Pandelescu şi-a mărturisit profundele sentimente care-l leagă de şcoală şi profesori. După aceea a făcut o scurtă dar cuprinzătoare expunere despre expediţia ştiinţifică la care participase, iar în încheiere a vorbit despre „Alexida sensitiva".

— Această plantă şi-a dovedit pe deplin utilitatea. După cum poate ştiţi, există numeroase substanţe, fie extrase din plante, fie preparate pe cale sintetică, ale căror proprietăţi stimulatoare sînt bine cunoscute. Cu ajutorul lor s-a obţinut o creştere considerabilă a anumitor cereale, legume etc. Ei bine, Alexida sensitiva secretă o substanţă ale cărei proprietăţi stimulatoare sînt de zeci de ori mai active. Experienţele ne îndreptăţesc să aşteptăm rezultate surprinzătoare. Decît, cum arată şi numele, Alexida sensitiva e o plantă foarte sensibilă care, în contact cu anumiţi factori îşi încetează cu desăvîrşire secreţia şi aşa destul de redusă. Trebuie, deci, să vegheaţi, să feriţi planta de factori nocivi. Recoltarea preţioasei secreţii se va face o dată pe lună şi numai după indicaţiile mele. La

institutul de astrobotanică s-au întreprins lucrări pentru aclimatizarea Alexidei pe de-o parte, iar pe de altă parte pentru sporirea treptată a substanței secretate, fără a i se modifica în vreun fel componența chimică. De îndată ce vom obține primele rezultate, ne vom întîlni din nou. Și acum, țin să vă adresez o rugăminte.

Grigore Pandelescu sorbi din paharul cu apă pe care-l avea dinainte și continuă:

— Iată despre ce este vorba. La vîrsta voastră imaginația e în fierbere. Nu lipsesc nici inițiativele îndrăznețe. Și e foarte bine că lucrurile stau așa. Ceea ce vă rog este să nu întreprindeți nimic fără ca în prealabil să vă sfătuiți cu mine. Îmi făgăduiți?

— Daaa! bubui răspunsul elevilor care umpleau pînă la refuz marea sală de festivități.

— Vă mulțumesc, spuse Pandelescu. Și glasul acestui om, care zburase în stele, tremura puțin. Apoi se adresă din nou sălii: Asta-i tot ce am vrut să vă rog. Firește, dacă vreți să-mi puneți unele întrebări, dacă aveți unele nelămuriri, vă stau la dispoziție, sînt gata să vă răspund.

O tăcere profundă se așternu în sală. Nimeni nu mișca.

— Ei, haide, cine începe? întrebă Pandelescu.

Directorul își privi amuzat elevii și pe neașteptate izbucni:

— Ce e cu voi, v-ați pierdut graiul?

Atîta a fost de-ajuns ca apoi întrebările să curgă potop. Pandelescu și le nota atent și răspundea cu grijă fiecăruia. Toți vroiau să știe dacă Alexida sensitiva va putea fi repede aclimatizată la noi.

— Deocamdată nu putem ști, nu putem face afirmații hazardate. Munca științifică cere nu numai cunoștințe și curaj ci și răbdare, foarte multă răbdare.

După terminarea acestei memorabile întîlniri, Marian a încercat să se apropie de tatăl său, dar n-a fost chip. O bună parte din elevi l-au însoţit pînă la ieşirea din şcoală. Fiecare mai vroia să afle cîte ceva.

Abia acasă Marian s-a putut apropia de tatăl lui. L-a îmbrăţişat şi i-a şoptit la ureche:

— Îţi mulţumesc, tăticule. Vei vedea, ai să fii mulţumit de noi!

II

Deşi Alexida sensitiva făcea parte din colţul viu al clasei a VIII-a, date fiind condiţiile deosebite reclamate de existenţa ei, ea a fost instalată într-o nişă încăpătoare aflată în imediata vecinătate a sălii de festivităţi. În cîteva zile nişa îşi schimbase cu totul înfăţişarea. Cînd intrai aici aveai impresia că te afli într-o sală-laborator.

O mică instalaţie automată, construită chiar într-una din halele industriale ale complexului, furniza în permanenţă cantitatea de substanţe gazoase care alimentau planta. Aceeaşi instalaţie întreţinea temperatura şi umezeala necesare şi regla intensitatea luminii. Cea mai mică defecţiune de funcţionare era sesizată automat printr-un semnal luminos.

O fereastră mare, cu geamul incasabil, de culoare portocalie, izola planta de orice alt contact, dar, în acelaşi timp, permitea oricui s-o privească. Şi privitorii, firește, nu lipseau. La orice oră din zi, găseai în faţa nişei un ciorchine de elevi care se grămădeau să vadă planta. Din această cauză directorul a fost nevoit să ia unele măsuri. Printre

altele, au fost fixate anumite ore cînd era îngăduit accesul în faţa nişei.

În acelaşi timp, colectivul de elevi, la sugestia tovarăşei Dumitrescu Elena, diriginta clasei, a hotărît să stabilească o gardă permanentă pe lîngă nişă. Garda se schimba des, astfel că întreaga clasă participa la îndeplinirea acestei sarcini. De altfel, sarcinile elevilor în legătură cu Alexida sensitiva nu erau prea numeroase şi complicate. Instalaţia automată înlocuia contribuţia directă a elevilor la îngrijirea plantei.

În afară de gardă, un grup restrîns de elevi, selectaţi de dirigintă, la propunerea detaşamentului, mai avea şi o altă sarcină. Rînd pe rînd, elevii care alcătuiau acest grup intrau o dată la 24 de ore în seră şi observau cu multă, cu foarte multă atenţie planta cosmică. Îndeosebi trebuia urmărită secreţia ei. În scopul acesta existau, desigur, şi aparate speciale, dar Alexida sensitiva manifestase o sensibilitate exagerată în prezenţa acestor aparate... Îşi închidea pur şi simplu crustele şi nici un strop din preţioasa secreţie nu se mai scurgea. De aceea, pînă la înlăturarea acestui neajuns, se luase hotărîrea ca observaţia să fie făcută direct, cu ochiul liber. Secreţia apărea sub forma unor boabe care rămîneau un timp pe scoarţa gălbuie a plantei. La două, trei zile se ivea cîte o bobiţă care strălucea ca roua în lumina pură a dimineţii. Bobiţele se desprindeau, cădeau într-un recipient, astfel că recoltarea era o operaţie relativ uşoară.

— Ia te uită, parcă-s boabe de mărgăritar, a exclamat fermecată Alina, cea mai bună prietenă a lui Marian, cînd le-a privit întîia oară.

— Da' de unde! Alexida transpiră, ca mine cînd mă scoate „Pepin cel scurt" la tablă cu lecţia neînvăţată, spuse dolofanul Dan, mucalitul clasei.

„Pepin cel scurt“ era porecla profesorului de istorie, Cristea Mihail, în adevăr mic de statură.

Așa dar garda și urmărirea zilnică a secreției erau deocamdată sarcina clasei. Ele au fost la-nceput primite cu mult entuziasm și chiar cu mîndrie. Cu vremea însă, unora din elevi li s-au părut neîndestulătoare. E adevărat, cîteodată chiar și directorul nu-și putea ascunde nedumerirea față de fostul său elev.

— Ascultă, Pandelescule, nu înțeleg de ce te-ai temut atîta de copiii mei, de ce n-ai avut încredere în ei, cînd aproape toată treaba e făcută de instalația automată?

Pandelescu zîmbea și evita să-i dea vreun răspuns.

Într-o dimineață, înainte de începerea cursurilor, Tomiță, unul din fruntașii clasei, căruia îi venise rîndul să facă de gardă, exclamă plictisit:

— Măi copii, drept să vă spun, mi s-a făcut cam lehamite de atîta ciobănit.

— Despre ce fel de ciobănit vorbești? întrebă curioasă Alina, o fetiță blondă cu ochelari.

— Păi, ciobănitul pe lîngă Alexida noastră.

— Asta numești tu ciobănit? izbucni Marian. Mă mir că tocmai tu vorbești așa.

— Cum să nu vorbesc? Îți amintești ce spunea chiar tatăl tău? Sîntem la vîrsta cînd imaginația e-n fierbere iar noi stăm cu brațele încrucișate și căscăm gura în fața Alexidei.

— Și ce-ai vrea să facem?

— Să ne mișcăm și noi. Dacă nu putem s-o aclimatizăm, să-ncercăm măcar să-i sporim secreția.

— Tomiță are dreptate! Și eu m-am plictisit să fac pe dădaca teleghidată, îl susținu Dan.

Atunci interveni Mihaela, președinta detașamentului de pionieri, o fată brună, cu priviri pătrunzătoare. Copiii o iubeau și aveau încredere în părerile ei.

— Nu-i așa, Tomiță. Te gîndești, pesemne, la ceva precis. Ai studiat problema, nu?

— Oho, să fiți voi sănătoși! răspunse Tomiță sigur pe sine.

La drept vorbind, era frămîntat de această problemă, fără să-și dea seama că rezolvarea ei depășea poate cunoștințele unui elev, oricît de merituos.

— Și ai găsit vreo soluție? întrebă Marian.

— De găsit n-am găsit încă, recunoscu Tomiță. Dar dacă am să mă ocup mai îndeaproape, trebuie s-o găsesc. Și apoi, chiar dacă n-am să izbutesc eu, o să izbutească poate altcineva. Principalul este să ne mișcăm.

Argumentația lui Tomiță convinse întreaga clasă. Alina ceru să se facă liniște pentru că avea de făcut o propunere.

— Uitați ce propun eu. Să vorbim chiar azi cu tovarășa dirigintă, ca la începutul săptămînii viitoare Tomiță să țină un referat în care să ne vorbească despre ceea ce crede c-ar trebui făcut ca să sporim secreția. Ne-am gîndit, poate, fiecare la cîte ceva, dar el, desigur, s-a preocupat mai mult. Poate socoate că trebuie modificată intensitatea luminii. Ori că trebuie redusă temperatura... Nu știm. Tomiță ne va arăta care sînt sugestiile lui În cazul cînd colectivul va socoti că referatul este bun, îl vom prezenta tovarășului Pandelescu.

— V-am spus, doar, că m-am săturat să fac pe dădaca teleghidată! o întrerupse Dan cu vehemență

Inima lui Marian începu atunci să bată mai puternic. Fierbea de mînie. Se pregătea să-i răs-

pundă lui Dan. Însă n-a mai apucat s-o facă. Întreaga clasă tăbărî cu gura pe el.

— Să-ţi fie ruşine, Dane!

— Ai uitat că ne-am dat cuvîntul?

— Ai să răspunzi în faţa detaşamentului pentru purtarea ta!

Din toate părţile ţîşneau, mînioase, dojenile. În momentul acela intră diriginta clasei, tovarăşa Dumitrescu.

— Ce ce-ntîmplă aici? întrebă ea văzînd frămîntările elevilor ei.

În puţine cuvinte, Mihaela îi povesti cele petrecute. Profesoara găsi propunerea Alinei foarte chibzuită.

— De altfel, continuă ea, trebuie să vă spun că atît tovarăşul director, cît şi eu ne-am gîndit să vorbim cu tovarăşul Pandelescu. Am socotit că ar fi bine să vă pună în curent cu stadiul lucrărilor întreprinse la institut, chiar înainte de obţinerea rezultatelor aşteptate. Aceasta, spre a vă lărgi eventual sfera atribuţiilor în legătură cu Alexida sensitiva. Dar dacă iniţiativa a pornit din partea voastră, cu atît mai bine. Deci, Tomiţă urmează să ţină un referat. Ideea în sine e foarte bună. Mă tem, însă, că n-o va putea duce la capăt.

— De ce să nu pot? întrebă Tomiţă.

— Pentru că un asemenea referat cere multe cunoştinţe. Şi apoi el trebuie să fie bazat nu numai pe consideraţiuni teoretice, ci şi pe anumite lucrări practice făcute de-a dreptul pe plantă. Or, pentru moment, astfel de lucrări nu se pot face. De aceea te-aş sfătui să renunţi.

Observaţia profesoarei produse oarecare rumoare în rîndul elevilor. Se auzeau şoapte aprobative.

— Aşa e, de plantă nu ne putem atinge!

— Tovarăşa dirigintă are dreptate!

Atunci tot Alina propuse ca referatul să fie ţinut după ce vor obţine îngăduinţa să se lucreze direct pe plantă.

— Olio, asta poate să mai dureze pînă la Moş Aşteaptă! îşi spuse Dan părerea.

Diriginta ciocăni cu creionul în catedră, cerînd să se discute disciplinat.

— Aşadar, Tomiţă, tu vrei neapărat să ţii referatul?

— Da, tovarăşă dirigintă, răspunse Tomiţă.

Nu ştia nici el prea bine de ce se încăpăţîna să se menţină pe această poziţie. De felul lui nu era orgolios şi nici de data aceasta nu era vorba de-o ambiţie copilărească. Se lăsase însă antrenat de Dan, colegul lui de bancă şi totodată bun prieten, care-i şoptea într-una:

— Dă-i-nainte, Tomiţă! Dă-i-nainte!

Clasa aştepta cu nerăbdare hotărîrea dirigintei. S-au scurs astfel cîteva clipe, care în încordarea aşteptării păreau nesfîrşite. În cele din urmă profesoara vorbi:

— Bine, Tomiţă, dacă vrei neapărat să ţii referatul, îl vei ţine. Deci, pregăteşte-te! Cîte zile îţi trebuiesc?

— Două săptămîni!

— Nu. E puţin. Peste patru săptămîni te vei prezenta cu referatul în faţa clasei.

III

Zece zile încheiate Tomiţă s-a ocupat intens cu pregătirea referatului. De la şcoală venea acasă şi pînă a doua zi dimineaţa nu-l mai puteai urni din camera lui, cu excepţia zilelor cînd era de gardă pe lîngă Alexida sensitiva. Îşi dădea seama că toată

clasa aştepta sugestiile lui. Alina pomenise de intensitatea luminii. Da, fără îndoială, şi-n direcţia aceasta trebuiesc făcute investigaţii spre a se obţine o eventuală sporire a secreţiei. Dar Tomiţă se gîndise la cu totul altceva: la folosirea unei substanţe stimulatoare. Treaba, însă, nu era uşoară şi el se frămînta la ce anume substanţă să se oprească.

Şi părinţii şi sora lui, Vera, studentă la biologie, ştiau că pregăteşte un referat şi căutau să nu-l stînjenească. Tomiţă era slab şi, din cauza înălţimii, părea încă şi mai slab. Făcea haz că se nimerise cu Dan în bancă, el prăjină şi Dan butoiaş. Îi plăcea să viseze, să îmbine tot felul de jocuri ale închipuirii, iar cînd te privea, uneori aveai impresia că ochii lui cenuşii nici nu te văd. Era conştiincios şi avea o mare putere de muncă. La întocmirea referatului îi cerea cîteodată Verei să-l ajute.

— Ehe, să fiu eu student n-aş mai sta să mă gîndesc atîta, o luă Tomiţă în răspăr, cînd Vera nu se prea grăbea să răspundă la întrebările lui.

— Un referat ca lumea nu se face fără lucrări practice. Şi nu trebuie să fii student ca să-ţi dai seama de asta, îl punea la punct Vera.

Tomiţă îşi amintea atunci spusele dirigintei. Îi părea rău că nu-i urmase sfatul. Fără îndoială, el era sîrguincios. Se pasionase încă dintr-a cincea de ştiinţele naturii, iar cunoştinţele lui în domeniul botanicii depăşeau cu mult chiar nivelul unui elev eminent. Pe lotul experimental făcuse izbutite şi interesante încrucişări de plante. Citea cu pasiune revistele şi cărţile de botanică. Totuşi, din prima zi cînd s-a apucat să alcătuiască referatul şi-a dat seama că-i va fi foarte greu să-l ducă la capăt. Una-i botanica, alta-i astrobotanica.

Sigur, avea cunoştinţe şi-n direcţia aceasta, însă mult mai puţine decît i-ar fi fost necesar.

Astrobotanica era o ştiinţă relativ tînără şi chiar oameni cu experienţă ca Pandelescu nu se încumetau să facă afirmaţii hazardate. Iar el...

Da, da, în munca ştiinţifică se cer nu numai cunoştinţe şi curaj, ci şi răbdare, foarte multă răbdare, aşa spusese tatăl lui Marian. Iar el...

Ideea de la care pornise era următoarea: de ce oare nu s-ar folosi şi în cazul Alexidei sensitiva giberelina? Această soluţie, realizată dintr-un filtrat din mediul în care a crescut ciuperca denumită „Ghiberella funicura", avea proprietăţi stimulatoare excepţionale. Trebuia, deci, după părerea lui, folosită giberelina spre a obţine o sporire a substanţei secretată de Alexida sensitiva. Căută cît mai multe exemple culese de prin cărţile şi publicaţiile de specialitate, ca să dovedească negru pe alb cît de puternică se dovedise acţiunea giberelinei.

Însă cînd arătă Verei paginile umplute cu scrisul său mărunt fu răsplătit cu un... hohot de rîs.

— Ce te-a apucat? De ce rîzi? o întrebă Tomiţă surprins.

— Dar ce, s-a îndoit cineva de acţiunea stimulatoare a giberelinei? îi răspunse fata. Totul este să vedem în ce măsură Alexida sensitiva, care trăieşte în cu totul alte condiţii, ar putea fi şi ea influenţată de această acţiune. Fii sigur, Grigore Pandelescu şi toţi care se ocupă de această problemă au făcut cercetări şi în direcţia aceasta. Dacă pînă-n prezent nu au comunicat încă nimic, înseamnă că în cazul nostru giberelina n-a dat rezultatele aşteptate.

Sigur, Vera avea dreptate, îşi spuse Tomiţă descurajat, iar a doua zi, la şcoală, cînd Dan dolo-

fanul îl întrebă cum merge lucrul la referat, Tomiță răspunse:

— Mă las păgubaș!

— Ce-ai spus? făcu Dan ochii mari.

— Las'că vorbim în pauză.

În pauză îi povesti ce răspuns îi dăduse Vera, după ce-i citise prima parte a referatului.

— Ia să nu mai facă sora ta pe savanta! Ce, nu s-au mai văzut cazuri cînd oamenii de știință au ocolit tocmai căile cele mai simple? Adu-ți aminte de oul lui Columb! Și am să-ți mai dau o mie de alte exemple, replică Dan indignat.

Însă, pentru că nu mai găsi nu o mie, dar nici măcar nu singur exemplu în plus, reveni la oul lui Columb.

— Cînd au văzut cum a rezolvat Columb chestia, adică turtise oul la un capăt ca să poată sta pe verticală, toți deștepții care l-au contrazis s-au scuzat: vezi, la asta nu ne-am gîndit. Asta e, nu s-au gîndit! Și, mă rog, de unde poate să știe Vera că tatăl lui Marian a încercat să folosească tocmai giberelina? Uite, dacă mă iei colaborator îți procur eu giberelină.

— Și ce să fac cu ea?

— Cum ce să faci? O folosim la Alexida sensitiva!

— Bine, dar asta ar însemna să...

— Da, să ne-atingem de plantă. Ei și? Ce te sperii? Vom face lucrări practice. Tu te pricepi la botanică și n-o să se-ntîmple nimic.

— Nu, asta nu se poate! Fără autorizația tovarășului Pandelescu nu ne putem apropia de Alexida. Am făgăduit doar.

— Dar ce, o facem pentru noi? E progresul științei la mijloc.

— Nu-ncerca să mă convingi cu vorbe mari.

— Bine, bine. Eu trec după-amiază pe la tine şi-ţi aduc giberelina. Şi să te mai gîndeşti. Dacă o vei folosi mă iei colaborator. Dacă nu, mi-o dai înapoi.

— Nu! Nu mi-o aduce!

— Ba, ţi-o aduc!

Şi-n adevăr, după-amiază Dan îi aduse giberelina. Tatăl lui Dan, inginerul Ioan Stamate, avea o interesantă colecţie de cactuşi şi folosea adesea giberelina pentru colecţia lui.

Cînd Dan îi ceru un flacon, întrebă mirat:

— Pentru ce ai nevoie?

— Trebuie să facem nişte experienţe cu Alexida sensitiva, răspunse Dan, ferindu-se să-l privească în faţă.

— Dacă e vorba de experienţe, de ce nu vi-o dă laboratorul şcolii?

Dan îi explică atunci că pentru moment lipsea din inventar. Şi aveau urgentă nevoie... Tatăl nu mai stărui. Îi dădu un flacon cu giberelină, cu care Dan se prezentă degrabă la prietenul său, Tomiţă.

— De ce mi-ai adus-o? se-nfurie acesta. Ţi-am spus doar că nu pot, că nu vreau s-o folosesc.

— Mă, da' fricos mai eşti. Ştii ce, dacă se-ntîmplă ceva, iau totul asupra mea.

— Nu-i vorba de frică! Eu nu fug de răspundere, mă mir însă de tine că uiţi atît de uşor făgăduiala făcută.

Dan, care de obicei nu-şi prea punea la inimă nici dojenile, nici criticile colegilor săi, de data aceasta se-mpurpură la faţă.

— Eh, nu-i chiar aşa! spuse el stînjenit. N-am uitat nici o făgăduială şi nu-mi vine deloc uşor s-o calc. Dar dacă n-avem încotro...

— Cum n-avem încotro? Ne sileşte cineva?

— Ţi-am spus doar: e pentru progresul ştiinţei.

— Las-o, nu te mai ascunde după vorbe mari, i-o reteză din nou Tomiţă. Spune mai bine că vrei să te-mpăunezi cu glorie de cercetător ştiinţific. Ţi-ar place, nu-i aşa, să se scrie, să se vorbească despre tine ca descoperitor în ştiinţă?

Dan nu răspunse. Însă ochii îi luciră mai viu şi pe chipul lui se putea lesne citi că, în adevăr, i-ar face mare plăcere să se scrie şi să se vorbească despre el ca descoperitor în ştiinţă.

— Şi asta — continuă Tomiţă — fără nici un merit, fără să fi adus vreo contribuţie.

— Cum n-am adus? Dar giberelina cine ţi-a procurat-o? Dacă vrei să ştii, am şi întocmit planul de acţiune.

Şi cu toate că Tomiţă îi făcu semn că nu-l interesează, Dan îşi expuse liniştit planul.

— Sîmbătă după-amiază, de la şase la şapte eşti de gardă. S-a nimerit foarte bine, pentru că n-o să vie nimeni pe capul nostru.

Cu toate că Tomiţă manifesta un total dezinteres pentru spusele lui Dan, nu se putu abţine să nu-l întrebe:

— De unde ştii că n-o să vie?

— Pentru că toată lumea are să fie la teatru. Asta în primul rînd. Iar în al doilea rînd ai uitat dispoziţiile tovarăşului director? În timpul spectacolului nimeni n-are voie să circule nici măcar pe coridor. Eu sînt de serviciu ca „om de ordine". Voi avea deci grijă ca dispoziţia să fie respectată. În ceea ce mă priveşte, am voie să circul, aşa că voi veni la tine.

Tot ce spunea Dan era perfect adevărat. În fiecare sîmbătă, formaţia de teatru a Complexului dădea reprezentaţii în marea sală de festivităţi. Sala era întotdeauna arhiplină.

Și nu numai părinții, rudele apropiate ori prietenii copiilor din formația de teatru țineau să participe la spectacole. Venea lume chiar din alte cartiere.

Dar tocmai pentru ca nimic să nu tulbure farmecul acestor manifestări artistice, directorul, care asista cu regularitate la ele, luase măsurile de ordine pomenite de Dan. În timpul reprezentațiilor de sîmbătă după-amiază, nimeni n-avea voie să circule pe coridoare. Ar fi fost, deci, prilejul cel mai potrivit să facă experiențele cu giberelină.

„Al naibii e dolofanul ăsta, gîndi Tomiță în sinea lui. A chibzuit foarte bine planul de acțiune, cum spune el.“ Totuși cu glas tare respinse oferta de colaborare a lui Dan.

— Ia-ți-o-napoi! N-avem nevoie de giberelină. Dacă tu nu vrei să respecți făgăduiala, cu atît mai rău pentru tine. Eu, însă, nu pot trece peste ea.

— Mă rog, pînă sîmbătă ai tot timpul să te gîndești. O să mai vorbim noi și la școală. În orice caz, eu ți-o las.

Și spunînd aceasta, puse flaconul pe masă, lîngă foile referatului.

— Nu, te rog s-o iei! îl repezi Tomiță.

— Bine, mă, n-am să mă rog de tine. Nu vrei, să fii sănătos.

Și, pe dată, luă flaconul și-l băgă în buzunar. Apoi schimbă vorba. Îi povesti lui Tomiță subiectul filmului pe care-l văzuse cu o seară înainte. Mai zăbovi să-i arate noul magnetofon primit de ziua lui și care nu depășea mărimea unei cutii de chibrituri. Benzile erau cît firele de ibrișin.

— Stai să-ți pun Concertul în re major pentru vioară și orchestră de Beethoven, spuse Dan.

Şi din cutiuţă începură să se răspîndească în odaie minunate sunete de vioară care-ţi vrăjeau sufletul.

Amîndurora, lui Dan şi îndeosebi lui Tomiţă, le plăcea nespus de mult muzica. Ar fi stat fermecaţi ore întregi să asculte.

După terminarea concertului, Dan se arătă deodată foarte grăbit.

— Uite, s-a făcut cinci şi mai am o mulţime de treburi! Iar tu ai de lucru la referat şi eu te ţin de vorbă.

Tomiţă oftă.

— Ţi-am spus doar că mă las păgubaş.

— Să fiu în locul tău, n-aş da atît de repede înapoi. Eu am vrut să te ajut, dar dacă nu primeşti, treaba ta... Ei, la revedere, pe mîine.

Tomiţă îşi conduse prietenul pînă la poartă şi-l petrecu cu privirea pînă nu se mai văzu.

Dar cînd reintră în camera lui, rămase uimit: pe masă, lîngă foile referatului, era flaconul cu giberelină.

Pesemne, în timp ce ascultau muzica, Dan îl pusese la loc...

IV

În zilele care au urmat, voinţa, puterea de stăpînire a lui Tomiţă au fost supuse la o foarte grea încercare.

La început, cînd văzu pe masă flaconul de giberelină, pe care era încredinţat că Dan îl luase cu el, fu cuprins de mînie.

— Aha, umblă cu momeli din astea! Ei bine, am să-i arăt eu lui!

Şi cu flaconul în mînă, dădu fuga să-l mai prindă la staţia de elicobuze. Ajunse însă prea tîrziu. Elicobuzul în care urcase Dan tocmai se-nălţa.

— Nu-i nimic, am să i-l duc mîine la şcoală.

Dar peste puţină vreme se răzgîndi.

În definitiv, poate să rămînă şi aici. Depinde de hotărîrea, de voinţa mea dacă folosesc sau nu giberelina. În orice caz, dacă o voi folosi, am să mă sfătuiesc înainte cu tovarăşa dirigintă şi am să cer îngăduinţa tovarăşului Pandelescu.

Atunci intră în cameră Vera. Zărind flaconul cu giberelină, exclamă:

— Aşa da! În sfîrşit, ai înţeles că fără experienţe nu vei obţine nici un fel de rezultate!

Observaţia Verei îl întări şi mai mult în hotărîrea lui de a se sfătui cu diriginta clasei şi de a vorbi cu tatăl lui Marian. Pînă una, alta, va reţine flaconul. Îl luă de pe masă şi-l încuie în dulapul cu cărţi.

A doua zi, la şcoală, nu-i pomeni nimic lui Dan despre hotărîrea lui. Vorbind, însă, cu tovarăşa Dumitrescu, îi spuse că, în adevăr, dînsa avusese dreptate. S-a pripit cînd a cerut să ţină referatul. Sigur, fără experienţe, fără observaţii culese din lucrările practice, nu-l va putea duce la capăt.

— Şi atunci ce vrei să faci? întrebă profesoara.

— N-am să mai ţin referatul.

— Nu! Asta nu e bine. Îl vei ţine mai tîrziu. Între timp vom vorbi cu tovarăşul Pandelescu să te primească în laboratorul institutului, să urmăreşti experienţele care se fac acolo.

Răspunsul lui Pandelescu nu se lăsă aşteptat. Peste numai o zi Marian îi spuse că tatăl său îl primea bucuros pe Tomiţă să asiste la experienţele ce se făceau cu Alexida sensitiva.

În după-amiaza aceleeași zile, Tomiță, cuprins de emoție, intră pe poarta institutului. Pandelescu, însoțit de un asistent, îl conduse spre laboratoare. Aici îi fu dat să aibă o mare surpriză: constată că nu se folosea defel giberelina. Un grup de plante era supus acțiunii razelor ultra scurte. Față de altele se foloseau cele mai noi metode stimulatorii ale chimiei electronice. Dar de giberelină nici pomeneală.

„Ia te uită, se gîndi Tomiță, amintindu-și de spusele lui Dan, te pomenești că dolofanul a avut dreptate!"

Și-i reveni puternic în minte povestea oului lui Columb.

Întrebă pe departe ce stimulente se folosesc și aștepta cu emoție răspunsul. Nu, nu era giberelină. Erau cu totul altele.

Atunci inima îi zvîcni mai tare. Se apropie de Pandelescu și-l rugă să-i acorde măcar un sfert de oră. Vroia să-i expună ideile lui. Dar astrobotanistul era foarte ocupat.

— Vom vorbi pe la mijlocul săptămînii viitoare, spuse el și-l dădu pe seama asistentului.

Tomiță se gîndi că ar putea, la urma urmei, să vorbească și cu asistentul, să-i expună ideile care-l frămîntau. Dar apoi se răzgîndi. Mai bine să aștepte pînă săptămîna viitoare, să stea de vorbă chiar cu Pandelescu. O să-l roage prin Marin să nu-l mai amîne.

Înapoiat acasă, după ce petrecuse cîteva ore în laboratoarele institutului, Tomiță se repezi să scoată din dulap flaconul cu giberelină. Acum o privea, parcă, cu alți ochi. I se părea o licoare minunată care avea să deschidă alte căi, noi, în știință. Uf! Și pînă săptămîna viitoare mai sînt atîtea zile... Ce-ar fi dacă sîmbătă... Nu! Nu!

Ce-i trece prin minte? Să-şi calce făgăduiala? Aş! Nici nu poate fi vorba de una ca asta! El nu se lasă ispitit! E stăpîn pe voinţa lui.

Şi, ca să-şi arate că-n adevăr ştie să-şi ţină voinţa în frîu, luă flaconul, îl puse la loc în dulap şi-l încuie nu o dată, cum avea obiceiul, ci de două ori. Însă, de fiecare dată cînd se înapoia de la institut, descuia dulapul, scotea giberelina şi, privind-o, visa cu ochii mari deschişi la uimitoarele rezultate pe care dorea din tot sufletul să le obţină.

Pe de altă parte nici Dan nu era lipsit de frămîntări. Îl răniseră adînc cuvintele lui Tomiţă: „Vrei să fii descoperitor în ştiinţă, fără nici un merit.“ Auzi vorbe, fără nici un merit. Ca şi cum Tomiţă ar fi putut face vreo ispravă fără giberelina adusă de el...

Însă, gîndindu-se mai adînc, ajunsese la concluzia că dreptatea era totuşi de partea lui Tomiţă. Păi, chiar aşa. La drept vorbind, ce mare merit avea că adusese giberelina? Dacă n-o aducea el, şi-ar fi procurat-o din altă parte.

Dar planul de acţiune nu-l întocmise tot el? Ei şi? Mare scofală! Un lucru nu prea înţelegea: ce făcuse Tomiţă cu flaconul? Era contrariat că nu-i mai pomenea nici un cuvînt, mai ales că nu putea uita cum îl repezise cînd i l-a adus. Ce s-a întîmplat cu Tomiţă?

Îl vedea vorbind mereu cu Marian. Aflase că se duce la institutul de astrobotanică unde asista la experienţe interesante, dar lui, cu care şedea în aceeaşi bancă, Tomiţă nu-i spusese nimic. Ce-o fi cu el? Într-un rînd, în timpul orei de istorie, nemaiputîndu-şi stăpîni curiozitatea, îl întrebă în şoaptă:

— Tomiţă, e adevărat? Ai fost la institut?

Iar altă dată:

— Ce faci cu giberelina? O folosești?

Tomiță îi răspunse tot șoptit:

— Vorbim în pauză.

Dar în pauză nici gînd să vorbească. Parcă uitase cu totul. Acum lui Dan îi părea rău că-i adusese flaconul. Nu trebuia să se amestece în toată treaba asta. Ce-i păsa lui de Alexida și de astrobotanică? Sigur, ar fi fost bucuros să fie socotit descoperitor în știință. Însă tot nu l-ar fi crezut nimeni că a colaborat cu Tomiță. A, să fi fost vorba de meșterit vreun dispozitiv automat, se schimba treaba. În problemele astea era foarte priceput și lumea știa. Dar așa...

Într-o dimineață, pe cînd Dan se pregătea să plece la școală, tatăl său îl întrebă:

— Ei, ce-ați făcut cu giberelina pe care mi-ai cerut-o?

Dan se roși, își făcu de lucru cu ghiozdanul și răspunse grăbit:

— Am folosit-o pentru Alexida sensitiva.

— Și cum v-au reușit experiențele? stărui inginerul Stamate.

— Păi, drept să-ți spun, nu prea știu.

— Ei, asta-i bună! Cum se poate să nu știi?

— Eu nu fac parte din cercul astronaturaliștilor. Am auzit că au nevoie de giberelină și cum știam că tu ai mai multe flacoane, le-am făgăduit să-ți cer unul. Dar, fără îndoială, ai dreptate. Ar fi trebuit să mă interesez de experiențele lor. Și chiar am s-o fac.

— Lasă, nu-i nevoie. Am să trec eu zilele astea pe la școală. Tot am ceva de discutat cu directorul vostru.

Atîta mai lipsea! Să vorbească taică-său cu Radu! Cine știe ce-ar putea să mai iasă de-aici.

— De ce să treci, tată? Îţi spun eu ce rezultate au obţinut. De altfel, am să-ţi aduc flaconul înapoi. Chiar mîine.

— Nu-i vorba de asta. Cu toate că sînt inginer, ştii bine, pe mine mă pasionează şi asemenea probleme.

Alarmat, cum ajunse la şcoală, Dan îl căută pe Tomiţă.

— Să-mi dai înapoi flaconul cu giberelină.

— Stai... să vezi... încercă Tomiţă să-i explice.

— Am neapărată nevoie de el, îl întrerupse Dan. Tu tot nu foloseşti giberelina. Vin după-masă la tine să mi-o dai înapoi.

— După masă nu sînt acasă.

— Unde te duci?

— Ai uitat? Azi e sîmbătă. Sînt de gardă la Alexida.

— Aşa e, uitasem. Nici eu nu-s liber. Sînt „om de ordine", pe coridor. Ştii ce? Adu flaconul aici. Am să trec pe la seră să mi-l dai. Ne-am înţeles?

— Bine, ţi-l aduc.

V

Marea sală de festivităţi a Complexului şcolar era plină pînă la ultimul loc. Oameni de toate vîrstele şi de toate profesiunile urmăreau cu înfrigurare cele ce se desfăşurau pe scenă.

Cu toate că măsurile luate de director se dovediră inutile, întrucît în timpul spectacolelor domnea liniştea cea mai deplină, pe coridoarele care înconjurau sala se aflau din distanţă în distanţă elevi din diferite clase. Ei îndeplineau sarcina de „oameni de ordine".

O bună parte din ei rămîneau la locurile lor pînă la ultima lăsare de cortină. Alţii, însă, se strecurau în sală prin uşile laterale şi, deşi văzuseră spectacolul de nenumărate ori, priveau cu atenţie jocul colegilor lor şi participau intens la desfăşurarea acţiunii.

Dan se uită la ceas. Patru şi jumătate. Desigur, Tomiţă e acum la seră. Numai să nu fi uitat giberelina acasă. Fără să mai piardă vremea se-ndreptă şi el spre seră. Dar, spre marea lui mirare, Tomiţă nu era acolo. De obicei, garda se făcea în dreptul ferestrei cu geamul portocaliu. Iată însă că Tomiţă lipsea de lîngă fereastră. Să fi întîrziat? Dan se uită din nou la ceas. Cinci fără douăzeci. Hm, nu-i prea venea să creadă una ca asta. Tomiţă era unul dintre elevii cei mai conştiincioşi în îndeplinirea sarcinilor. Şi spre şcoală pornea totdeauna mult mai devreme, ca nu cumva, ivindu-se cine ştie ce pe drum, să ajungă cu întîrziere. Atunci unde putea să fie?

Dan privi la dreapta, la stînga, să vadă dacă Tomiţă nu-i pe undeva prin apropiere. Ba, ca să se încredinţeze şi mai bine, dădu o raită jur împrejur. Se întoarse însă foarte contrariat. Tomiţă nu era de găsit. Ce s-o fi întîmplat cu el?

Deodată, aruncîndu-şi privirile prin geamul portocaliu, Dan rămase înmărmurit: Tomiţă era înăuntru, în seră şi se uita atît de încordat la Alexida sensitiva, încît nici nu observase prezenţa lui în dreptul ferestrei. Şi în mînă... se înşela oare? Nu, nu se-nşela! În mînă ţinea flaconul cu giberelină. Numaidecît intră şi Dan în seră.

— Ce e cu tine, Tomiţă? Ce cauţi aici?

— Păi, nu ştii...

— Ce să ştiu? îl întrerupse Dan bucuros. Mi se pare că pui în aplicare planul de acţiune.

Şi pe dată, toate neliniştile, toate frămîntările lui din ultimele zile se topiră ca prin farmec. Se simţea cuprins de-o foarte mare bucurie.

Ei, dac-ar reuşi Tomiţă ăsta cu giberelina adusă de el, n-ar mai spune că n-a avut nici un merit. Atunci, fără îndoială, îl vor pomeni şi pe el, dacă nu chiar ca descoperitor în ştiinţă, oricum, în calitate de colaborator al lui Tomiţă.

— Măi Dane, tu de ce-ai intrat aici? îl trezi Tomiţă din visare. Ştii bine că nu e voie.

— Cum de ce am intrat? Dacă te-am văzut pe tine...

— Bine, dar eu...

— Lasă, nu-mi spune încă nimic, îl opri Dan să vorbească. Dacă vrei, eu pot să plec. Dar te-aş ruga să mă laşi. Poate că ai nevoie de mine.

— N-am nici o nevoie!

— Bine, atunci stau deoparte. Mă duc tocmai în capătul celălalt al serei.

Fără să-i mai aştepte încuviinţarea, se duse ceva mai departe, îşi scoase din buzunar magnetofonul miniatural şi apăsă pe-o clapă minusculă. În seră se răspîndiră abia auzit acordurile Concertului în re major de Beethoven. Trecu astfel o bucată de vreme.

— Hai să ieşim, se pomeni Dan cu Tomiţă lîngă el.

— Ai şi terminat?

— Ce să termin?

— Experienţa cu giberelina. Să-ţi spun drept, am fost cam supărat pe tine. Tocmai de mine să te ascunzi? Dar acum mi-a trecut supărarea. Principalul este să-ţi reuşească experienţa.

— Stai, mă, ce, ai luat-o razna? N-am făcut nici o experienţă.

Dan zîmbi. Ascunsă fire mai are și Tomiță ăsta! Îl surprinde lîngă Alexida cu flaconul de giberelină în mînă și îi dă zor că n-a făcut nici o experiență.

— Bine, Tomiță, dacă nu vrei să-mi spui acum, nu-i nimic. Poate că ai și tu dreptate în felul tău. Să vedem întîi cum o să reușească.

— Ți-am spus doar că n-am făcut nici o experiență. Hai să ieșim.

Afară, Tomiță îi întinse flaconul cu giberelină.

— Poftim, ți-am adus flaconul.

— Ce să mai fac cu el?

— Păi, nu mi l-ai cerut înapoi?

— E adevărat, ți l-am cerut, dar nu știam că n-ai renunțat la experiență.

— Văd că nu ne prea înțelegem. Eu îți spun una și tu o ții morțiș cu experiența. De cîte ori să-ți mai repet că n-am făcut-o și nici nu m-am atins de flaconul tău.

În clipa aceasta se auziră din sala de festivități aplauze puternice. Spectacolul se terminase și publicul își manifesta entuziasmul, rechemînd la rampă pe tinerii interpreți.

— Aoleu, acu iese lumea și trebuie să fiu la postul meu, spuse Dan.

— Ei, ce faci, iei flaconul ori nu?

— Lasă, mai ține-l. Poate că mai ai nevoie de el.

Și spunînd aceasta, Dan o luă la goană pe coridor.

VI

Cînd profesoara Elena Dumitrescu intră în cancelaria directorului, acesta era cufundat în lectura unor rapoarte oficiale.

— Tovarăşe Radu, vă rog să mă scuzaţi că vă tulbur de la lucru, dar am să vă fac o comunicare extrem de importantă.

Directorul puse rapoartele pe masă şi o privi oarecum amuzat. Era foarte tinerică şi el o aprecia pentru că se sfătuia cu colegii în toate problemele.

— Ce s-a întîmplat, tovarăşă Dumitrescu? Ce eşti aşa de speriată? Dar, mai întîi, te rog, şezi.

Elena Dumitrescu se aşează în fotoliul dinaintea biroului şi fără să fie poftită îşi turnă un pahar cu apă pe care-l bău pe nerăsuflate. Pe urmă începu să vorbească:

— Nu ştiu ce se petrece cu Alexida noastră. Şi-a schimbat poziţia.

— Cum asta, şi-a schimbat poziţia? întrebă directorul şi se porni să-şi plimbe mîna stîngă prin părul ce începu să i se zburlească.

— Ştiţi, planta avea înfăţişarea unui cablu răsucit. Ei bine, acum e mult destinsă, aproape dreaptă. Şi asta încă nu e totul. Crustele au început să se umfle.

Urmă o clipă de tăcere.

— Şi cum îţi explici dumneata această schimbare?

— Tocmai că nu ştiu la care explicaţie să mă opresc. De aceea am şi venit să mă consult cu dumneavoastră.

— Mă rog, s-auzim întîi explicaţia.

— Vedeţi, în primul rînd m-am gîndit că au umblat copiii care au sarcina specială de a urmări apariţia bobiţelor secretate. După cum ştiţi, elevii aceştia au cheia de la intrarea în seră şi pot pătrunde acolo oricînd.

În al doilea rînd, am socotit că poate s-a produs o defecţiune în funcţionarea staţiei de întreţinere.

— Trebuia să te gîndești în primul rînd la această ipoteză. Ai controlat semnalul?

— Firește. Am fost împreună cu tovarășul Neacșu.

— Și?

— Totu-i în cea mai perfectă ordine.

Neacșu era profesor de electronică și el, împreună cu copiii, proiectase și realizase instalația automată.

Urmă din nou o clipă de tăcere. Apoi diriginta clasei a VIII-a oftă adînc și vorbi mai departe:

— Din păcate, rămîne valabilă cealaltă ipoteză. Îmi vine foarte greu s-o admit. Îmi cunosc bine elevii și mi se pare de necrezut ca ei să-și fi călcat făgăduiala. Și totuși...

Părul lui Radu era acum atît de zburlit, de parcă nu se mai pieptănase de un an.

— Mda... Și cine-s elevii care au sarcina specială?

Elena Dumitrescu îi prezentă o listă.

— Ghimeș Mihaela, Pandelescu Marian, Eftimiu Toma, Barbu Alina, Untaru Georgeta, Raicu Mircea, Filip Ioan... citi directorul. Șapte va să zică?

— Da, șapte.

— Și pe cine bănui?

— Nu știu ce să zic...

— Ai stat de vorbă cu ei?

— Încă nu. Mă gîndeam să fac întîi unele investigații mai discrete.

— Nu-i umili în anchete ca în romanele polițiste, spuse directorul enervat. Însă, regretînd că a fost prea aspru, continuă pe alt ton, mai blînd: Tovarășă Dumitrescu, eu cred că e bine să stai de vorbă cu întregul colectiv. Dacă vreunul a făcut boroboața, fii sigură, n-o să-l rabde inima și o să recunoască singur.

— Bine, tovarășe director, vă mulțumesc... Așa am să fac. Acum am oră cu ei.

Diriginta clasei a VIII-a se ridică să plece. Cînd ajunse aproape de uşă, se auzi strigată:

— Ar mai putea fi şi o a treia ipoteză.

— Care?

— Să asistăm la unele fenomene naturale pe care încă nu le cunoaştem. În definitiv, nu prea ştim multe despre aceste plante cosmice. Habar n-avem cum să ne purtăm cu ele. Abia învăţăm să le dibuim tainele.

După ce profesoara părăsi cancelaria, directorul încercă să-şi reia lectura rapoartelor oficiale. Dar treaba mergea anevoie. Gîndul îi zbura la cele aflate. Nu, el nu putea crede că vreunul din copii să fie vinovat. Se auzi o bătaie în uşă.

La invitaţia directorului îşi făcu apariţia inginerul Stamate, tatăl lui Dan. Era specialist în construcţii din materiale plastice şi în această calitate se ocupa, în cadrul comitetului de părinţi, cu probleme de întreţinere a localului complexului construit în întregime din material plastic. Venise cu răspunsul în legătură cu modernizarea unor laboratoare pe care o ceruse directorul.

După ce termină de discutat, inginerul îşi aminti de Alexida sensitiva. Era curios să afle cum s-au desfăşurat experienţele. Aceasta cu atît mai mult cu cît Dan răspunsese evaziv cînd îl întrebase şi a doua oară. Apoi, deşi făgăduise să-i înapoieze flaconul cu giberelină, totuşi nu i l-a înapoiat.

— Tovarăşe director, întrebă el, cum au reuşit experienţele cu Alexida sensitiva?

— Ce experienţe cu Alexida?...

Văzînd că directorul habar n-avea de povestea cu flaconul împrumutat, Stamate i-o relată în cîteva cuvinte.

— Aha, aşadar Elena Dumitrescu a avut dreptate, exclamă directorul dus pe gînduri.

Şi, la rîndu-i, îi povesti lui Stamate cele aflate de la profesoară, rugîndu-l ca, deomcadată, să nu le spună mai departe.

Neplăcut impresionat de cele povestite de director, inginerul Stamate părăsi cancelaria, făgăduind că va păstra secretul.

Rămas singur, directorul Radu luă lista lăsată de profesoară şi reciti numele elevilor care îndeplineau sarcina specială. Dan Stamate nu se afla printre ei. Urma, aşadar, să se afle căruia din aceşti elevi îi dăduse Dan flaconul cu giberelină. Sigur, în acest scop, trebuiau întreprinse unele investigaţii mai discrete...

„Nu, îşi spuse el în gînd, văzînd că a ajuns la aceleaşi concluzii ca profesoara cea tînără. De-o mie de ori nu! Nu trebuie să vedem în elevii noştri nişte... Se abţinu să rostească vreun calificativ şi-şi continuă gîndul: Cu cît le vom arăta mai multă încredere, cu atît vor avea şi ei mai multă încredere în noi."

Puse rapoartele deoparte, hotărît să se ducă numaidecît în clasa a VIII-a şi împreună cu diriginta clasei să stea de vorbă cu Dan Stamate şi cu ceilalţi elevi. Dar tocmai cînd se pregătea să iasă din cancelarie, se auzi din nou o foarte timidă bătaie în uşă.

„Cine-o fi iar?" se întrebă directorul mergînd să deschidă. În faţa lui se aflau doi elevi, unul slab şi înalt, iar celălalt mărunt şi rotofei.

— Ce e cu voi? întrebă, încercînd să-şi amintească din ce clasă fac parte şi cum îi cheamă. Deodată se lumină la faţă. Sigur, cel mărunt şi rotofei era chiar fiul inginerului Stamate. Era Dan Stamate, cu care tocmai vroia să vorbească. Iar celălalt, desigur, coautorul poznei făcute în seră.

— Pe tine cum te cheamă?

— Toma Eftimiu.

Da. Toma Eftimiu... E pe lista dirigintei.

— Hai, intrați!

Copiii intrară și deși ar fi avut chef să-i mîngîie pe creștete, cum făcea totdeauna cînd întîlnea elevi din clasele mai mici, directorul reuși să se stăpînească. Îi pofti să ia loc în fotoliile din fața biroului și le spuse că e gata să-i asculte, dacă au cumva ceva de comunicat.

Întîi vorbi Tomiță și povesti de-a fir-a-păr cum s-au petrecut lucrurile. Apoi luă cuvîntul Dan:

— Să vedeți, tovarășe director, eu eram sigur că Tomiță a folosit giberelina. Dar poftim, priviți și dumneavoastră, flaconul e neatins. Este, deci, sigur că am greșit acuzîndu-l. Asta însă nu înseamnă că n-ar fi putut să folosească altceva.

— Nici nu m-am atins de Alexida. Vina mea este că ți-am permis să intri și tu în seră.

— Da. Și-a mea că am intrat.

— Aha, așa... mormăi directorul.

Tomiță vorbi atunci din nou:

— Cînd am povestit tovarășei dirigintă și colectivului clasei cele ce v-am spus și dumneavoastră, s-au format două tabere. Unii din colegii noștri au fost de părerea lui Dan. Spuneau: chiar dacă n-am folosit giberelina, s-ar fi putut să folosesc altă substanță. Alții m-au crezut pe cuvînt.

— Și cum a rămas pînă la urmă?

— Tovarășa dirigintă îl va ruga pe tovarășul Grigore Pandelescu să lămurească problema.

— Da, da, mormăi directorul iar. Dar ia spuneți-mi, cine v-a îndemnat să povestiți dirigintei și clasei isprava voastră? Iar acum să veniți și la mine?

Întrebarea îi miră foarte mult pe cei doi copii.

— Cine să ne-ndemne? Nimeni, răspunse dolofanul.

— De dimineaţă, cum am aflat ce s-a întîmplat cu Alexida, ne-am sfătuit între noi să povestim totul, completă Tomiţă spusele lui Dan.

— Bine, acum puteţi pleca.

Copiii se ridicară, iar directorul îi însoţi pînă la uşă. Şi cu toate că faţa lui era severă şi încruntată, de data aceasta nu se mai putu reţine şi-şi trecu uşor mîna peste creştetele lor...

VII

— Ce e cu tine, Mariane? Ce s-a-ntîmplat? De ce eşti mohorît?

— Nu, mamă, nu sînt mohorît.

Sanda Pandelescu nu se înşelase. Deşi venise obosită de la uzina marină unde lucra în calitate de chimistă, şi-a dat seama numaidecît că se petrecuse ceva deosebit cu fiul ei.

Marian avea o expresie abătută, chinuită. Se certase cu Alina. De opt ani de cînd erau colegi şi foarte buni prieteni, lucrul acesta se întîmpla pentru întîia oară. Acum, îi părea rău. Mai ales că nu era pe deplin convins dacă dreptatea fusese de partea lui.

Cearta se iscase din cauza lui Tomiţă. Aşa cum acesta îi povestise şi directorului, după ce el şi Dan au mărturisit cele petrecute în după-amiaza zilei de sîmbătă, colectivul clasei s-a împărţit în două. Unii susţineau că Tomiţă era vinovat, alţii că nu avea altă vină decît că-l lăsase pe Dan în seră.

Disputa între cele două tabere era foarte vie, iar printre elevii care îl socoteau pe Tomiţă vinovat se afla şi Marian. El îl acuza cu vehemenţă:

— Vă amintiţi ce ne spunea tata? Trebuie să ferim planta de factori dăunători. Ei bine, ea n-a fost ferită. Aceşti factori au provocat modificarea structurei şi deci a poziţiei acestei plante şi vor duce la pieirea ei! De ce pînă acu nu s-au ivit asemenea factori? Pentru că, în afară de Tomiţă, nimeni nu şi-a călcat făgăduiala!

— Nici eu nu mi-am călcat-o, a sărit ca ars Tomiţă. Nici nu m-am atins de plantă. Şi apoi, de ce să ne gîndim la pieirea Alexidei? În adevăr, s-a produs o modificare, dar poate că factorii care au determinat-o nu sînt nocivi.

— Mă mir că tocmai tu, care ai avut prilejul să asişti la experienţele institutului de astrobotanică, poţi vorbi aşa. Ai văzut cum arătau plantele atinse de factori nocivi, plante otrăvite, cum le spune tata?

— Sigur că am văzut?

— E vreo deosebire între Alexida noastră cum arată acum şi aceste plante otrăvite?

Tomiţă nu răspunse deîndată. Erau unele deosebiri foarte mici, dar în general, plantele otrăvite aveau aproape aceeaşi înfăţişare pe care-o căpătase Alexida lor.

Tăcerea lui Tomiţă putea fi luată ca o recunoaştere a vinovăţiei sale. Clasa urmărea cu încordare răspunsul lui. În cele din urmă rosti:

— Nu ştiu ce să-ţi răspund, Mariane. Dar vă rog să mă credeţi — şi spunînd aceasta se adresă dirigintei şi întregului colectiv de elevi — nu m-am atins de plantă. Pe cuvîntul meu de pionier.

Sinceritatea cu care rostise aceste cuvinte o făcu pe Alina să exclame:

— Eu sînt sigură că Tomiţă nu minte!

Numaidecît o bună parte din elevi fură de aceeaşi părere. Chiar şi Dan, care iscase atmosfera de bănuială împotriva lui Tomiţă, se ridică şi răspunse:

— Şi eu cred acuma că Tomiţă nu s-a atins de plantă.

Alina se aştepta ca Marian să procedeze la fel. Dar Marian tăcea şi o privea contrariat. Nu putea pricepe cum Alina trecuse de partea lui Tomiţă, cînd argumentele aduse de el erau atît de convingătoare.

Era, fără îndoială, vorba de-o neînţelegere şi-n recreaţie a căutat să limpezească lucrurile.

Dar Alina i-a replicat cu înflăcărare:

— Cum poţi să te îndoieşti de Tomiţă, Mariane? Noi îl cunoaştem şi ştim că niciodată nu şi-a dat cuvîntul de pionier pentru o minciună. Dacă poate fi învinuit de ceva, e că l-a lăsat pe Dan să intre în seră. Atît!

De data aceasta Marian s-a supărat de-a binelea. Îl mîniase mai ales tonul foarte cald cu care Alina l-a apărat pe Tomiţă.

— Dacă tu crezi mai mult în Tomiţă decît în mine, nu mai avem ce discuta — a repezit-o el şi i-a întors spatele.

Alina a rămas uimită. Ce-a spus? Nu mai au ce discuta? Nu-i venea să creadă că Marian s-a supărat. A fugit după el, a-ncercat să-l împace, i-a argumentat că judecă pripit, dar el nu i-a mai dat nici o atenţie.

— Bine, Mariane, dacă nu vrei să mai fim prieteni, fie şi aşa, a spus Alina.

Şi cu toate că ea a ţinut să rostească foarte hotărît aceste cuvinte, glasul i-a tremurat iar pe la gene,

sub ochelari, au licărit două bobiţe. Ca ale Alexidei sensitiva...

Şi tocmai bobiţele acestea îl necăjeau acum pe Marian. Cum de-a putut el s-o facă să plîngă pe cea mai bună prietenă a lui? Trebuia s-o asculte, nu să-i întoarcă spatele. Cît priveşte vina lui Tomiţă, era sigur, ar putea fi oricînd dovedită printr-un examen de laborator.

Şi totuşi Alina avea dreptate. Tomiţă nu şi-a dat niciodată cuvîntul de pionier pentru o minciună. Atunci cum de s-a produs schimbarea Alexidei? Eh, încurcată treabă! Iar pe deasupra trebuie să-i spună tatălui său toată povestea. În seara cînd s-au întors acasă, după ce Grigore Pandelescu a oferit în dar clasei a VIII-a un exemplar din Alexida sensitiva, Marian l-a asigurat:

— Ai să vezi, tăticule, vei fi mulţumit de noi! Ne vom ţine făgăduiala!

Halal cum şi-au ţinut-o! Îi era pur şi simplu ruşine să dea ochii cu tatăl său...

De aceea era atît de abătut. Privirea atentă a mamei citea pe chipul lui Marian o vie frămîntare. Trebuia să-i afle şi cauza. Hotărî să-l ia mai pe departe. Ştia că Marian se interesează de problemele de chimie, mereu o întreba despre realizările cele mai noi ale uzinei marine unde ea conducea o secţie experimentală. Uzina marină era o întreprindere uriaşă care fabrica numeroase produse industriale, folosind, în principal, ca materie primă, apa Mării Negre. De aici şi numele: uzina marină. Sanda Pandelescu începu deci să-i vorbească despre unele experienţe interesante făcute în ultima vreme.

— Ştii, ar trebui să vii cu Alina să vedeţi şi voi ce-am mai făcut.

La numele Alinei, Sanda Pandelescu observă că obrajii fiului ei se înroşiră ca flacăra. Într-un tîrziu îl auzi murmurînd:

— M-am certat cu Alina...

— Te-ai certat? Din ce cauză?

Atunci Marian îşi descărcă sufletul. Îi povesti tot.

— Înţeleg că-ţi vine greu să-i vorbeşti tatii, spuse mama cu seriozitate. Dar n-ai încotro. Trebuie s-o faci! Îţi închipui cum te-ar privi dac-ar afla din altă parte cele întîmplate şi şi-ar da seama că te-ai ferit de el! De altfel, cum poţi să ştii dacă în adevăr Tomiţă a folosit sau nu vreo substanţă care a dăunat Alexidei? Numai tata poate să te ajute să lămureşti chestiunea. În ceea ce priveşte purtarea ta faţă de Alina, ce să-ţi mai spun?

Marian oftă.

Chiar atunci intră în cameră Grigore Pandelescu.

— Bravissimo! exclamă el bine dispus. Toată lumea e acasă. Asta înseamnă că vom mînca imediat. Mi-e o foame de lup.

Văzînd, însă, chipurile soţiei sale şi al lui Marian, înţelese că se întîmplase ceva neplăcut.

— Ce e cu voi? Ce-aveţi figurile astea de înmormîntare?

— Marian vrea să-ţi vorbească. Cît discutaţi, tocmai bine e gata şi masa, spuse mama şi trecu dincolo, în sufragerie.

Rămas singur cu tatăl său, Marian repetă dintr-o suflare tot ce-i povestise cu puţin înainte mamei.

Pe măsură ce Marian vorbea, chipul lui Grigore Pandelescu se adumbrea. Era vizibil că spusele fiului său îl mîhneau.

— Îmi pare rău ! spuse într-un tîrziu Pandelescu.

— Şi nouă ne pare rău, tăticule. Alexida sensitiva era mîndria noastră.

— Desigur, îmi pare rău şi de plantă, dar mai rău îmi pare de Tomiţă. Va trebui să vă ocupaţi foarte serios de el. Dacă pasiunea lui ştiinţifică e lăudabilă, ea nu poate justifica nerespectarea cuvîntului dat.

Atunci Marian îşi exprimă pentru întîia oară cu glas tare îndoiala care pusese stăpînire şi pe el.

— Dar dacă totuşi nu e vinovat?

Grigore Pandelescu îşi aminti stăruinţele lui Tomiţă de a-i înfăţişa ideile care-l frămîntau. N-ar fi trebuit să-l amîne... Cunoştea foarte bine zelul omului tînăr, pasionat de o problemă oarecare şi nerăbdarea de a-şi verifica fără întîrziere soluţiile gîndite. Trăise şi el asemenea momente. Fără îndoială, singur în seră, Tomiţă s-a lăsat ispitit să-şi încerce ipotezele.

Iată, însă, acum chiar Marian se îndoia de vinovăţia colegului său. Totuşi Alexida... Gîndurile lui Pandelescu se concentrară asupra Alexidei sensitiva.

— Dacă a folosit giberelina a ucis planta. Alexida n-o tolerează. Trebuia să mă fi întrebat şi i-aş fi arătat la institut cîteva Alexide ucise de giberelină. Doar noi cu asta am început.

Şi din nou îi păru rău că n-a stat de vorbă cu Tomiţă.

— Nu, tăticule, n-a folosit giberelina. Flaconul e neatins, răspunse Marian.

Grigore Pandelescu ceru lămuriri suplimentare asupra plantei. În afară de faptul că s-a destins, ce alte modificări s-au mai produs? Se decolorase? Crustele cum arătau? Aha, s-au umflat... Dar în poziţia în care se afla acum planta, a mai apărut vreo bobiţă? Aşadar n-a mai apărut... Prin urmare

s-ar putea deduce că asupra Alexidei au acţionat agenţi dăunători, de vreme ce s-a oprit secreţia. Trebuia cercetată numaidecît natura acestor agenţi. Nu prea avea timp, dar oricum, chestiunea trebuia studiată.

Atunci Marian prinse curaj.

— Tăticule, ai dreptate. Dacă într-adevăr e vinovat Tomiţă, avem datoria să ne ocupăm serios de el. Dar noi trebuie să ştim mai întîi dacă e sau nu vinovat. Şi asta numai tu poţi s-o lămureşti.

— O vom lămuri. Voi sta de vorbă şi cu directorul vostru, spuse Pandelescu.

Apoi, după cîteva clipe, se interesă:

— Tovarăşul Radu ce părere are? O fi tare mîhnit, nu-i aşa?

Însă înainte ca Marian să-i poată răspunde a sunat videotelefonul.

Grigore Pandelescu a ridicat receptorul, iar pe ecran a apărut chipul lui Radu Radu. Spre marea mirare a lui Pandelescu, părul încărunţit al directorului nu era de fel ciufulit. Dimpotrivă, părea mai bine pieptănat ca oricînd.

— Noroc, Grigore, rosti acesta şi privirile îi scăpărau vesele. Părea foarte bucuros.

— Vă ascult, tovarăşe director.

— Ai aflat?

— Ce să aflu, tovarăşe director?

— Ia ascultă, nu face pe şiretul cu mine, că nu-ţi merge. Auzi întrebare, ce să afli? Păţania noastră cu Alexida.

— Da, tovarăşe director. Mi-a povestit Marian.

— Bravo lui! Drept să-ţi spun, mă temeam că n-o să aibă curajul.

— Nu, mi-a spus totul.

— Şi cam ce gîndeşti tu de tărăşenia asta? Haide, haide, nu te-ascunde după deget. Spune-mi des-

chis ce ai pe inimă: „Tovarăşe director, vedeţi c-am avut dreptate? N-ar fi trebuit să dau planta pe mîna copiilor!". Eu, însă, nu de asta te întreb. Vreau să-mi spui ce gîndeşti despre Alexida?

— Fireşte, trebuie mai întîi s-o văd. Dar faptul că s-a destins, că a-ncetat secreţia...

— Ei aş! De unde ai mai scos-o şi pe asta? Dacă ai fi aici, te-ai minuna văzînd secreţia ei abundentă.

— Ce-aţi spus?

— De cînd o avem, Alexida nu ne-a dat niciodată atîtea bobiţe.

— Glumiţi, tovarăşe director? întrebă Pandelescu cu glasul sugrumat de emoţie, cu toate că ştia foarte bine, fostul său director n-ar fi glumit cu asemenea chestiuni.

— Mă rog, dacă nu mă crezi, n-ai decît să te convingi personal.

— Vin chiar acum, tovarăşe director.

— Te aştept!

Închizînd repede videotelefonul, Pandelescu se pregăti să plece.

— Ce s-a-ntîmplat, tăticule? Unde pleci? îl întrebă Marian.

— La voi la şcoală. Hai cu mine!

În aceeaşi clipă Sanda Pandelescu îi chemă din sufragerie:

— Veniţi, masa e gata.

— Sanda dragă, nu te supăra, trebuie să plec chiar acum, strigă Pandelescu.

— Bine, dar ai spus că ţi-e foame, replică soţia, apărînd în uşă.

Pandelescu însă n-o mai auzea. Însoţit de Marian, pornise ca o furtună spre Complexul şcolar.

VIII

Grigore Pandelescu avea uneori impresia că-n faţa sa se iscase pe neaşteptate, ca-n basmele copilăriei, o pădure atît de deasă încît nu ştia cum va reuşi s-o străbată.

Doar dacă s-ar ivi o zînă minunată să-l ajute... Zînele însă — îşi spunea el zîmbind — trăiesc tot numai în basmele copilăriei.

Gîndurile îi erau toate absorbite de Alexida sensitiva. Directorul nu exagerase de fel: secreţia Alexidei devenise uimitor de abundentă. În recipient, avînd lucirea mată a mărgăritarelor, se adunau nenumărate bobiţe desprinse din crustele cafenii.

Dar ce anume determinase această hipersecreţie nu-şi putea lămuri. Toate ipotezele imaginate se dovediră pînă la urmă greşite.

Întîi a crezut necesar să stea de vorbă cu Tomiţă. Nu i-a folosit la nimic. Tomiţă repeta mereu acelaşi lucru.

— Dar, tovarăşe Pandelescu, vă rog să mă credeţi. Nici nu m-am atins de plantă. E adevărat, aflîndu-mă în seră, cu flaconul de giberelină în mînă, am fost ispitit să fac o încercare. Am avut însă tăria să mă stăpînesc. Pînă azi încă nu mi-am călcat cuvîntul meu de pionier.

Examenele de laborator au confirmat întocmai spusele lui Tomiţă. Asupra Alexidei nu acţionase nici un fel de substanţă chimică. Atunci cum? Ce-a putut să determine modificarea produsă, să stimuleze atît de masiv secreţia?

Rezultatele experienţelor stimulatorii făcute în institut erau foarte palide în comparaţie cu ce se obţinuse aici. Ar fi fost, deci, de o importanţă

covîrșitoare să poată smulge neîntîrziat vălul de mister care acoperea această ciudată întîmplare.

Verificarea repetată a instalației automate a arătat că în sectorul acesta nu avusese loc nici o defecțiune. Intensitatea luminii era aceeași ca la început. Iar temperatura și umezeala se mențineau în limitele indicate. Atunci de unde această hipersecreție? Care putea fi cauza?

Cînd îl întîlnise pe Radu Radu, Grigore Pandelescu i se jeluise:

— De cînd mă știu n-am mai văzut o asemenea întîmplare. Să te apuce nebuniile, nu alta!

Directorul îl lăsă să-și descarce povara de pe suflet, iar la urmă îi spuse nemulțumit:

— Te-ai mai schimbat, Grigore. Te știam mai răbdător.

Unul din colaboratorii lui Grigore Pandelescu emise părerea că fenomenul ținea, poate, de ciclul de dezvoltare a Alexidei. Într-o anumită perioadă de creștere, factori endogeni ar intra în acțiune, determinînd o schimbare în metabolismul plantei, cu repercursiuni directe asupra formei, poziției și secreției.

Grigore Pandelescu găsi ipoteza plauzibilă și numaidecît începu studii experimentale în direcția aceasta.

Dar într-o dimineață, pe cînd experiențele se aflau în plină desfășurare, Grigore Pandelescu a fost chemat la videotelefon. Pe ecran a apărut din nou chipul lui Radu Radu.

— Măi Grigore — începu directorul — Alexida își cam face mendrele cu noi. Se joacă de-a v-ați ascunselea.

— Nu-nțeleg ce vreți să spuneți, tovarășe director.

— Păi, să vezi ce s-a întîmplat: Alexida și-a reluat forma inițială.

— Ce-ați spus?

— Da, arată acum ca la-nceput, ca o bucată de cablu răsucit.

Pandelescu trase adînc în piept o gură de aer, apoi întrebă:

— Și secreția?

— S-a poticnit!

— Cu totul?

— Nu! Și ea e tot ca la-nceput...

Firește, vestea aceasta făcea inutilă continuarea experiențelor. Trebuia căutat alt drum. Ei, și atunci, cum să nu te-apuce nebuniile?

Totuși, Grigore Pandelescu nu s-a lăsat demobilizat. Cu cît se iveau noi greutăți, cu atît se îndîrjea mai mult.

Văzîndu-l absorbit și enervat din cauza eșecurilor repetate, soția îl sfătuise:

— E mai bine, poate, să lași deoparte căutările pentru o bucată de vreme. Ai să le reiei cînd ai să fii mai liniștit.

Și directorul era de aceeași părere. Îi spunea adesea:

— Cu starea ta de spirit nu prea văd să izbutești. Uită pentru un timp și de Alexida și de tot ce s-a întîmplat cu ea. Apoi întoarce-te la problemă cu capul limpede.

Grigore Pandelescu însă nici nu vroia să audă de așa ceva. Ba, mai mult, își fixase chiar un termen înăuntrul căruia trebuia neapărat să smulgă vălul de mister al Alexidei.

În fiecare dimineață, înainte de a merge la institut, se oprea la școală, intra în seră, examina îndelung planta, apoi își trecea observațiile într-un carnet special. Directorul era, desigur, dornic să

cunoască rezultatul observaţiilor şi cercetărilor fostului său elev. Dar văzîndu-l întunecat şi preocupat evita să-l mai întrebe.

Cum e lesne de închipuit, întorsătura pe care au luat-o lucrurile, întîi cu hipersecreţia, apoi cu revenirea plantei la starea ei iniţială, toate acestea n-au rămas fără ecou în rîndul elevilor.

Dan devenise foarte agitat. Dolofanul clasei, de obicei potolit, acum părea că nu-şi găseşte astîmpăr. Toată vremea nu vorbea decît de Alexida şi după-amiezile, în loc să-şi pregătească lecţiile, o zbughea de acasă.

Alerga la Tomiţă, de la Tomiţă la şcoală, apoi trecea pe la Alina şi pe la alţi colegi.

Deşi la un moment dat fusese încredinţat că Tomiţă nu se atinsese de plantă, văzînd că departe de a pieri, dimpotrivă, Alexidei îi merge foarte bine şi are o secreţie abundentă, Dan se lăsase din nou cuprins de îndoială.

— Măi Tomiţă, îl pisa mereu, înţeleg să te ascunzi faţă de alţii, dar mie să nu-mi spui?

— Ce tot vrei de la mine? îl repezea Tomiţă exasperat de atîta insistenţă.

— Să-mi spui şi mie cum ai făcut şi ce substanţă ai folosit.

— Lasă-mă-n pace. N-am ce să-ţi spun.

Ca să scape de pisălogeala lui Dan, Tomiţă ceruse dirigintei să-l mute în altă bancă. Dan însă nu dezarma. El vroia neapărat să afle cum procedase Tomiţă şi ce substanţă folosise. Pe de altă parte, la prima adunare de detaşament, Marian îşi făcu o severă autocritică.

— M-am lăsat influenţat de aparenţe — spuse el — şi am jignit pe un bun coleg al nostru, un fruntaş al clasei.

Spre mirarea şi bucuria lui se ridică atunci Alina, care-i luă apărarea.

— Marian s-a purtat, desigur, cu oarecare superficialitate. Dar nu e mai puţin adevărat că a fost de bună credinţă. Ceea ce nu-l scuză. Dar felul curajos în care şi-a examinat atitudinea, cred că poate fi un exemplu bun pentru noi toţi.

Atitudinea Alinei îl făcu pe Marian să creadă că se va împăca foarte uşor şi repede cu ea.

Dar se-nşelase. Cînd s-a apropiat de Alina, ea nu i-a întors spatele. Dimpotrivă, i-a zîmbit. Însă cînd Marian a rugat-o să-l ierte şi să se împace, Alina i-a răspuns:

— Nu trebuie să-mi ceri iertare. Iar de împăcat, ne vom împăca, dar nu acum.

— De ce? a-ntrebat-o Marian surprins.

— Pentru că n-am uitat încă felul cum te-ai purtat. Putem să ne împăcăm, desigur, adică să ne vorbim... Dar eu nu mă mulţumesc cu atîta. Vreau să fim prieteni cum am fost înainte şi pentru asta trebuie să mai treacă un timp.

În aceeaşi şedinţă, la care a participat şi diriginta clasei, s-a ridicat şi o altă chestiune.

Mihaela, preşedinta detaşamentului, a arătat că în ultima vreme elevii clasei a VIII-a dădeau dovadă de mai puţină sîrguinţă la învăţătură. Nu numai Dan venea nepregătit la şcoală. Veneau şi alţi elevi.

— Tovarăşa dirigintă ne cere să facem o analiză a cauzelor rămînerii noastre în urmă şi să căutăm a le lichida.

Cauza era una: preocuparea pentru Alexida sensitiva. Copiii au recunoscut cu sinceritate: ultimele întîmplări au produs o perturbare în programul lor de viaţă.

Președinta detașamentului a tras apoi concluziile:

— Nu trebuie să facem din Alexida sensitiva țapul nostru ispășitor. Vinovată nu e ea. Vinovații sîntem noi. Trebuie să ne angajăm ca, fără a slăbi interesul nostru pentru plantă, să căutăm a recupera ceea ce am lăsat în urmă, să ne străduim a păstra titlul nostru de clasă fruntașă.

În zilele care au urmat, angajamentele au început să fie îndeplinite. Treptat, treptat, elevii și-au reluat deprinderile, spre marea bucurie a profesorilor și, bineînțeles, a directorului.

IX

De curînd o nouă expediție științifică pornise spre planeta Alexius. Ea avea misiunea să continue cercetările începute de echipa profesorului Pavel Alexescu.

Printre cosmonauți se afla și astrobotanistul Tudor Dumbravă. El fusese desemnat prin rotație să participe la expediție. Tînărul acesta blond, înalt, cu priviri albastre, visătoare, fusese cîndva coleg cu Pandelescu la unele cursuri de specializare.

Fără a se statornici o trainică prietenie între ei, păstraseră unul față de celălalt un sentiment de cordialitate, în care se împleteau amintiri din vremea petrecută împreună și năzuințele științifice comune. Se vedeau rar, dar se gîndeau adesea unul la celălalt. Prin stațiile de relee de pe sateliții artificiali, Pandelescu intrase în legătură telecosmofonică cu Tudor Dumbravă pe planeta Alexius. I se adresase în nădejdea că ar putea să-l ajute în rezolvarea problemei care-l frămînta.

Aflîndu-se în contact direct cu realitățile concrete ale planetei Alexius, Dumbravă avea de bună seamă

putința de a face observații mai ample și mai profunde asupra Alexidei sensitive.

La început, cînd Tudor Dumbravă aflase vestea despre hipersecreția temporară a Alexidei, a rămas deosebit de plăcut surprins și a-ntrebat nerăbdător:

— Și cum ați obținut aceste rezultate?

Atunci Pandelescu i-a explicat pe scurt cum stau lucrurile și i-a cerut sprijinul.

— Nici vorbă, mă voi ocupa îndeaproape. Principalul este că problema poate fi rezolvată. Alte amănunte nu mai ai să-mi comunici?

— Deocamdată, nu. Cum vor interveni elemente noi, ți le voi transmite fără întîrziere.

— Și eu voi face la fel. Ar fi bine să stabilim, oricum, un program de comunicații între noi.

— Vom vorbi la fiecare două zile, seara la nouă, după ora Bucureștiului.

— Foarte bine. Spor la muncă și succes!

— Asemenea!

La fiecare două zile Pandelescu intra în legătură telecosmofonică cu Tudor Dumbravă și își comunicau unul altuia stadiul lucrărilor și rezultatele obținute.

Din păcate, zilele treceau și nimic deosebit nu se producea în mersul cercetărilor. Comunicările căpătară astfel mai degrabă aspectul unui schimb de informații cu caracter personal, decît acela de buletin științific.

Pentru a putea urmări cu mai mult folos problema, Tudor Dumbravă se mutase temporar de la sediul științific al secției de astrobotanică într-o regiune denumită „Valea Alexidelor". Cabana în care locuia era înconjurată de Alexide. De departe, regiunea apărea, din cauza acestor ciudate plante, ca o mare cu valuri galbene, încremenite.

Aici se aflau numeroase varietăţi de Alexida care se diferenţiau între ele prin dimensiuni — unele atingînd proporţii apreciabile, altele fiind aproape miniaturale — cum şi printr-o gamă de nuanţe de la galben pînă la auriu.

Încolo, toate îşi păstrau aceeaşi formă de cablu răsucit, avînd tulpina împănată cu solzi cafenii.

Condiţiile atomosferice de pe planetă, asemănătoare într-o mare măsură cu acelea de pe pămînt, îi dădeau lui Dumbravă posibilitatea să circule în voie de-a lungul şi de-a latul acestei regiuni şi să urmărească evoluţia plantelor şi preţioasa lor secreţie.

Unele erau sterpe. De sub crusta cafenie nu se desprindea nici o bobiţă de forma mărgăritarului.

Altele aveau o secreţie normală, caracterizată prin apariţia la două-trei zile a cîtorva bobiţe.

Mai observase că îndeosebi plantele de dimensiuni mai reduse aveau secreţia normală, iar cele mari erau în majoritate sterpe.

Pentru a studia mai bine acţiunea diferiţilor agenţi, Dumbravă îşi amenajase în cabana lui de verolom — un material din fibre de sticlă şi aluminiu — o cameră laborator în care adusese cîteva Alexide.

Cabana era utilată cu tot confortul, iar pentru a nu fi nevoit să se deplaseze la sediul ştiinţific, îşi montase şi un aparat telescomofonic. În camera laborator se găsea tot ce era necesar unor lucrări experimentale, iar instalaţii speciale puteau produce temperaturile cele mai coborîte şi cele mai înalte; de asemenea, întuneric absolut ca şi cele mai variate nuanţe de lumină.

Secţia de astrobotanică a expediţiei ştiinţifice nu era numeroasă. De aceea Dumbravă venise singur în Valea Alexidelor. Dar singurătatea nu-l

stînjenea prea mult. Ca un modern Robinson Crusoe, astro botanistul își alcătuise un program zilnic, împărțit pe ore, astfel că era toată vremea ocupat.

Din program nu puteau să lipsească, desigur, nici orele de desfătare sufletească. Tudor Dumbravă era un cititor pasionat, iar serile și le petrecea cu ochii pe o carte și ascultînd muzică.

Într-o dimineață, intrînd în camera laborator, observă cu uimire că cele două Alexide aduse pentru experiențe aveau altă formă: erau destinse. De asemenea crustele cafenii prezentau umflături. Plantele aveau întocmai înfățișarea Alexidei dăruită Complexului școlar, așa cum fusese descrisă de Pandelescu. Mai rămînea doar ca și secreția să devină abundentă pentru ca fenomenul petrecut în sera pionierilor să se repete aidoma.

Și el se repetă! În cursul zilei, în recipientul colector se adunară mult mai numeroase bobițe ca de obicei.

Emoționat, încă înainte de a-și verifica ipotezele, Tudor Dumbravă încercă să prindă legătura cu Pandelescu. Se nimerise să fie tocmai într-una din zilele cînd acesta nu aștepta obișnuita comunicare de pe planetă. Dar Dumbravă avu noroc. În receptor se auzi numaidecît glasul colegului său.

— Ce e? Ai noutăți?

— Multe!

Tudor Dumbravă îi relată în amănunțime cele întîmplate. Mai adăugă faptul că în cursul zilei și alte Alexide din imediata apropiere a cabanei prezentau aceleași fenomene: se destinseseră și aveau o secreție abundentă.

— Și cauza? întrebă Pandelescu aproape strigînd în aparat.

— Deocamdată nu mi-e pe deplin lămurită, răspunse Dumbravă.

— Asta înseamnă că totuşi ai găsit unele elemente.

— Deocamdată numai presupuneri.

— Dar pe ce sînt bazate aceste presupuneri?

— Te rog să ai răbdare pînă mîine seară. Am toate motivele să cred că pînă la obişnuita noastră convorbire ele vor fi confirmate.

Pandelescu, însă, ardea de curiozitate. Această curiozitate nu-i dădea pace, îl îmboldea să ceară lămuriri. Voia să cunoască măcar unele indicaţii, oricît de vagi, dar stăruinţele lui au rămas zadarnice. Dumbravă se dovedea un om îndărătnic. Încă de pe vremea cînd studiau împreună, Pandelescu îi observase această trăsătură de caracter. Nici de data aceasta nu şi-o desminţea.

Totuşi, înainte de a curma legătura telecosmofonică, Tudor Dumbravă îi comunică un singur amănunt:

— Dacă presupunerile se confirmă, lucrul este de-o simplitate uluitoare.

Ceea ce mări şi mai mult legitima curiozitate a lui Pandelescu.

X

În jurul aparatului se strînseseră încă de la ora opt şi jumătate Grigore Pandelescu, Sanda, Marian şi Radu Radu.

Grigore Pandelescu fuma ţigară după ţigară, îşi privea ceasul nerăbdător şi ofta:

— Ce să-i faci? Uneori timpul zboară mai repede decît o rachetă, iar alte ori se tîrăşte ca o omidă...

În ajun, cînd Dumbravă i-a cumunicat îmbucurătoarea veste, Pandelescu se gîndise la început să n-o împărtășească nimănui. Mai bine să aibă răbdare pînă a doua zi, cînd, desigur, tînărul lui coleg îi va transmite confirmarea ipotezelor sale.

Dar soția sa a bănuit numaidecît că trebuie să fie vorba de mult așteptata dezlegare a problemei și nu i-a dat pace. De altfel, Pandelescu fusese cuprins de o asemenea stare euforică, încît îi era aproape cu neputință să păstreze numai pentru el vestea primită.

— Da, Sanda, a mărturisit el, ai ghicit. Dumbravă e pe cale să găsească, în sfîrșit, explicația pe care o căutăm de atîta vreme.

Și i-a spus tot ce-i comunicase Tudor Dumbravă. Apoi l-a chemat la telefon pe directorul Radu și i-a împărtășit și lui marea veste, rugîndu-l să fie de față cînd îl va chema din nou colegul de pe Alexius. Iar a doua zi spre seară, cu puțin înainte de ora stabilită, cînd Marian se pregătea să plece la un spectacol, a fost reținut de tatăl său.

— Dar de ce să nu mă duc? a-ntrebat băiatul puțin contrariat.

— De ce? a zîmbit tatăl. Pentru că nici un spectacol nu-ți va oferi bucuria pe care o așteptăm de pe planeta Alexius.

Și cu toate că tatăl său nu-i spuse nici un cuvînt în plus, Marian a priceput numaidecît despre ce e vorba.

Așa se face că se adunaseră toți patru în jurul aparatului telecosmofonic. Deși se străduiau să pară liniștiți, se vedea cît de colo că sînt foarte emoționați.

Trecuse de ora nouă și soneria aparatului nu zbîrnîise încă. Grigore Pandelescu începu să se plimbe prin cameră.

— Hm, ce s-o fi întîmplat? Dumbravă e extrem de punctual. Dar chiar în aceeași clipă se auzi sunetul prelung al aparatului. Pandelescu ridică repede receptorul.

— Allo! Tu ești, Tudore? Da, te ascult. Ai aflat? Hai, vorbește mai repede. Ce-ai spus? Extraordinar! Ești sigur? Bravo, băiatule! Te îmbrățișez! Nici vorbă, voi cerceta numaidecît și vom face separat alte experiențe. În adevăr, uluitor de simplu! Înc-o dată, te îmbrățișez. Mîine seară stăm iar de vorbă!

Mai mult din expresia de mare fericire a privirilor sale, decît din scurtele lui răspunsuri, cei de față au înțeles imediat că taina fusese în sfîrșit dezlegată.

Dar spre stupefacția lor, Pandelescu, în loc să le împărtășească pe loc cele comunicate de Dumbravă, îl chemă pe Tomiță la telefon.

După cîteva clipe pe ecran se ivi chipul Verei.

— Nu, Tomiță nu s-a culcat încă, voia el să vă cheme. Vi-l dau la aparat.

În locul Verei, apăru Tomiță.

— Voiai să-mi vorbești, Tomiță?

— Tovarășe Pandelescu, am făcut, cred, o descoperire extraordinară. De fapt, meritul este al lui Dan.

— Lasă asta. Spune mai repede despre ce e vorba.

— Să vedeți. Dan a propus ca noi, adică el și cu mine, să reconstituim clipă cu clipă cum ne-am petrecut timpul în seră.

— Da, și?

— Și ne-am amintit că Dan adusese cu el magnetofonul.

— Ați pus, așadar, magnetofonul în funcțiune.

— Da, am auzit Concertul în re major de Beethoven. Şi să vedeţi, noi credem... Aici Tomiţă făcu o pauză.

— Ce credeţi? îl zori Pandelescu.

— Dar să nu rîdeţi de noi. Noi credem că muzica a avut un efect stimulator asupra Alexidei.

— Ipoteză perfect valabilă. Chiar verificată.

— Verificată, aţi spus?

— Da, colegul meu, Tudor Dumbravă, care se află pe planeta Alexius, a verificat-o!

— Într-o clipă sînt la dumneavoastră.

Şi-n adevăr, Tomiţă şi Vera, în cîteva minute se şi aflau la familia Pandelescu.

— Ei, acum poţi să-i dai drumul, se adresă directorul Radu, gazdei. Deşi am cam priceput noi cum devine cazul. Ai vrut să-l aştepţi pe Tomiţă. Poftim, e aici!

— Da, acum pot să vă spun tot ce mi-a comunicat Tudor. După cum ştiţi, el s-a mutat în Valea Alexidelor. Programul lui de viaţă prevede, după cîteva ore de muncă, lectură şi muzică. Îşi luase un aparat de radio cu cască, un altul cu difuzor şi vioara. Pentru că Tudor Dumbravă e un excelent violonist. Acum cîteva seri, defectîndu-i-se una din căşti, Tudor a dat drumul la difuzor. O bună parte din audiţie s-a desfăşurat în condiţii bune. A ascultat Concertul în re major de Beethoven. Cînd audiţia a-nceput să fie defectuoasă, a pus mîna pe vioară şi a continuat concertul, aşa cum s-a priceput el. Iar a doua zi, ce să vezi? Alexidele din laborator şi cele din preajma cabanei au început hipersecreţia. Controlînd împrejurările şi eliminînd pe rînd eventualele cauze, a ajuns la concluzia că aceste plante dovedesc o deosebită sensibilitate la sunetele muzicale. Atunci a intrat numaidecît în legătură cu mine. Asta a fost aseară. Dar temîn-

du-se să nu facă afirmaţii pripite, m-a amînat pentru astă-seară. Între timp a repetat concertul în mijlocul Văii Alexidelor. Lucrurile s-au repetat aidoma. O parte a concertului a fost transmis la magnetofon, iar restul a fost executat de el. Rezultatul? O transformare a Văii Alexidelor pe o rază de circa 40 de metri într-o sursă abundentă de bobiţe. Asta a fost totul! Uluitor de simplu, nu?

Cînd Pandelescu a terminat scurta lui relatare, s-a lăsat o tăcere densă, aproape materială. O tăcere cînd numai gîndul şi inima vorbesc. A urmat apoi o erupţie de veselie. Iar la şampanie, pentru că gazdele au ţinut neapărat să ciocnească un pahar de şampanie, directorul Radu a făcut mai în glumă, mai în serios, următoarea propunere:

— Ce-ar fi, Grigore, să dăm alt nume acestor ciudate plante?

— Şi cum să le numim?

— „Alexida auditiva"!

Batiscaful albastru

Prezența cercetătorului Paul Tintea, „Erou al muncii comuniste", era așteptată cu nerăbdare de întregul colectiv al Complexului școlar nr. 10. Inițiativa luată de direcție împreună cu organizația de tineret, de a invita în mijlocul elevilor oameni de frunte din diferite ramuri de activitate, oameni care făceau cinste țării prin capacitatea și destoinicia lor, se dovedise deosebit de fructuoasă. Exemplul acestor oameni valoroși, modești și simpli în purtările lor a creiat o adevărată emulație la învățătură și disciplină. Rînd pe rînd au stat de vorbă cu elevii muncitori fruntași, cărturari de seamă, scriitori, artiști, maeștri ai recoltelor bogate, cosmonauți.

Acum era așteptat Paul Tintea, un om încă tînăr, care căpătase înaltul titlu de „Erou al muncii comuniste" pentru curajul și destoinicia de care a dat dovadă în lucrările brigăzii internaționale pentru cercetarea solului și subsolului fundului oceanelor.

Desigur, aceste scufundări la mari adîncimi nu erau chiar atît de lesnicioase. Uneori se iveau în străfundul oceanelor primejdii pe care nici nu le puteai bănui și cărora trebuiau să le facă față cu

mult sînge rece. Alteori se produceau accidente tehnice din cunoaşterea insuficientă a condiţiilor de navigaţie. Despre toate acestea şi încă despre multe altele avea să vorbească cercetătorul oceanograf Paul Tintea elevilor Complexului şcolar nr. 10.

Chipul cercetătorului apăruse de nenumărate ori în gazete şi în jurnale de actualităţi ale televiziunii. De aceea, cînd intră în sala de festivităţi a Complexului, însoţit de director, fu numaidecît recunoscut şi salutat cu aplauze furtunoase, care, se părea, îl cam stînjeneau. Era de statură mijlocie, avea un ten bronzat, o privire calmă şi pătrunzătoare. Fără multe introduceri începu să vorbească despre ultima expediţie oceanografică la care participase. Toţi îşi aminteau că această expediţie avusese loc în condiţii dramatice şi că navigatorii suboceanici trăiseră un autentic roman de aventuri. Paul Tintea vorbea curgător, fără retorism. Din cînd în cînd făcea cîte-o pauză, sorbea o înghiţitură din sucul de fructe pe care-l avea dinainte şi apoi continua. Elevii se arătau însă într-o anumită măsură nemulţumiţi, decepţionaţi. Se aşteptau ca expunerea să aibă un caracter mai spectaculos. Erau încredinţaţi că Paul Tintea le va prezenta filme şi diapozitive cu imagini din fundul apelor, că le va arăta unele exemplare mai rare din flora oceanică. Dar el nu adusese nimic, nici filme, nici diapozitive, nici plante. Venise cu mîinile goale, dar cu sufletul plin.

Şi, pe măsură ce vorbea, nemulţumirea se topea începtul cu încetul. Un farmec deosebit se degaja din povestirea lui Tintea. Înaintea elevilor povestitorul desfăşura filmul emoţionant al unor întîmplări trăite în împărăţia magică a fundului oceanic şi care nu mai avea nevoie de nici o altă

ilustrație, într-atîta era de pasionat și de convingător.

— Vedeți — povestea Paul Tintea — batiscaful albastru, cu care am făcut ultima noastră expediție, se deosebește de toate celelalte vehicule subacvatice. În primul rînd, capacitatea lui de a adăposti navigatori e mult mai mare decît a tuturor batiscafelor existente pînă azi, putînd adăposti pînă la 10 persoane. Expediția noastră era totuși ceva mai redusă: cuprindea numai șase cercetători: un vestit cercetător danez, profesorul Olafson, un savant sovietic în oceanografie, profesorul Petrov, un german, doctorul Brüll, binecunoscut ca specialist, un francez Rigaud, autor a numeroase lucrări, un tînăr cercetător american, Smith și subsemnatul. Trebuie să menționez că această formație științifică a mai făcut și alte cercetări împreună, astfel că ne cunoșteam foarte bine și activam însuflețiți de un puternic spirit de echipă. O altă caracteristică a batiscafului albastru o constituie forma ori, mai bine spus, formele. El a fost construit după un model viu: viețuitoarele de mari adîncimi. Studii și experiențe numeroase ne-au arătat că pentru a ne atinge scopul, adică de a înainta nestingherit la mari adîncimi, trebuie să ne oprim la această soluție. S-a constatat că în anumite zone, la peste 8 000 metri adîncime, nu se găsesc pești propriu-zis, ci viețuitoare de forme curioase, fără ochi și cu aripioare foarte lungi, înzestrate cu surse luminiscente. Batiscaful nostru, fiind construit dintr-un material special, are particularitatea de a putea lua, după împrejurări, oricare din aceste forme curioase, astfel că el se poate comporta ca un veritabil locuitor al adîncurilor. În sfîrșit, culoarea care i-a adus și denumirea de

batiscaful albastru, a fost socotită de constructori ca un element protector.

Obiectivele cercetărilor noastre au fost stabilite la ultima sesiune ştiinţifică a organizaţiei „Conferinţa mondială a oceanografilor" şi urmăreau valorificarea concreţiunilor din Oceanul Pacific şi determinarea unor zăcăminte de uraniu în craterele vulcanilor stinşi. Prin concreţiuni, noi, cercetătorii adîncurilor, înţelgem depozite de fier şi mangan aflate pe alte roci oceanice.

Iar cît priveşte uraniul, trebuie să vă spun că apele mărilor şi oceanelor cuprind cantităţi imense din acest preţios element, atît de necesar construcţiei paşnice.

Firește, uraniul poate fi sursa unor mijloace de distrugere în masă, dar organizaţia „Conferinţa mondială a oceanografilor" a înfierat cu vehemenţă folosirea lui în alte scopuri decît cele puse în slujba progresului omenirii.

Avînd de îndeplinit aceste obiective precise, expediţia noastră, condusă de profesorii Olafson şi Petrov, a pornit în largul Oceanului Pacific, în primăvara anului acesta, pe vasul „Lumina", aparţinînd „Conferinţei mondiale a oceanografilor".

La 7 mai, Olafson şi Petrov au hotărît să ne scufundăm cu batiscaful albastru chiar în ziua următoare, la orele 5 dimineaţa. Toate preparativele au fost făcute, ca nici o piedică să nu întîrzie desfăşurarea programului ştiinţific studiat şi alcătuit cu multă minuţiozitate. Sondajele arătau prezenţa pînă la un anumit nivel a unei puternice radioactivităţi. Trebuiau, deci, luate măsuri speciale pentru evitarea oricăror efecte nocive.

În dimineaţa zilei de 8 mai, la ora 5, batiscaful albastru a-nceput să scoboare în adîncimea Oceanului Pacific.

Ajungînd la acest punct al povestirii sale, Paul Tintea făcu o scurtă pauză. De data aceasta nu pentru a sorbi din sucul de fructe, ci pentru a rămîne cîteva clipe pe gînduri.

Chipul îi fu luminat de un zîmbet cald ce pornea de undeva din străfundul sufletului.

— Ţin să vă fac o mărturisire, continuă el. Profesiunea pe care o practic mi-a dat posibilitatea de a mă scufunda în profunzimea apelor de nenumărate ori. Ei bine, de cîte ori batiscaful prinde adîncime, simt şi acum aceeaşi emoţie pe care am simţit-o întîia oară. O lume magică începe să se dezvăluie în faţa privirilor mele. Lumina pe care o împrăştie batiscaful şi care stîrneşte o oarecare agitaţie printre vieţuitoarele de aici, îmbracă decorul subacvatic în veşminte de basm. Totul mă-ncîntă şi mă farmecă; tăcerea neclintită a apelor, lungile trene ale plantelor, fastuoasa populaţie a străfundurilor, vietăţi cu forme şi culori încă neîntîlnite... Profesorul Olafson, cunoscînd această slăbiciune a mea, m-a poreclit „Pictorul nesăţios". „Pictorul", pentru că, fără să am deosebite calităţi de artist plastic, îmi place totuşi să schiţez aspecte din acest univers al tăcerii, iar „nesăţios" pentru că nu mă mai satur să privesc mirajul adîncimilor. Cu vremea, „Pictorul" a ieşit din componenţa poreclei şi a rămas numai „Nesăţiosul".

În ziua de 8 mai, cînd a început imersiunea, profesorul m-a întrebat zîmbind:

— Ei, Nesăţiosule, nu eşti încă lîngă vizor?

Desigur, nu am aşteptat a doua invitaţie...

Batiscaful înainta cu o viteză medie de 1 metru pe secundă, astfel că vizibilitatea era foarte bună.

Ceea ce m-a surprins de la început a fost faptul că pînă la aproape 7 000 de metri n-am întîlnit nici o vietate. Această constatare a prilejuit o

consultare fulger între membrii expediției și a dus la următoarea explicație formulată de profesorul Olafson:

— Ne aflăm în fața unui fenomen interesant: deplasarea totală a planctonului din această zonă. Deocamdată nu cunoaștem încă direcția în care s-a deplasat. Firește, nu poate fi vorba de-o migrațiune obișnuită, ci de-o adevărată fugă.

— Exact, a confirmat Petrov spusele danezului.

— Nu s-ar putea admite mai degrabă ipoteza unei distrugeri totale a faunei și florei locale? a obiectat doctorul Brüll.

— Nu! a răspuns categoric Olafson. Oricît de mare ar fi o forță distructivă, ea nu poate desființa cu totul viața și manifestările ei. Este însă de presupus că mediul nociv creat aici a avut o puternică influență asupra fenomenelor vitale și a dezvoltării speciilor.

Ceea ce a urmat a confirmat din plin spusele încercaților oceanografi Olafson și Petrov.

Trebuie să mai adaug că între membrii expediției s-a mai iscat și o altă controversă: unii susțineau că migrațiunea s-a produs în sens orizontal, adică pe distanțe mari, alții dimpotrivă, afirmau că s-a produs în adîncime.

— Și care a fost părerea profesorilor Olafson și Petrov? Și care a fost părerea dumneavoastră? s-a auzit un glas în sală.

Paul Tintea a rămas puțin surprins de această întrerupere. A zîmbit vizibil bucuros de interesul arătat celor povestite de el și a replicat:

— Profesorii Olafson și Petrov susțineau că migrațiunea a avut loc în forme variate, adică și în sens orizontal și vertical, iar eu mă raliasem punctului de vedere exprimat de Rigaud, că ea a avut

un caracter unic, adică numai pe mari distanţe orizontale.

— Şi pînă la urmă cine a avut dreptate? stărui acelaşi glas de mai-nainte.

— Profesorii Olafson şi Petrov au avut dreptate, a răspuns numaidecît Tintea. De altfel, după această consultare fulger, cu controversele de care v-am vorbit, în planul de activitate al expediţiei noastre a fost inclus un punct nou, neprevăzut la sesiunea „Conferinţei mondiale a oceanografilor" şi pe care însăşi împrejurările vieţii l-au impus cu tărie: cercetarea planctonului din zona respectivă. Acum nu numai eu, „Nesăţiosul", şedeam lîngă vizor, ci, fără excepţie, toţi membrii expediţiei. Cînd am ajuns la 8 000 de metri adîncime, au început să apară unele vietăţi pe care nu le-am putut identifica din primul moment. Erau crabi, homari, creveţi, ascidii care de obicei trăiesc la adîncimi mult mai reduse. Singure ascidiile ating uneori profunzimi mai mari. Întîlnirea cu aceste vietăţi s-a produs într-un mod cu totul neaşteptat, care vă va face să înţelegeţi de ce nu le-am putut recunoaşte chiar de la-nceput. La un moment dat batiscaful n-a mai putut înainta. Aparatele de bord nu indicau nici o asperitate care să ne stea în cale şi totuşi batiscaful n-a mai putut înainta.

În acelaşi timp o umbră uriaşă a întunecat vizoarele şi ne-a împiedicat să mai putem face observaţii.

Dar asta n-a fost nimic. O forţă uriaşă prinsese batiscaful ca într-un cleşte cu mai multe braţe şi ameninţa să-l zdrobească, cu noi cu tot.

Emoţia a fost extrem de puternică şi totul s-a produs pe neaşteptate, încît ne-am trezit deodată zvîrliţi unul peste altul. Presiunea s-a accentuat

tot mai mult și un început de panică pusese stăpînire pe toți. Cel mai înfricoșat părea Rigaud.

— S-a terminat cu noi, spuse el, încercînd zadarnic să se ridice.

Atunci Olafson se tîrî spre tabloul de comandă, de unde se puteau imprima batiscafului formele cerute de împrejurări. Vasul nostru a devenit mai întîi foarte plat, apoi s-a strîns ca un ghemotoc încît să poată avea un mic joc în strînsoarea de fier a brațelor. Pe urmă a redevenit plat. Formele imprimate erau dictate rînd pe rînd de presiunea de afară. Numai inițiativa lui Olafson și, firește, construcția specială de care v-am vorbit la-nceput și care îngăduia vehiculului nostru să ia cele mai variate forme precum și rezistența materialului din care a fost construit ne-a salvat de pieire. În cele din urmă, cu toată gigantica presiune, batiscaful a găsit un punct liber și a putut să se strecoare printre brațele cleștelui. Manevrele lui Olafson au fost adevărate tururi de forță.

— Ce-a fost asta? a întrebat Rigaud mai mult mort decît viu de spaimă, după ce am scăpat de primejdie.

— Vreun monstru oceanic, a răspuns Smith.

— Da, așa e, a confirmat Petrov. A fost un crab.

— Un crab? a replicat Brüll. Bine, dar un crab, chiar foarte mare, nu măsoară decît cel mult o jumătate de metru, pe cînd acesta...

— Acesta, a continuat profesorul Petrov, e un crab cu totul deosebit. Proporțiile și forța de care dispune îl situează în afara datelor pe care le cunoaștem. Eu cred că în această parte a oceanului vom mai întîlni numeroși monștri oceanici, aparținînd probabil și altor specii.

În adevăr, în zilele următoare spusele lui Petrov căpătară o uimitoare confirmare pe măsură ce co-

boram în adîncime. Păianjeni de mare, pogonolore, cumacee şi alte multe vietăţi ale adîncimilor apăreau în faţa noastră în forme şi proporţii monstruoase. Între ele se produceau uneori ciocniri spectaculoase. Parcă asistam la încleştarea unor monştri preistorici. Desigur, înaintarea noastră în adînc devenise extrem de anevoioasă şi periculoasă. După atacul crabului gigantic am pus în funcţiune aparatele de alarmă şi de protecţie.

De pe vasul „Lumina" şi de la centru primisem dispoziţia să sistăm orice investigaţii şi să părăsim zona periculoasă.

Totuşi, noi, membrii expediţiei, am hotărît să ne aducem la îndeplinire programul. Pînă şi Rigaud, care-şi revenise din spaima pe care o trăsese, nu vroia să părăsească batiscaful. Astfel că cercetările au continuat.

— Au continuat şi întîlnirile neaşteptate? a întrebat atunci, zîmbind, directorul Complexului şcolar.

— Bineînţeles, a răspuns prompt Tintea şi tocmai despre ele am să vă mai vorbesc, deşi poate că v-am obosit.

— Nu! Nu! Povestiţi-ne mai departe! vui sala.

— Ei bine, după cum v-am spus, obiectivele expediţiei noastre urmăreau concreţiunile oceanice şi sondajul vulcanilor stinşi. Aceste operaţii complexe necesitau o mare capacitate de muncă, pe care noi am depus-o cu multă însufleţire, cu toate că primejdiile ne pîndeau la fiecare clipă.

S-ar părea, poate, că exagerez, că tot ce vă spun e mai degrabă rodul imaginaţiei unui autor de scrieri ştiinţifico-fantastice. Va veni însă vremea să vă dovedesc autenticitatea celor spuse de mine. Aşadar, ne-am îndeplinit programul ştiinţific în condiţii deosebit de grele. N-am să vă înşir toate

întîlnirile neașteptate. Vreau să vă pomenesc numai despre una din ele.

După ce am reușit să obținem determinarea precisă a zăcămintelor de uraniu în craterele vulcanilor stinși și ne pregăteam să sărbătorim acest eveniment cu un pahar de rubiniu adus de mine și pe care confrații mei îl apreciau la justa lui valoare, ne-am pomenit pe neașteptate într-un întuneric de nepătruns. Bîjbîind am izbutit să folosim un reflector cu pilă atomică și astfel am risipit cîte puțin din bezna care ne înconjura. Am constatat atunci că toate legăturile cu suprafața sînt întrerupte. Semnalele aparatelor sunau în gol iar recepția nu prindea nimic. Nu mai puteam comunica cu absolut nimeni. Batiscaful intrase într-o imensă cavitate și fusese blocat acolo! Partea ciudată o constituia faptul că nu puteam distinge orificiul prin care intrasem în această cavitate. Cu toate că sursele de lumină s-au înmulțit, ne era totuși cu neputință să lămurim această chestiune, să găsim „poarta" prin care am pătruns și pe unde eventual urma să ne strecurăm din nou afară. Prin bezna densă, densă, zăream parcă niște ziduri dar nu de apă ca pînă acum, ci solide. Niște adevărați pereți.

Această primă constatare l-a făcut pe Smith să afirme că alunecasem, poate, într-o prăpastie ori în craterul vreunui vulcan stins. Doctorul Brüll respinse însă această ipoteză.

— Nu vedeți? Ne aflăm ca într-o pivniță în care am căzut și care a fost închisă cu un chepeng masiv.

În adevăr, așa era! Nicăieri nu se vedea o despicătură, un orificiu prin care să pătrundă apa și pe unde s-ar fi putut presupune că a alunecat și batiscaful nostru.

Jur împrejur, totul era închis ermetic.

Dar cercetînd cu mai multă atenţie pereţii care înconjurau vehiculul nostru subacvatic, am observat că nu sînt imobili. Dimpotrivă. Substanţa lor se afla în continuă mişcare. Se apropia şi se depărta. Descoperirea a fost făcută de Rigaud.

— Priviţi, pereţii se mişcă într-o cadenţă regulată, parcă ar respira, spuse el uimit. Oare unde ne găsim?

Au fost emise zeci de ipoteze. Dar tot Olafson, cu vasta lui experienţă şi bogatul bagaj de cunoştinţe, a formulat-o pe cea justă: ne găseam prizonieri în interiorul unei scoici uriaşe. Am pătruns cînd scoica se afla deschisă şi numaidecît în urma noastră s-au închis ermetic cele două valve ale ei. Vă puteţi, deci, închipui proporţiile scoicii! Problema care se punea era aceea de a găsi mijlocul unei neîntîrziate evadări. Soluţia lui Olafson de a pîndi momentul cînd se va produce o nouă căscare a valvelor spre a ne strecura afară, a fost respinsă de colectivul nostru. De asemenea şi soluţia lui Rigaud de a aştepta ajutorul de la suprafaţă.

— Noi nu putem aştepta, le-am spus eu. Trebuie să acţionăm cu mijloacele de care dispunem.

— Bine, şi ce propui? m-a întrebat Smith.

— Să folosim batiscaful nostru ca un berbec cu care să spargem carapacea care ne ţine captivi. E ştiut doar că la adîncimea la care ne aflăm, la temperatura glacială a acestor adîncimi, care au o puternică radioactivitate, sub o presiune uriaşă, calcarul nu poate fi fixat pe organism. Scheletele peştilor abisali sînt, fără excepţie, cartilaginoase. Ar urma, deci, ca şi valvele scoicii să fie cartilaginoase şi că un asalt masiv le-ar putea, eventual, străpunge.

— Are dreptate! Trebuie neapărat să-ncercăm! au exclamat Smith și Brüll. Și chiar acum, fără să mai pierdem o singură clipă!

Ceilalți s-au raliat și ei numaidecît celor spuse de mine.

Ne-am pus, deci, pe lucru. Munceam cu înfrigurare, știind că nu avem altă soluție. Și de data aceasta, posibilitatea de a imprima batiscafului albastru forma dorită ne-a ajutat să ieșim din impas. Manevrat din interior, batiscaful căpătase forma unui pește abisal numit Bronthosaurus. Caracteristica acestui pește este un trepied pe care se sprijină și care ne-a dat putința să repezim vîrful ascuțit al batiscafului în peretele din fața noastră. După prima izbitură am simțit o contracție puternică. Organismul rănit încerca să se apere. Dar loviturile s-au repetat o dată, de două ori, de zece ori... În cele din urmă, cu toate convulsiile monstrului oceanic, ne-am pomenit afară. Eram salvați! Numaidecît au fost restabilite legăturile cu vasul-bază și chiar în aceeași clipă am pornit spre suprafață!

Paul Tintea a făcut o scurtă pauză, apoi a adăugat:

— Și cu asta povestirea mea a luat sfîrșit!

Un tunet de aplauze a acoperit ultimele cuvinte ale vorbitorului. Directorul Complexului școlar s-a ridicat de pe scaun, i-a strîns mîna și i-a mulțumit călduros pentru pasionanta expunere.

— Poate că unii dintre dumneavoastră ar avea unele întrebări de pus în legătură cu cele spuse de mine? a ținut să afle Paul Tintea.

Atunci s-a ridicat un băiat dintr-a șaptea.

— Tovarăşe cercetător, eu, elevul Dumitraş Petre, aş avea să vă pun următoarea întrebare: cărei cauze se datora prezenţa acestor monştri oceanici? Aţi aflat?

— Desigur! Era, de altfel şi-n intenţia mea de a vă spune, dar am aşteptat să mă întrebaţi. Cîndva, în această regiune a Pacificului au avut loc explozii hidrogenice provocate de la distanţă. Două mici insule cu o bogată vegetaţie tropicală au fost cu desăvîrşire pulverizate în urma uriaşelor explozii produse. Deşi de la efectuarea acestor experienţe a trecut vreme îndelungată, radioactivitatea şi-a menţinut într-o apreciabilă măsură acţiunea nocivă. Ca urmare a acestor experienţe a avut loc şi migraţiunea vieţuitoarelor oceanice de care v-am vorbit, „fuga" cum au numit-o profesorii Petrov şi Olafson. Au rămas numai vieţuitoarele de mai mare adîncime. Ele n-au suferit direct şocul exploziilor, dar au început să se dezvolte în condiţiile unei radioactivităţi excesive. Aceasta le-a modelat în proporţii gigantice, dotîndu-le cu o forţă neobişnuită şi devenind adevăraţi monştri oceanici. Astfel, a fost dovedită încă o dată influenţa radioactivităţii asupra fenomenelor vitale şi a dezvoltării speciilor. Ei, mai are cineva de pus vreo întrebare?

— Da, eu, elevul Pompilian George dintr-a zecea. Aş vrea să ştiu cum de n-aţi adus nici o fotografie din această expediţie?

— Întrebarea e binevenită, a răspuns Tintea. Ea e binevenită pentru că se suprapune tocmai pe o ultimă comunicare pe care vreau să v-o fac şi care nu e mai puţin interesantă decît ce-aţi auzit

pînă acum. În utilajul expediţiei noastre e prevăzut un aparat electronic de cinematografiat care poate înregistra imagini în orice condiţii de vizibilitate. Astfel, tot ce v-am istorisit eu aici a fost filmat etapă cu etapă. Filmul va rula mîine la institutul nostru. Iar toţi cei aflaţi aici sînt invitaţi să se convingă dacă cele spuse de mine au fost sau nu exagerate...

Sunete regăsite

...Deodată sunetele acelea ciudate se întrerupseră și în cască se auzi un sunet hîrîit, prelung, urmat de pocnituri puternice. Poate că altul ar fi întrerupt legătura ori și-ar fi scos pentru o clipă casca, atît de supărătoare erau aceste zgomote. Însă Mircea se obișnuise cu ele. De cînd devenise unul din cei mai activi și pasionați membri ai „Asociației universale a radioamatorilor", avusese prilejul să-și deprindă auzul cu tot felul de zgomote care circulau în eter.

Hîrrr... Hîrrr. . Pîc... Pîc... Pîc... se repetară zgomotele acestea barbare cu mai multă intensitate.

Dar nici de data aceasta Mircea nu întrerupse legătura și nici nu-și scoase casca. Dimpotrivă, o fixă mai bine și deveni foarte atent. Răsuci ușurel un buton care amplifică încă mai puternic sunetele prinse în aparat. Apoi totul încetă dintr-o dată. Nu se mai auzi nimic, nimic. Învîrti alte butoane. Chipul lui Mircea exprima o încordare extremă. Dar cu toate eforturile, nu mai recepționă nimic.

Abia acum întrerupse legătura și-și trase înciudat casca de pe urechi. Începu să caute cu febrilitate

într-un caiet cu scoarţe albastre pe care-l avea alături.

Nu, nu greşise. Se afla pe aceeaşi lungime de undă. Şi totuşi... Se repezi la videotelefon. Formă în grabă numărul lui Vlad şi numaidecît pe ecran apăru chipul acestuia.

— Vlade, spune-mi, tu ai reuşit să prinzi pe XYZ? întrebă Mircea fără nici o altă introducere.

— Nu! răspunse Vlad.

Mircea răsuflă uşurat. Aşadar nici Vlad n-a reuşit să mai prindă acele sunete ciudate pe care în mod convenţional le-au denumit emisiunea XYZ.

— Dar azi să vezi ce-am făcut, continuă Vlad. Am schimbat lungimea. Am mers pe C 202. Cînd ai s-auzi ce-am recepţionat ai să rămîi paf.

— Cum s-aud?

— Păi, am legat recepţia de amplificator şi am înregistrat totul pe bandă.

— Ce tot îndrugi tu acolo? se încruntă Mircea, nevenindu-i să creadă. De uimire făcea o figură atît de hazlie, că pe ecran puteai să-l vezi pe Vlad prăpădindu-se de rîs.

— Te rog, termină cu rîsul ăsta prostesc şi mai spune-mi o dată ce ispravă ai făcut! îl repezi Mircea.

Vlad îl anunţă că recepţionase o melodie pe care o imprimase pe banda de magnetofon.

— Vin chiar acum la tine, exclamă Mircea. Anunţă-l şi pe Hans. Şi fără să mai aştepte vreun răspuns, puse grăbit telefonul în furcă şi o zbughi repede pe uşă afară.

Mircea, Vlad şi Hans, elevi în clasa a V-a, se împrieteniseră încă din prima zi de şcoală. Cu anii prietenia lor crescuse, erau nedespărţiţi, încît colegii îi porecliseră: „Cei trei muşchetari ştiinţifici".

Aveau firi cu totul deosebite — Mircea mai susceptibil şi mai supărăcios, Vlad totdeauna bine dispus şi pornit pe glume iar Hans cu un calm din care cu greu îl puteai urni — dar îi unea aceeaşi mistuitoare pasiune pentru ştiinţă şi tehnică. Conduceau cercul radioamatorilor din şcoală şi, separat, fiecare mai avea şi acasă cîte o instalaţie personală foarte perfecţionată. Cum se-ntîmplă în asemenea cazuri, stabiliseră relaţii prieteneşti cu radioamatori de peste ţări şi mări şi chiar cu cei din circuitul sateliţilor artificiali şi din staţiile planetare. De curînd Mircea avusese bucuria să fie primit membru stagiar în „Asociaţia universală a radioamatorilor", iar Vlad şi Hans aşteptau cu nerăbdare să se rezolve favorabil şi cererile lor de admitere. Acum, în activitatea lor de radioamatori se ivise o problemă nouă şi interesantă. În incursiunile prin eter, au întîlnit nu o dată melodii necunoscute iar alte ori discuţii şi comunicări în diferite graiuri pe care nu le înţelegeau. Acum, intrigaţi de apariţia acestor sunete ciudate, au căutat să le identifice sursa şi să le descifreze conţinutul.

Aveau aparate perfecţionate, extrem de sensibile, prevăzute cu instalaţii electronice, care traduceau automat toate emisiunile străine, astfel că puteau fi ascultate de-a dreptul în româneşte.

De data aceasta, însă, instalaţiile electronice se dovediseră neputincioase. Graiurile recepţionate nu puteau fi traduse. Hans susţinea că trebuie să fie mesaje venite de undeva din planete încă nedescoperite, iar Mircea ar fi fost gata să accepte o asemenea explicaţie, dacă nu s-ar fi opus Vlad.

— E foarte simplu să spunem „mesaje din planete necunoscute". Dar cu ce dovedim?

— Deocamdată nu putem încă dovedi, ripostă foarte liniştit Hans.

— Mă rog, și ce explicație dai tu? îl interogă Mircea pe Vlad.

— Deocamdată, nu știu să dau nici o explicație, răspunse acesta. Dar nu pot accepta ca orice lucru pe care nu-l putem lămuri să-l punem pe seama planetelor încă nedescoperite.

— Ce-ar fi să ne consultăm cu prietenii noștri radioamatori? sugeră Mircea după o clipă de gîndire.

— Bună idee! fură de acord Hans și Vlad.

Astfel „cei trei mușchetari științifici" se adresară pe calea undelor și prin scris unora din prietenii radioamatori.

Din puzderia răspunsurilor primite numai trei prezentau un real interes. Primul era al unui elev al Școlii de montatori atomiști din Praga, Oscar Ianacek.

Oscar Ianacek îi informa că și el recepționase asemenea sunete și le dădea prețioase indicații a lungimii de undă cu care operase. Era totuși de părere că trebuiesc încercate și alte lungimi. El însuși va proceda astfel și le va comunica rezultatul. În ceea ce privește conținutul emisiunii, pînă-n prezent n-a reușit să-l lămurească. Nici emisiunile muzicale nu le-a putut identifica, deși poseda suficiente cunoștințe, fiind totodată și audient al școlii populare de muzică din Praga. Ce l-a surprins în mod deosebit la aceste emisiuni, a fost aparatul instrumental. Cu siguranță, se foloseau instrumente necunoscute.

Al doilea răspuns era trimis din capitala Republicii Mali de radioamatoarea Marta Sabaco. Era studentă în arheologie și datorită studiilor ei de specialitate a ajuns la o concluzie oarecum senzațională: mesajele recepționate erau exprimate în graiul unor popoare dispărute de mii de ani!

În sfîrșit, al treilea răspuns fusese trimis din stația interplanetară Lux IV. Radioamatorul român Stan Podgoreanu era specialist în acustică electronică și în această calitate făcea parte din personalul stației. El recepționase numeroase semnale vorbite și cîntate, emise probabil de pe vreo planetă nedescoperită încă, dar în cele din urmă renunțase la această ipoteză. Găsise o altă explicație și aceasta în bună parte datorită unei sugestii venită indirect din partea lor, pentru care le mulțumea călduros.

Aceste trei răspunsuri au dat naștere unor discuții aprinse între „cei trei mușchetari științifici".

După unele încercări infructuoase de a recepționa emisiunea XYZ și pe alte lungimi de undă, Mircea susținea că trebuia să se mențină permanent legătura pe o singură lungime.

Hans vedea în această permanență un început de dovadă că emisiunea ar fi transmisă dintr-o planetă încă nedescoperită, care folosea o singură lungime. De aceea îi ținea, firește, partea. Vlad însă adoptase o altă poziție.

— Dacă Oscar Ianacek — care are multă experiență — ne sfătuiește să mai încercăm și pe alte lungimi, eu sînt de părere să-i urmăm sfatul.

— Dar n-am încercat? îi ripostă Mircea. Și, am prins ceva?

— Chiar dacă n-am reușit încă, asta nu înseamnă să renunțăm. În orice caz, eu voi continua să-ncerc a stabili contactul și pe alte lungimi.

— N-ai decît! Noi n-avem timp de pierdut.

Și chiar așa s-au petrecut lucrurile. Mircea și Hans continuau să prindă sunetele misterioase folosind aceeași lungime de undă, în timp ce Vlad încerca seară de seară să le recepționeze și pe alte lungimi. Și, cu toate că uneori izbutise, Mircea și

Hans se menţineau pe aceeaşi poziţie, afirmînd că avea pur şi simplu halucinaţii auditive. Dar de la o vreme nici Mircea, nici Hans nu mai auzeau în cască decît hîrîituri şi zgomote răzleţe, ceea ce micşorase oarecum poziţia pe care se situaseră. Multă bătaie de cap le-a dat şi răspunsul venit din Africa, din partea Martei Sabaco. Şi, oricît s-au frămîntat n-au reuşit să dea o explicaţie cît de cît plauzibilă faptului că mesajele erau transmise în graiul unor popoare dispărute de milenii.

În sfîrşit, comunicarea lui Stan Podgoreanu îi pusese în mare încurcătură. Bine, Podgoreanu le mulţumea pentru sugestia venită din partea lor, dar care era sugestia şi la ce concluzii a dus, nu pomenea un cuvînt... Multă vreme s-au frămîntat şi n-au reuşit să se pună de acord care ar putea fi această sugestie.

Iar la repetatele lor apeluri, Podgoreanu, spre deosebire de Ianacek şi Marta Sabaco, n-a mai dat nici un răspuns.

Cunoscînd toate acestea, e lesne de înţeles de ce Mircea a alergat într-un suflet la Vlad, cînd i-a pomenit de înregistrarea pe bandă de magnetofon a sunetelor misterioase.

— Hai, pune banda, s-o aud şi eu, spuse Mircea în loc de „bună seara“, de cum intră pe uşă.

— Stai să vină şi Hans, îi răspunse Vlad.

— Te rog să înţelegi cu frumosul nerăbdarea mea.

— O înţeleg, dar n-o aprob.

Mircea însă era zorit şi ridicase tonul, iar Vlad, cu firea lui poznaşă, se distra de minune, văzîndu-l atît de înfuriat. N-a lipsit mult ca Mircea să se supere de-a binelea şi să plece fără să mai asculte înregistrarea pe bandă.

Noroc că tocmai atunci intră și Hans în camera laborator, denumită astfel pentru că Vlad nu se limitase la o simplă instalație, ci își amenajase un aparataj complicat.

Întocmai ca și Mircea, Hans, în loc de „bună seara", întrebă grăbit:

— Ai prins-o cu adevărat pe bandă ori e numai o păcăleală?

— Nu-i nici păcăleală și nici halucinație auditivă, replică Vlad. De altfel, mai bine decît mine îți va răspunde însăși înregistrarea.

În adevăr, după cîteva clipe, camera laborator se umplu de ciudatele sunete care, înlănțuite, dădeau naștere parcă unei melodii cîntată de instrumente de percuție și suflat. Nu, nu mai încăpea nici o îndoială, se gîndeau și Mircea și Hans. Vlad recepționase emisiunea XYZ. Ideea de a o înregistra pe bandă era simplă, dar ei nu s-au gîndit la așa ceva. Strașnic băiat Vlad ăsta!

Lui Mircea îi trecuse supărarea. Cînd se termină audiția se repezi la Vlad și-l îmbrățișă entuziasmat.

— Bravo, Vlad! Ai fost mai norocos ca noi!

— Ei, nu-i chiar așa, răspunse Vlad. Dacă nu m-ați fi contrazis voi, poate că nu mă-ndîrjeam să vă dovedesc că am dreptate. Astfel că meritul e-al tuturor...

Hans, care în afară de întrebarea cu care intrase în cameră nu mai rostise nici un cuvînt, scoase atunci din buzunar scrisoarea lui Oscar Ianacek, pe care, împreună cu celelalte două epistole, o purta totdeauna la el și începu să citească cu glas tare:

— „În ceea ce privește partea muzicală a emisiunii XYZ, părerea mea este că sînt folosite instrumente absolut necunoscute. Dacă timpul mi-ar

îngădui aș face investigațiile necesare, dar pentru moment așa ceva nu poate intra în discuție. Însă dacă voi sînteți mai puțin ocupați, stăruiți în direcția aceasta și dacă obțineți vreun rezultat, vă rog să mi-l comunicați neîntîrziat."

După lectură urmară cîteva clipe de tăcere, pe care o întrerupse Mircea.

— Adică, propui, dac-am înțeles bine, să ne ocupăm de această bandă?

— Exact! S-o ducem la „Institutul de istorie a muzicii" și să aflăm despre ce instrumente ar putea fi vorba!

— Ce vă spuneam? intră și Vlad în discuție. Numai toți laolaltă reușim să facem cîte-o ispravă bună. Sugestia lui Hans e excelentă și chiar mîine ne vom prezenta cu banda la institut.

Zis și făcut. A doua zi, după terminarea cursurilor, se aflau în cabinetul profesorului Mitrofan, care ascultă cu multă atenție scopul vizitei lor.

— Aveți banda aici? întrebă Mitrofan.

— Firește, răspunse Mircea, și-i puse pe birou înregistrarea făcută de Vlad.

Peste cîteva momente în cabinetul profesorului răsunară din nou ciudatele sunete venite din eter. Mitrofan se arătă dintr-o dată extrem de interesat. Urmărea cu o deosebită atenție fiecare modulație și-și nota cîte ceva într-un carnet.

— Mda, interesant, spuse el cînd se termină audiția. Foarte interesant! Prea multe precizări nu vă pot da acum. Însă, știu eu, mîine, poimîine aș putea s-o fac. Vă rog să-mi lăsați banda aici și să reveniți peste două zile.

Peste două zile „cei trei mușchetari științifici" aflară din gura profesorului Mitrofan că atît modul de exprimare muzicală cît și instrumentele folosite aparțineau unor popoare dispărute de mii de ani!

Iată dar că începea să se formeze un lanţ de fapte. Celor afirmate de studenta Marta Sabaco li se adăuga o nouă şi importantă verigă: nu numai mesajele vorbite, dar şi cîntecele recepţionate aparţineau aceleiaşi lumi apusă de milenii. Pe neaşteptate şi profesorul muzicolog Mitrofan deveni un foarte pasionat radioamator, interesat îndeaproape în rezolvarea originii ciudatelor sunete care circulau în eter.

Prietenul lui, vestitul astropaleontolog Naumescu, a respins teoria înfiripată ad-hoc de noul radioamator Mitrofan în colaborare cu elevii Mircea Costea, Vlad Panciu şi Hans Waldemar, şi anume teoria transmutaţiei cosmice a unor popoare considerate dispărute în negura vremii.

— E o ipoteză romantică pe care noi, astropaleontologii ar trebui s-o îmbrăţişăm cu căldură, spuse grav Naumescu. Din păcate n-o putem face.

— De ce? întrebă Mitrofan.

— Fiindcă n-are nici un fundament ştiinţific.

— Dar atunci ce altă explicaţie ar putea sta în picioare? se supără muzicologul. Poftim, mă declar dinainte de acord cu oricare altă ipoteză, dar, te rog, să mi-o pui la dispoziţie.

— Deocamdată nu pot da nici una. Aş crede mai degrabă că rezolvarea problemei aparţine altei specialităţi decît astropaleontologia.

— Şi care este, după părerea dumitale, această specialitate?

— Ştiu eu, poate fizica cosmică. E o specialitate mai nouă, dar care a lămurit o seamă de „mistere“ ce păreau strașnic de bine ferecate. Şi nici chiar toată această disciplină, ci numai o ramură: acustica.

Mitrofan plecă foarte nemulţumit de la Naumescu. Se aştepta să găsească la astropaleontolog

o adeziune entuziastă și o serie de elemente care să confirme teoria transmutației și cînd colo, acesta îl trimitea la fizicieni. Nici nu se gîndea să-i asculte sfatul. După cîteva zile, însă, își schimbă părerea. Ce anume determinase această schimbare? Alte două emisiuni XYZ recepționate și înregistrate pe bandă de magnetofon și o nouă comunicare din partea lui Oscar Ianacek. De data aceasta Hans, folosind procedeul lui Vlad, înregistrase și el pe bandă de magnetofon o emisiune muzicală XYZ.

Numaidecît „cei trei mușchetari științifici" s-au prezentat cu banda la Mitrofan, la institut. Aveau motive puternice să-i afle neîntîrziat părerea.

Încă de la începutul audiției, pe chipul profesorului se putea citi o mare uimire. Iar cînd audiția luă sfîrșit, Mitrofan exclamă încîntat:

— Mda! Extraordinar! Și începu să se plimbe agitat prin cabinet.

Mircea, Vlad și Hans, fără să posede cunoștințe speciale de istorie a muzicii și a instrumentelor muzicale, și-au dat seama că această emisiune are cu totul alt caracter decît prima emisiune muzicală. Iar cît privește instrumentele și ele erau altele. Înțelegeau, deci, foarte bine, agitația profesorului Mitrofan. Ei înșiși au fost foarte frămîntați. Chiar în seara recepției au avut loc discuții aprinse și controversate.

— Mda, mormăi iar profesorul, ne aflăm în fața unei forme de expresie muzicală mult mai aproape de zilele noastre. Cred că e vorba de secolul al XV lea ori al XVI-lea. Disting foarte clar în complexul orchestral, glasul unor instrumente specifice acestor timpuri, cum ar fi de pildă viola da gamba și orga lui Hans Lobsinger...

După o scurtă pauză, profesorul continuă, enumerînd și alte instrumente muzicale din secolele respective. „Cei trei mușchetari" ascultau explicațiile lui Mitrofan și nu îndrăzneau să-l întrerupă. Desigur, expunerea în sine cuprindea date pe care e bine să le cunoști, dar pe ei îi interesa, în primul rînd, concluziile. De aceea, cînd Mitrofan termină de vorbit, Vlad îl întrebă:

— Tovarășe profesor, nu credeți că această emisiune ar putea fi un argument împotriva teoriei transmutației cosmice?

— Sigur, răspunse repede Mitrofan. Tot eșafodul nostru s-a prăbușit. Rămîne, deci, să căutăm alte explicații acestor apariții acustice în eter.

A doua emisiune XYZ, care a întărit și mai mult convingerea că teoria transmutației cosmice nu are valabilitate, a fost recepționată de Vlad. Nu mai era vorba de o emisiune muzicală ci de un mesaj vorbit în... românește. Da, în românește!

Cuprinsul și particularitățile de limbă situau fără putință de tăgadă originea acestei emisiuni pe vremea lui Matei Basarab.

— Sigur, nu se mai potrivește în nici un fel cu teoria noastră, zîmbi Mitrofan, după ce ascultă emisiunea. Prin urmare, Naumescu a avut dreptate. Trebuie să ne adresăm unui specialist în fizică cosmică.

Cît privește pe Oscar Ianacek, acesta îi vestea că recepționase o emisiune XYZ cu un conținut ușor descifrabil: o proclamație de prin anii 1655-56.

Așadar încă o dovadă că Naumescu avusese dreptate. Teoria transmutației cosmice se făcuse țăndări!

Deși Mitrofan declarase ferm că se va adresa Institutului de fizică cosmică, înfăptuirea acestei

hotărîri se lăsă așteptată. „Cei trei mușchetari științifici“ nu aflară despre vreun demers în direcția aceasta.

— Măi, ce-o fi cu profesorul nostru? întreba nedumerit Mircea.

— S-o fi lăsat păgubaș, își exprimă părerea Vlad.

De altfel, în această perioadă nici „cei trei mușchetari“ nu reușiră să mai prindă vreo emisiune XYZ. Toate strădaniile lor rămaseră infructuoase.

Oscar Ianacek și Marta Sabaco, solicitați de prietenii lor din România, dădură același răspuns: sub nici o formă, misterioasele sunete n-au mai fost recepționate. Ce se-ntîmplase? Ce anume determinase apariția și dispariția acestor manifestări acustice? Întrebarea și-o puneau deopotrivă și „cei trei mușchetari“ și Oscar Ianacek și Marta Sabaco și profesorul Mitrofan, care, departe de a se fi lăsat păgubaș, devenise un pasionat radioamator. Aproape seară de seară căuta să prindă emisiunea XYZ. Deocamdată, zadarnic. Singur Podgoreanu nu era defel tulburat de dispariția sunetelor misterioase. Dimpotrivă, s-ar putea spune că exalta de bucurie. Ceea ce, firește, spori și mai mult curiozitatea și tulburarea prietenilor săi.

„Sînt foarte bucuros că emisiunile au încetat, comunica el «celor trei mușchetari» și profesorului Mitrofan cu care intrase în legătură. Cred, de altfel, că în curînd vor putea fi din nou recepționate. Dacă această previziune se confirmă, voi putea să vă dau explicațiile pe care, desigur, le așteptați.“

Dacă le așteptau? Cum s-ar fi putut altfel! Și iată, Mircea fu chemat într-o seară la videotelefon de Mitrofan.

— Voi ați prins emisiunea XYZ? întrebă profesorul.

Da, o prinseseră! Așadar, previziunea lui Podgoreanu se adeverise. Urma acum să le dea și mult așteptata explicație.

Într-o dimineață, Mircea, Vlad și Hans au primit, cu un curier special, cîte-un cartonaș cu ramă aurită prin care erau poftiți la sesiunea extraordinară a „Institutului de acustică electronică".

Oricine își poate ușor imagina surpriza și bucuria „celor trei mușchetari". Erau încredințați că vor afla multe lucruri interesante, deși nu-și lămuriseră rostul invitației.

În vasta sală de festivități, sub cupola albastră a Institutului se aflau numeroși oameni de știință veniți din toate colțurile lumii. Bărbați cu bărbi albe, respectabile, ședeau alături de tineri și tinere cu înfățișare sportivă. Chelii lucioase se vedeau alături de coafuri moderne. Pe pieptul celor mai mulți din cei veniți la sesiunea extraordinară sclipeau înalte distincții pentru deosebite merite științifice. În furnicarul de oameni care umpleau sala pînă la ultimul loc, prezența celor „trei mușchetari științifici" trecea aproape neobservată. Numai cîțiva invitați din imediata lor apropiere îi priveau nedumeriți, neputînd pricepe ce căutau trei copii cu cravate roșii cu tricolor la o asemenea reuniune.

Băieții erau, firește, intimidați și emoționați. Încercau să-l găsească în mulțimea de participanți pe Mitrofan. În cele din urmă îl descoperiră. Stătea de vorbă, lîngă masa prezidiului, cu un tînăr blond, care cînd le întîlni privirile, le făcu semne prietenești cu mîna.

— Cine-o fi? se întrebară „cei trei mușchetari".

Răspunsul îl căpătară însă abia la deschiderea ședinței.

Atunci directorul Institutului anunţă punctul unu al ordinei de zi: „Despre sunetele venite din cosmos“, referent inginerul Stan Podgoreanu, observator principal al Staţiei interplanetare Lux IV.

— Prietenul nostru! exclamară băieţii.

În sfîrşit, acum înţelegeau de ce fuseseră invitaţi.

Podgoreanu făcu o scurtă introducere în legătură cu apariţia unor sunete în eter, a căror origină nu a fost pînă acum definită. Pentru ilustrarea spuselor sale făcu cîteva demonstraţii la magnetofon.

— Auziţi? tresări Vlad cînd magnetofonul intră în funcţiune. Banda noastră.

— Da, e prima recepţie XYZ pe care tu ai înregistrat-o, răspunse Mircea şi roşi tot de emoţie.

Din şapte emisiuni recepţionate şi fixate pe bandă, două erau ale lor. Asistenţa ascultă cu multă atenţie fiecare audiţie, în timp ce Podgoreanu, de la tribună, privea spre cei trei prieteni şi le zîmbea cu înţeles. Cînd demonstraţia luă sfîrşit, Podgoreanu vorbi despre diversele ipoteze cu privire la originea acestor sunete aparţinînd unor epoci istorice diferite. Pomeni, în treacăt, despre ipoteza transmutaţiei cosmice şi despre alte teorii, arătînd lipsa lor de fundament ştiinţific şi ajunse la concluziile personale. În sală se aşternu o tăcere adîncă. Participanţii aşteptau cu legitimă curiozitate, unii chiar cu nerăbdare, să cunoască ipotezele tînărului om de ştiinţă.

– Trebuie să vă spun că în activitatea mea de fizician care se îndeletniceşte în mod special cu acustica cosmică, am observat cu ajutorul maşinilor electronice un fenomen interesant: conservarea sunetelor în spaţiul cosmic. Unele formaţii ondulatorii sonore se păstrează ca atare un timp

nedefinit. Un cuvînt pe care-l rostim aici ar putea fi receptat peste mii şi mii de ani. Tot aşa, o melodie, dacă tiparul sonor este ferit de distrugere. Iată, deci, care-i, după părerea mea, explicaţia acestor sunete care, fie în formă muzicală, fie vorbită, se întîlnesc mereu în eter: sînt sunete regăsite!

Noutatea şi originalitatea ipotezei înmărmuri asistenţa. Apoi deodată, ca un torent, se revărsară aplauzele. Chiar dacă unii aveau rezerve mai mari ori mai mici, prinşi de vîltoarea entuziasmului general, nu-şi precupeţeau aplauzele. Cînd larma se mai potoli, Podgoreanu continuă:

— Dacă ipoteza formulată constituie o explicaţie, să spunem plauzibilă, întrucît aceste ondulaţii sonore nu sînt nimic altceva decît o formă de existenţă şi conservare a materiei, să vedem acum ce determină apariţia şi dispariţia acestor sunete regăsite. Pentru că la un moment dat aceste sunete dispar. Orice strădanii sînt zadarnice. Nu mai pot fi recepţionate de nici un aparat, oricît de perfect. De ce? Spuneam adineaori că ele pot dăinui mii şi mii de ani dacă tiparul sonor nu este distrus, desfăcut, transformat în alte forme de existenţă a materiei. Ce poate să le transforme? Aici răspunsul nu este decît unul: radiaţiile cosmice!

Personal am verificat şi constatat că atunci cînd se produc radiaţii de o anumită intensitate, sunetele care intră în zona radiaţiilor îşi pierd tiparul iniţial.

Pînă în momentul de faţă n-am putut afla formele luate ulterior. Nu ştiu ce devin. Dar ceea ce ştiu cu certitudine e faptul că de îndată ce radiaţiile îşi pierd din intensitate, sunetele scăpate din cataclismul radial pot fi din nou întîlnite. Cunoscînd cu precizie, datorită aparatelor sonore

electronice, data cînd bombardamentul razelor cosmice își va slăbi intensitatea, am putut prevedea în mod exact cînd acestea vor putea fi din nou recepționate.

Alt torent de aplauze acoperi ultimele cuvinte ale vorbitorului.

— Acum ați înțeles? întrebă Mircea pe Vlad și Hans, lovindu-i cu coatele.

— E tare Podgoreanu! comentă Vlad admirativ. Hans tăcea ca de obicei, dar toți trei aplaudau de li se înroșiră palmele.

Podgoreanu își continuă expunerea:

— Trebuie să adaug că simpla cunoaștere a fenomenului conservării sunetelor nu m-a dus numaidecît la determinarea aparițiilor sonore din eter ca sunete regăsite. La aceasta a contribuit o colaborare cu un grup de trei radioamatori din București. Ei mi-au comunicat disputele lor aprinse, doi din ei susținînd că aceste semnale vin de undeva din vreo planetă încă nedescoperită, iar al treilea contestînd această ipoteză. Într-una din comunicările lor am întîlnit o frumoasă comparație poetică: sunetele apar așa cum țîșnește un izvor dintr-o stîncă. Ei bine, această comparație mi-a dat de gîndit: firul de apă există, deci, înainte de a-l vedea noi, iar sunetele pot fi și ele conservate ca oricare formă a materiei. Abia atunci am făcut legătura și am ajuns la ipoteza sunetelor regăsite. Comparația îmi dăduse o prețioasă sugestie.

— Dar cine sînt acești radioamatori? se auzi un glas din sală

Podgoreanu zîmbi și fără să piardă vremea își îndreptă arătătorul spre fundul sălii.

— Priviți-i! Toți trei laolaltă nu ating încă vîrsta de 40 de ani.

Ca la o comandă, toate privirile s-au concentrat asupra punctului din sală indicat de arătătorul lui Podgoreanu. Sub focul concentrat al atîtor ochi, „cei trei mușchetari“ au roșit încă mai tare decît propriile lor cravate.

Cînd sala, uimită, a izbucnit din nou în aplauze furtunoase, s-au ridicat și au mulțumit înclinîndu-se:

Iar inimile lor băteau, băteau...

„Ultra-lumen 101“

I

Şcoala profesională de reglori electronici funcţiona chiar în cuprinsul uriaşei uzine „Avîntul“. Un adevărat oraş al ucenicilor se înălţa pe-o întindere de cîţiva kilometri, nu departe de halele principale. Construcţii moderne, drepte, cu pereţi mari de sticlă, pe unde pătrundea din belşug lumina soarelui, adăposteau dormitoarele, cantina, sălile de clasă şi atelierele. Jur împrejurul acestor clădiri sclipitoare se resfirau, parcă desenate de o mînă de maestru, splendide aranjamente florale şi cochete spaţii verzi populate de diferite soiuri de arbori pitici şi avînd fîntîni arteziene la mijloc.

Durata cursurilor şcolare era de trei ani. În primul şi al doilea an elevii căpătau cunoştinţe teoretice şi practice în sălile de clasă şi ateliere speciale, iar în al treilea an, continuînd să-şi însuşească anumite discipline teoretice, începeau să lucreze efectiv în uzină. Uzina, utilată cu cele mai moderne maşini automate, producea, pe lîngă aparataj industrial şi maşini speciale pentru zboruri cosmice. Elevii din anul al treilea erau foarte invidiaţi de cei din clasele infer oare pentru că în uzină veneau uneori şi vestiţi cosmonauţi. Ei se interesau de construcţia maşinilor cu care urmau să zboare

și astfel elevii mai mari aveau prilejul să-i cunoască și să stea de vorbă cu acești eroi ai cosmosului. Printre elevii anului II se numără și Angheluș Dumbravă, un băiat voinic, zburlit și îndărătnic. I se mai spunea „inovatorul". Porecla cuprindea, pe lîngă o nuanță ironică, și reflectarea unor reale calități. În adevăr, Angheluș dovedise în mai multe împrejurări un spirit viu și inventiv. Găsea uneori soluții tehnice neașteptate. Porecla i-a fost dată chiar de către profesorul de mecanică electronică, inginerul Barbu.

Într-o zi, explicîndu-le sistemul de comandă al strungurilor automate, Angheluș a vrut să știe:

— Tovarășe profesor, nu s-ar putea simplifica aparatajul prin folosirea unei singure mese de comandă pe secție?

— Ba da! În uzină s-a și realizat această simplificare prin conectare la o singură masă de comandă a strungurilor care execută aceleași operații. Apoi a adăugat: Ai stofă de inovator. Pune-te pe carte, inovatorule!

De atunci așa i-a rămas porecla: „inovatorul". Din păcate, nu se prea prăpădea cu firea să-și însușească cunoștințele teoretice. Astfel, o bună parte din ideile lui rămîneau simple scăpărări, fără alte urmări practice. În schimb, îl pasiona munca în atelier. Lipsa cunoștințelor teoretice îl punea adesea în imposibilitate de a rezolva probleme elementare. Iar atunci cînd se hotăra să treacă la punerea în aplicare a unora din ideile sale, calculele necesare erau mai totdeauna făcute de alții. Ajunsese el însuși o problemă a școlii și a organizației U.T.C. Pentru că în felul lui era un ambițios. Cînd îi scăpăra în minte o idee interesantă, o îmbunătățire la confecționarea unei piese, mînat

de ambiţie, Angheluş nu vroia să ceară ajutorul nimănui.

— Cînd lucrezi cu alţii, vrei nu vrei, trebuie să ţii seama de ei. Aşa, singur, nu mă bate nimeni la cap, îi spunea el lui Sfîrleză, cel mai bun prieten al lui.

Iar Sfîrleză, adică elevul Victor Damian, din anul întîi, un puşti cu priviri jucăuşe şi nas pistruiat, îi cînta în strună:

— Ai dreptate! Fereşte-te, mai ales, de fete!

Avea el ce avea cu fetele. Poate unde nu-l prea luau în seamă. Dar cu toate că Angheluş pornea vijelios să rezolve doar cu ajutorul maşinilor electronice de calculat problemele inovaţiilor la care se gîndea, pînă la urmă tot se poticnea.

— Halal maşini! exclama cu năduf. Să nu te poată scoate dintr-un fleac de impas.

Mira, colega lui, se oferea numaidecît să-l ajute.

— Angheluş, spune-mi, n-ai vrea să lucrăm împreună?

Angheluş o privea pe sub gene şi răspundea aproape invariabil:

— N-am nevoie! Mă descurc şi singur.

Iar Sfîrleză, dacă se nimerea să fie de faţă, îl aproba din ochi. Şi cînd rămîneau între ei, sublinia admirativ:

— Strașnic ai mai pus-o la punct!

Însă, de cele mai multe ori, Angheluş nu reuşea să se descurce. Iar inovaţiile, uneori interesante, rămîneau neterminate.

De aici şi nuanţa ironică a poreclei „inovatorul". Adică, pricepeţi, inovator fără inovaţii!... Nu o dată cazul lui fusese adus în discuţia organizaţiei. Cînd auzea criticile îndreptăţite ale colegilor se înroşea şi-şi lăsa capul în piept. Iar cînd i se

dădea cuvîntul, se mărginea să rostească mai mult pentru sine:

— Aveţi dreptate!

Dar se ferea să-şi ia vreun angajament, că va lupta să se îndrepte. Parcă i se încleşta gura. O singură dată a spus doar atît:

— Păi, angajamentele trebuiesc îndeplinite...

— Nici vorbă, i-a replicat educatorul Dumitru Costea, care era secretar al organizaţiei. Tu n-ai de gînd să le îndeplineşti?

Angheluş n-a rostit nici da, nici ba. Şi toate strădaniile de a-l face să mai spună ceva au rămas zadarnice.

La un moment dat s-a pus chestiunea trecerii lui în altă şcoală, cu alt profil şi unde se cereau cunoştinţe mai reduse Dar directorul uzinei, inginerul Coman, care se interesa îndeaproape de activitatea elevilor, s-a opus. Nici n-a vrut s-audă cînd conducătoarea şcolii, inginera Felicia Mateescu şi dirigintele clasei, inginerul Barbu, i-au vorbit de transferarea lui Angheluş la altă şcoală.

— Singuri spuneţi că-i un băiat talentat, cu spirit inventiv şi idei originale.

— Brînză bună în burduf de cîine, a oftat inginerul Barbu.

— Principalul e brînza bună. Cît priveşte burduful, trebuie să facem totul să-l schimbăm. răspunse zîmbind Coman.

Şi Angheluş a rămas în şcoală! La sfîrşitul anului şcolar, cînd trebuia să fie promovat în anul II, s-a dat o adevărată bătălie ca Angheluş să nu rămînă corigent. A fost atunci împresurat şi ciocănit din toate părţile. Dar îndeosebi Mira a exercitat o influenţă hotărîtoare asupra lui. Era mereu pe lîngă el, l-a făcut să ia parte la o grupă de învăţătură, au repetat împreună toată materia

și Angheluș a reușit să treacă clasa. Dumitru Costea, secretarul organizației, era în culmea fericirii:.

— Bravo, Mira, ai făcut adevărate minuni!

Iar Barbu a dat fuga să-i spună lui Coman:

— Tovarășe director, ați avut dreptate, Angheluș își schimbă burduful.

Angheluș era, firește, și el bucuros că trecuse clasa. Dar se bucura mai ales cînd o vedea pe Mira cît este de mulțumită.

— Angheluș, nici nu știi ce bine-mi pare! Uf, dac-ai vrea, ai putea să fii printre primii!

Băiatul zîmbea și dădea din umeri. Adică, ce-mi trebuie?

Brună, cu ochi verzi, luminoși, Mira, fără a fi frumoasă, avea trăsături fine, atrăgătoare. Era fruntașă la învățătură și se pasiona, la fel ca Angheluș, de îmbunătățiri și inovații tehnice. De cum a intrat în școală s-a împrietenit cu Jeni, o roșcovană cîrnă, îndrăzneață și cu Sergiu, poetul clasei, un băiat înalt, slăbuț, cu priviri melancolice, care contrastau cu firea lui ironică. Terțetul Jeni-Mira-Sergiu era cunoscut în toată școala.

Se părea că problema Angheluș fusese rezolvată. Dar în toamnă, cînd s-a înapoiat din vacanță, Angheluș, după o scurtă perioadă de sîrguință, a redevenit cel dinainte. O evita pe Mira, care-l căuta în afara orelor de curs. Într-o zi, s-au întîlnit la bazinul de înot și l-a întrebat deschis:

— De ce mă ocolești?

Angheluș și-a lăsat capul în piept și n-a vrut să răspundă.

— N-auzi, de ce mă ocolești? a stăruit fata.

Atunci Angheluș a mormăit:

— Păi... ce nevoie ai de mine? Tu ești prietenă cu Jeni și Sergiu.

— Ei și? Nu pot fi prietenă și cu tine?

Angheluș s-a mulțumit să dea din umeri și n-a răspuns nimic.

II

Anumite piese necesare construirii navelor cosmice erau confecționate dintr-o compoziție metalică extrem de dură. Duritatea aceasta a dus la o modificare a mașinilor automate de perforat și șlefuit cu înaltă precizie. În locul cuțitelor și perforatoarelor obișnuite s-au folosit pe scară largă diamantele sintetice. Cu toate acestea, uneori, după introducerea pieselor în mașinile de perforat, se constatau defecțiuni serioase, care scoteau agregatele din funcțiune.

Problema numărul unu a cercetătorilor de specialitate o constituia găsirea unui înlocuitor mai rezistent decît diamantul. Desigur, a fost folosit laserul. Dar spre surpriza tuturor, nici acțiunea lui nu dădea rezultate pe deplin satisfăcătoare în toate împrejurările.

Și iată că într-o zi, un grup de ingineri din diferite ramuri au reușit să găsească înlocuitorul ideal, ultralumina. „Într-o zi“ e desigur o figură de stil, pentru că realizarea agregatului „Ultra-lumen 101“ a necesitat luni și luni de studii și experiențe. În fruntea acestui colectiv de ingineri, toți din uzina „Avîntul“, se afla Ilarie Podaru, un om ca la vreo 30 de ani, înalt, blond, cu ochelari fumurii și mustăcioară. Utilizînd în anumit mod undele electromagnetice de lumină extrem de scurte, deci de frecvență foarte mare, colectivul condus de Podaru a creat o sursă de energie luminoasă infinit mai

puternică decît laserul și care, adaptată la agregatele de perforat, dădea rezultate de-a dreptul uimitoare. De aici și numele „Ultra-lumen 101“ pe care-l căpătase mașina, căreia la început au vrut să-i zică „supralaser“.

Ultralumina produsă era atît de intensă încît străpungea cu ușurință durități maxime și încă neperforabile. Fina rază pătrundea fără nici o dificultate în masa metalică a pieselor și producea cu precizie perforarea prevăzută în calcule. Agregatul funcționa automat, dar punerea în funcțiune și reglarea lui presupunea un considerabil volum de cunoștințe. De aceea, direcția uzinei împreună cu conducerea școlii au hotărît ca studierea acestor agregate să înceapă încă din anul II, urmînd ca în ultimul an școlar, cînd elevii lucrau în uzină, să le poată mînui.

Montarea primului agregat în atelierul școlii fusese întîmpinată cu o explozie de bucurie de către elevi. Acum erau invidiați de elevii începători nu numai cei din anul I, dar chiar și acei care se aflau cu un an înaintea lor.

Încă înainte de începerea cursului special despre „Ultra-lumen 101“, Sfîrlează îl socotea pe Angheluș peste măsură de norocos.

— Măi, ce noroc pe tine.

— De ce noroc? întrebă Angheluș.

— Ia te uită, mai și întreabă. Noroc că vei lucra la „Ultra-lumen“.

— Las-o mai încet cu lucratul. Deocamdată se bucură tocilarii.

— N-are a face, măi Angheluș. Voi tot puteți să vă învîrtiți în jurul lui, pe cînd noi...

— Eh, la anu' o să vă învîrtiți și voi...

— Da, dar pîn' la anu ce ne facem?

Și Sfîrlează se socotea foarte nefericit că abia anul viitor va putea face cunoștință mai îndeaproape cu „Ultra-lumen 101".

Cursul pentru predarea cunoștințelor teoretice și practice în legătură cu noul agregat era ținut chiar de Ilarie Podaru. Fără a avea practică pedagogică, Podaru reușea totuși de minune să se facă ascultat cu atenție de elevi.

Prima oară cînd a apărut în fața elevilor era vizibil emoționat. Îi tremura glasul și-și tot scotea ochelarii să și-i șteargă. Dar pe măsură ce vorbea și nota pe tablă cifre și scheme, glasul a căpătat accente ferme, ochelarii nu s-au mai aburit, obrajii i s-au împurpurat și întreaga lui înfățișare era parcă alta.

Întîlnirea lui Angheluș cu conducătorul colectivului care a creat și pus în funcțiune agregatul „Ultra-lumen 101" a produs în sufletul lui o răscolire puternică. Asculta ca fermecat explicațiile tînărului inginer, care, fără îndoială, era un om de mare valoare, dar căruia Angheluș îi acorda o aureolă încă nemaivăzută.

— E un adevărat geniu! exclamase entuziasmat după prima lecție.

— Nu cumva vrei să pășești pe urmele lui? l-a întrebat atunci Sergiu, ironic.

— Și dac-aș vrea, trebuie să-ți dau ție socoteală? s-a înfoiat dintr-o dată Angheluș.

— Mie nu trebuie să-mi dai socoteală. Te întreb dac-ai văzut pe ce se bazează geniul lui Podaru?

Și cum Angheluș nu se grăbea să răspundă, Sergiu a continuat pe același ton:

— Pe carte, inovatorule, pe carte!

Angheluș avea de mult chef să se răfuiască cu Sergiu. Îl scoteau din sărite ironiile, aerele de superioritate și, mai ales, cu toate că nu vroia să

recunoască nici măcar în sinea lui, strînsa prietenie a acestuia cu Mira. Se pare că acum venise momentul răfuielii.

— Uite ce e, Sergiule, dacă nu te astîmperi, n-o să-ţi meargă bine.

— Nu mai spune? începu Sergiu, chipurile, să se mire. Așa? N-o să-mi meargă bine? Și, mă rog, cum o să-mi meargă?

— Ai să vezi chiar acum. Și spunînd aceasta, Angheluș se pregătea să-și repeadă pumnul în obrazul lui Sergiu. Deodată se pomeni apucat de braţ.

— Stai, ce vrei să faci?

Era Mira. Prezenţa ei îl descumpăni pe Angheluș. Se-nroşi și vru să plece.

— De ce pleci? Ce-a fost între voi?

— Inovatorul vrea să-l întreacă pe Podaru, o informă cu seriozitate Sergiu. Ca un adevărat geniu, o să născocească o mașină mai ceva decît „Ultra-lumen 101".

— Sergiule, ai putea să-ncetezi cu glumele astea, îl repezi Mira.

— Dar nu glumesc deloc! Vorbesc foarte serios, își continuă Sergiu jocul. Inovatorul nostru e un geniu. Un geniu încă neîntîlnit și, firește, neînţeles.

Însă de data aceasta Angheluș nu se simţi atins de ironia celuilalt. Era uimit. O privea pe Mira și nu-i venea să creadă. Mira îl repezise pe Sergiu, bunul ei prieten. Și asta, din pricina lui. Dar bucuria îi fu de scurtă durată. Mira începu să-l dojenească și pe el:

— Și tu, Angheluș, așa înţelegi să-i răspunzi? Cu pumnul? Ca omul din Neanderthal?

— Ha, ha! Splendid! izbucni vesel Sergiu. Felicitările mele, Mira, comparaţia e minunată. Îi

schimbăm porecla. S-a zis cu „inovatorul". Îi spunem „omul din Neanderthal".

Mira și-a dat numaidecît seama că făcuse o greșală. Nu trebuia să vorbească așa în fața lui Sergiu. Dar acum era prea tîrziu. Angheluș s-a înroșit mai tare. Capul, urechile parcă-i erau în flăcări, iar buzele și le-a simțit arse și uscate. A oftat adînc, trăgînd aer mult în piept. I-a privit pe amîndoi pe sub gene și fără să rostească un cuvînt a plecat grăbit.

III

De cînd inginerul Ilarie Podaru făcuse în atelier o demonstrație cu „Ultra-lumen 101", Angheluș se gîndea mereu la această minune a tehnicii moderne. Agregatul n-avea nimic din înfățișarea binecunoscută a vechilor mașini. De dimensiuni reduse, îmbrăcat într-o carcașă albă, emailată, semăna mai degrabă cu o mașină de cusut de uz casnic. Piesele care urmau să fie perforate intrau pe bandă într-o așa numită cameră obscură și într-o infimă fracțiune de secundă fulgerul de ultra-lumină își îndeplinea fără greș funcțiunea. Grosimea firului de lumină putea fi mărită sau micșorată după necesități. Totul era dirijat de la distanță de un reglor electronic, căruia i se transmitea din timp comanda.

Tare ar fi vrut Angheluș să poată sta de vorbă pe-ndelete cu Podaru, să-l întrebe cum au ajuns el și tovarășii lui la construcția acestei splendide mașini. Îl intriga mai ales camera obscură. Operațiile săvîrșite aici puteau fi urmărite pe un ecran, dar el era dornic să cunoască mecanismul intim al conectării curentului de ultralumină cu agregatul

propriu-zis, era curios să știe cum rezistau pereții acestei camere obscure la temperatura uriașă a fulgerului alb. Ar fi vrut să se apropie de mașină, să simtă sub palmă netezimea rece și lucioasă a carcasei, să privească fiecare detaliu în parte. Însă Podaru le spusese în nenumărate rînduri:

— Această rază de lumină e echivalentă, reţineţi bine, cu o rază produsă de un corp avînd o temperatură de sute de bilioane de grade. Asemenea temperatură n-a fost încă detectată în natură. Nici chiar în stele. Vă daţi seama! Dacă această rază nu e dirijată de oameni competenţi, și nu numai competenţi dar și bine intenţionaţi, ea poate deveni o uriașă forţă distructivă! Noi, după cum vedeţi, am reușit s-o domesticim și putem s-o utilizăm așa cum dorim.

După o scurtă pauză, Podaru continuă:

— Asta nu înseamnă că trebuie să nesocotim anumite reguli. Firește, construcţia carcasei împiedică acţiunea unor eventuale efecte nocive. Dar, oricum, dirijarea de la distanţă și urmărirea numai pe ecran a operaţiilor din camera obscură rămîn comandamentele de bază ale folosirii acestor agregate.

Cu toate acestea, Angheluș era însetat să afle direct, din camera obscură, complexul proces care se petrecea acolo.

Din întrebările pe care i le punea Angheluș în timpul orelor de curs, Podaru simţise un zvîcnet sufletesc mai deosebit, o neliniște binefăcătoare care poate rodi și poate îmbogăţi experienţa unui cercetător. El cunoștea foarte bine această tulburătoare curiozitate. Dar uneori întrebările erau atît de departe de o gîndire disciplinată știinţific, încît rămînea descumpănit. Ele exprimau, fără îndoială,

o vie curiozitate izvorîtă dintr-un belșug de imaginație, dar felul în care erau formulate era atît de naiv, încît nu știai dacă erau spuse în glumă ori în serios.

— Tovarășe profesor, a întrebat Angheluș în timpul unei lecții, păi, soarele n-ar fi costat mai ieftin?

Întrebarea a stîrnit rîsul întregii clase. Iar semnalul a fost dat, firește, de Sergiu. Podaru n-a înțeles din primul moment ce vroia Angheluș să știe. Dar numaidecît și-a dat seama și i-a răspuns:

— V-am explicat doar că lumina folosită de noi este infinit mai strălucitoare decît a soarelui.

Angheluș însă nu s-a dat bătut:

— Poate s-ar fi găsit posibilități ca odată captată să i se sporească intensitatea cu cît aveți nevoie.

O nouă revărsare de rîs, dirijată tot de Sergiu, urmă după această ripostă a lui Angheluș. Dar un gest al lui Podaru curmă ca prin farmec potopul de bună dispoziție.

— Ideea e prețioasă și la un moment dat ne-a ispitit și pe noi. Totuși, realizarea ei e mai complicată și mai costisitoare decît a agregatului pe care-l aveți în față. De aceea am părăsit-o.

Și pentru că lecția, oricum, a fost întreruptă, după Angheluș s-au mai găsit și alții să pună întrebări.

Vlad, un vlăjgan cu capul mare, dar cu un glas de copil, a ținut să afle cum s-a ajuns la realizarea agregatului.

— Tovarășe profesor, a sărit atunci și Jeni, și pe mine m-a frămîntat această întrebare: cum ați realizat „Ultra-lumen 101“?

— La-nceput a fost visul, așa e, tovarășe profesor? s-a amestecat Sergiu în vorbă.

Sergiu era doar poetul clasei.

Bucuros de avalanșa întrebărilor, Podaru și-a scos ochelarii, i-a curățat tacticos, i-a dus în dreptul luminii să privească prin ei dacă-s bine șterși, apoi, așezîndu-i pe nas, le-a răspuns:

— Da, la-nceput a fost visul. Dar un vis cu rădăcinile adînci înfipte în realitatea faptelor științifice. Știți, poate, cum se prevăd eclipsele. Cu zeci, uneori cu sute de ani înainte. Calculele arată precis ziua, ora, minutul, secunda cînd soarele va fi acoperit de lună. Ei bine, la fel am procedat și noi. Am calculat etapă cu etapă, iar valabilitatea calculelor noastre, verificată în practică, ne-a dat putința să mergem mai departe. A fost o luptă dîrză, în care n-au lipsit și unele înfrîngeri, trecătoare, desigur. Și pînă la urmă, precum vedeți, am reușit.

— Așadar, în munca dumneavoastră a primat calculul teoretic? întrebă Mira cătînd țintă la Angheluș.

Dar acesta nu se uita la ea. Poate că nu vroia, ori poate că era absorbit de explicațiile profesorului.

— Nu totdeauna a primat calculul. Uneori porneam de la o simplă piesă lucrată de mînă, dar, firește, calculul ne-a ajutat să găsim drumul pe care trebuia să continuăm. De altfel, în stadiul actual al tehnicii nici nu se poate concepe vreo realizare fără cunoștințe temeinice, practice și teoretice. Ei, ce mai vreți să știți?

Lecția n-a continuat așa cum fusese planificată. Alte și alte întrebări, alte și alte răspunsuri au depărtat-o de pe făgașul obișnuit. Dar Ilarie Podaru se arăta foarte mulțumit. Era tînăr, nu avea practică pedagogică, însă îl stăpînea sentimentul că făcuse o lecție excelentă.

IV

Cînd îl vedea pe Angheluș tăcut, ferecat în gîndurile lui, Sfîrlează începea să-l dăscălească:

— Și mai lasă-l încolo pe Sergiu. Nu te tot frămînta din pricina lui. Îi facem noi într-o zi bucata, să ne țină minte.

La drept vorbind, Sfîrlează, pomenindu-l pe Sergiu, se gîndea la Mira. Dar nu mai îndrăznea să-i amintească numele pentru că nu de mult Angheluș se răstise la el:

— Nu știu ce răfuială ai tu cu fetele, pe Mira însă te-aș ruga s-o lași în pace! Ai auzit?

— Ce, te-ai supărat, Angheluș? Nu cumva ai vrea să fii iar prieten cu ea, cine știe din ce pricină și eu...

— Dacă nu sfîrșești, nu mai am ce vorbi cu tine, l-a amenințat Angheluș.

Și n-a lipsit mult să-și pună amenințarea în aplicare. Așa că Sfîrlează se temea să-i mai amintească numele Mirei. Îi dădea zor cu Sergiu. De bună-seamă Angheluș era sîcîit de purtarea lui Sergiu. Acesta răspîndise pretutindeni noua poreclă: „Omul din Neaderthal" și, cu toate că Mira și Jeni l-au sfătuit să înceteze cu asemenea glume neroade, imprimase pentru gazeta vorbită a clasei o „Baladă a omului din peșteri". În baladă nu se pomenea nicăieri numele lui Angheluș, dar din felul în care era descris omul din peșteri, era lesne de ghicit cine-l inspirase pe autor. Totuși, Angheluș nu dădea prea multă importanță isprăvilor lui Sergiu. La Mira se gîndea, e drept, dar mai puțin în legătură cu prietenia pe care o dorea numai a lui. Ar fi vrut să stea cu ea de vorbă despre „Ultralumen 101". Agregatul îl fermecase pur și simplu,

iar admirația pentru Ilarie Podaru nu mai avea margini.

Cînd Sfîrlează reușea să-l facă să vorbească, apoi nu mai contenea cu laudele.

— Dac-ai ști ce om e Podaru! Are o minte extrem de ageră și ne explică minunat. Sigur, în curînd va inventa noi mașini, mai perfecționate. Ce mai, e un geniu!

— Bine, mă, se supără Sfîrlează, eu te întreb despre agregat și tu dai într-una cu gura despre Podaru.

— Dar ce, crezi că se poate vorbi de agregat fără să vorbești de Podaru? Ei sînt una, băiatule, înțelege odată!

— Bine, asta înțeleg eu, că Podaru a fost cu ideea. Dar vezi că pe mine mă interesează cum se face legătura cu camera obscură?

— Treaba asta n-am putut încă s-o dibui.

— Cum, mă, nu v-a explicat Podaru? Păi, atunci, ce tot mi-l lauzi?

Angheluș se ferea să-i dea un răspuns precis la această întrebare directă. Adevărul e că Podaru le explicase în cîteva lecții modul de conectare. Iar practic, putea fi urmărit pe ecran pînă la o anumită treaptă. Dar cunoștințele limitate ale lui Angheluș îl împiedicau să asimileze pe de-a-ntregul procesul acesta complex. De aceea și resimțise atît de puternic lipsa Mirei. Cu ea ar fi putut să discute deschis tot ce-l interesa în legătură cu camera obscură. Își dădea seama că Mira, cu felul ei potolit dar stăruitor de a lămuri o problemă, l-ar fi făcut să înțeleagă ceea ce pentru el rămăsese neguros din lecțiile lui Podaru. Dar cum să te mai apropii de Mira, cînd, de fapt, ea fusese aceea care i-a spus întîia oară omul din Neaderthal?

În cîteva rînduri se hotărîse s-o oprească pe Mira şi s-o întrebe dacă ar mai vrea să-i fie prietenă, aşa cum i-a fost în perioada sfîrşitului de an şcolar. Însă de fiecare dată, în urechi îi răsuna parcă glasul ei: „Şi tu, Angheluş, aşa înţelegi să-i răspunzi? Cu pumnul? Ca omul din Neanderthal?".

Atunci renunţa s-o mai aştepte, s-o mai caute. Se fereca în el şi nu se gîndea decît la „Ultra-lumen 101" şi la miraculoasa cameră obscură. Mai era pe deasupra şi o curiozitate, care-l stăpînea de mic copil şi care nu-i dădea pace nici acuma. Din pricina acestei curiozităţi, Jeni, care avea obiceiul caracterizărilor lapidare, îl clasificase într-o zi: „tip intuitiv". Cînd era mic îi plăceau nespus de mult păpuşile unei verişoare. Dar nu era una din plăcerile obişnuite ale copiilor care văd în păpuşi odraslele ori prietenii lor. Le alintă şi le poartă de grijă. El, cum îi cădea în mînă o păpuşă, o supunea unei adevărate disecţii. O desfăcea bucăţi, bucăţi, să-i afle mecanismul perfecţionat care o făcea să-nchidă şi să deschidă ochii, să rostească un cuvînt sau două. Şi toate jucăriile mecanice îi prilejuiau aceeaşi desfătare, iscată din nepotolita lui sete de a afla cum funcţionează. Micile lui inovaţii, ideile de îmbunătăţire în modul de confecţionare a diferitelor piese, erau mai totdeauna izvorîte din capacitatea lui de a şi le imagina vizual.

Acum aceeaşi curiozitate îl frămînta în legătură cu camera obscură. Iar întrebările lui Sfîrlează erau parcă anume puse să zgîndărească şi mai mult această sfredelitoare curiozitate.

— Eu nu pot să pricep de ce Podaru al tău nu desface în faţa voastră camera obscură, să vedeţi cu ochii voştri cum funcţionează?

— Nu ţi-am spus? E foarte primejdios să te apropii de ea cînd funcţionează.

Argumentul acesta nu-l convinse pe Sfîrleză.

— Dacă iei măsuri nu păţeşti nimica.

— Nu-i chiar aşa... Tu eşti încă pui, nu pricepi toate lucrurile.

— Ba, las-că pricep. Dacă ar fi cum spui tu, atunci ce faci dacă se strică agregatul? Îl laşi nereparat ori îl repari fără să te atingi de el? Şi cum îl verifici? Tot fără să te atingi? Întreabă-l pe Podaru şi-ai să vezi că am dreptate.

Angheluş nu căutase să-l întrebe pe Ilarie Podaru dacă Sfîrleză are dreptate sau nu. În sinea lui socotea şi el că puştiul judecă foarte bine. Nici vorbă, trebuia să existe un mijloc de a te apropia de maşină, dar, pesemne, Podaru se ferise să le vorbească, de teamă ca nu cumva, în lipsa lui, vreunul din elevi să nu facă vreo poznă. Şi chiar aşa era. Podaru evitase în mod deliberat să le dezvăluie toate tainele agregatului. Firește, pozna n-ar fi fost o simplă poznă. Ar fi putut avea cele mai dramatice urmări. A fost chiar o vreme cînd pe Podaru îl părăsiră cu totul liniştea şi buna dispoziţie. Era măcinat de tot felul de griji şi temeri. Şi asta din pricină că la una din lecţii, ca de obicei asaltat de întrebări, îl luase gura pe dinainte şi le spuse elevilor:

— „Ultra-lumen 101“ mai păstrează pentru voi multe taine importante. Nu ne putem apropia de ele decît încetul cu încetul. Şi ar fi bine ca asimilînd cît mai multe şi temeinice cunoştinţe, singuri să vă apropiaţi de ele.

Atît a fost de-ajuns ca torentul întrebărilor să se înteţească. N-a fost chip să scapel A trebuit să le facă o scurtă enumerare a unor manevre tehnice, care deocamdată nu puteau fi pe deplin înţelese, deoarece stadiul de pregătire al elevilor nu atinsese nivelul corespunzător. De obicei Angheluş era acela

care vroia să știe cît mai multe despre camera obscură. De data aceasta însă, numeroși alți elevi l-au încolțit pe Ilarie Podaru cu întrebările, să afle date și elemente încă neștiute în legătură cu misterioasa cutiuță. Iar printre curioși se afirma, aproape în mod ostentativ, Sergiu.

În ziua aceea Ilarie Podaru plecase tulburat de la lecție. Îl îngrijorase nerăbdarea vădită a copiilor de a stăpîni toate tainele mașinii. Această nerăbdare ar putea să-i împingă la cine știe ce nesăbuință. Firește, toate măsurile de protecție fuseseră bine chibzuite și aplicate. Chiar pătrunderea clandestină în atelierul școlii, unde fusese montat agregatul, nu putea trece neobservată. Un sistem de alarmă intra în funcție la cea mai mică abatere. Dar cu elevii ăștia atît de curioși puteai să dormi liniștit?

Așa se face că la scurtă vreme după această lecție, în atelierul școală a apărut o cutie albastră de dimensiuni potrivite. Spre a nu incita și mai mult curiozitatea copiilor, cutia a fost camuflată printre elementele decorative ale atelierului. Acolo, nimeni n-ar fi putut să-i bănuie existența. Iar inginerul Ilarie Podaru își recăpătă liniștea și buna dispoziție.

V

Era o minunată zi de duminică. Deși calendaristic iarna stăpînea încă meleagurile noastre, un început eruptiv de primăvară se simțea în natură. Soarele strălucea ca niciodată parcă. Aerul era pur, cald, învăluitor.

O bună parte din elevii școlii profesionale erau plecați în drumeție prin împrejurimile orașului.

Alții rămaseseră în școală, pentru curățenia de sfîrșit de săptămînă. Rînd pe rînd, echipe din toate clasele se îndeletniceau duminicile ștergînd praful, spălînd dușumelele și ferestrele, făcînd să strălucească toate încăperile școlii. Mașini automate, speciale, rostuiau lucrurile mai bine decît cea mai harnică gospodină. Elevii se mărgineau numai la punerea lor în funcțiune și la o atentă îndeplinire a comenzilor date. Întîmplarea făcuse ca în această minunată zi de duminică, Angheluș și Sfîrlează să lucreze în aceeași echipă de curățenie, iar clasa atelier în care se găsea „Ultra-lumen 101" să pice tocmai în lotul lor de încăperi ce trebuiau curățate.

După terminarea curățeniei, cînd toți ceilalți elevi se împrăștiaseră care pe terenurile de sport, care în bibliotecă ori la televizorul cu proiecții în relief și culori, Sfîrlează se pomeni singur în atelier.

— Mă, m-au încuiat aici, spuse Sfîrlează.

Dar nu părea de fel înciudat. Dimpotrivă, era foarte vesel. Îi reușise planul.

— Numai să nu pornească alarma.

Alarma însă nu se porni. Uite, Sfîrlează se afla în atelier și nici unul din semnalele sonore și luminoase nu vestea faptul.

— Să știi, o fi umblat careva și a manevrat în așa fel încît să scoată semnalele din funcțiune.

Chiar așa se-ntîmplase. Semnalele nu funcționau, pentru că mecanismul de declanșare fusese dereglat.

Sfîrlează voi să se-ndrepte spre „Ultra-lumen 101" cînd se auzi strigat:

— Psst! Ce cauți aici?

Tresări speriat. Dar numaidecît se liniști. Era Angheluș. Amîndoi izbucniră în rîs.

— Tu ai oprit alarma? vru să afle Sfîrlează.

— Eu! Dar tu ce cauţi aici?

— Păi, să văd şi eu mai de aproape „Ultra-lumen-ul“, cutia obscură şi celelalte. Dar tu, de ce-ai venit?

— Pentru prototip.

Cînd auzi una ca asta, lui Sfîrlează îi luciră ochii de bucurie.

— Bravo, mă! Eu zic să ne şi apucăm de lucru.

Despre ce lucru era vorba? Lui Angheluş îi fulgerase prin minte alcătuirea unui dispozitiv pentru confecţionarea şuruburilor speciale BKI destinate navelor cosmice. Atelierul şcoală primise din partea uzinei o comandă de asemenea şuruburi, iar confecţionarea era în curs, cînd lui Angheluş îi veni în minte construirea dispozitivului. Cu ochii minţii îl şi vedea, îl urmărea cum lucrează şi sporeşte considerabil randamentul maşinilor automate. Dar, ca de obicei, se ferise să vorbească cuiva de invenţia lui. Singurul căruia i se destăinuise era Sfîrlează. Acesta exulta.

— Strașnică treabă, Angheluş! Să mai trecem şi noi înaintea înfumuratelor cu cozi, că prea am rămas de căruţă.

În ultima vreme, aproape în toate clasele fetele se aflau în frunte la învăţătură, născociseră cîteva inovaţii interesante, iar Sfîrlează era foc făcut că nici unul din colegi nu ţinea la „onoarea“ lor de băieţi!

De aceea, nu-şi mai găsea astîmpăr de bucurie cînd Angheluş îi vorbi de ideea dispozitivului. Dar crearea prototipului cerea timp.

— Dă-i zor, Angheluş! Şi dacă ai nevoie, să ştii, te ajut şi eu atît cît mă pricep.

Angheluş se apucase de treabă, însă întîmpina greutăţi. Materialul din care urma să fie confecţionat dispozitivul era deosebit de rezistent.

— Ei, ce se mai aude cu dispozitivul? era prima întrebare a lui Sfîrlează, cînd rămînea singur cu Angheluș.

Angheluș încrunta sprîncenele și ofta.

— Merge greu! Materialul e tare și nu văd cum aș putea să-i dau găuri.

— Păi, ce aștepți? îi răspunse o dată Sfîrlează. Bagă-l la „Ultra-lumen" și gata!

Angheluș respinse la-nceput sugestia lui Sfîrlează.

— Ce, ai înnebunit?

— Ba, n-am înnebunit deloc. Prinde și tu o ocazie și atunci ţac, dai cîte găuri vrei. Ei, ce zici?

Angheluș a rezistat cît a rezistat, dar în cele din urmă a socotit propunerea bună. Iar acum scosese semnalele din funcțiune și se strecurase în atelier. Și aici, parcă s-ar fi vorbit, dăduse peste Sfîrlează.

— Hai să ne apucăm de treabă și să terminăm prototipul, îl zori Sfîrlează.

— Bine, să ne apucăm.

După ce aruncă o privire împrejur, Angheluș se îndreptă spre „Ultra-lumen 101", urmat de Sfîrlează. Dar nu făcu bine nici trei pași cînd auzi un glas:

— Stați!

„Hait! Degeaba a oprit Angheluș alarma că tot ne-au prins", își spuse în gînd Sfîrlează și inima i se făcu cît un purice. Angheluș, fără să-și piardă firea, era totuși și el foarte speriat. Aștepta ca din clipă în clipă să-l vadă apărînd pe elevul de servici, împreună cu unul din educatori. Dar timpul trecea și nu apărea nimeni.

— Măi, ce-a fost asta? Cine-o fi strigat? rupse tăcerea Angheluș.

Sfîrlează, văzînd că nu se întîmplă nimic, își recăpătă sîngele rece.

— Ce să fie? Nimic! Ni s-o fi părut că a vorbit cineva.

— Cum, mă, la amîndoi deodată? se arătă neîncrezător Angheluș.

— Dac-ar fi cineva, s-ar ascunde de noi?

Da, asta așa era. Dac-ar fi cineva, nu s-ar ascunde de ei. Dimpotrivă, le-ar ieși înainte să-i întrebe ce caută acolo. Mai făcură cîțiva pași cînd deodată, ce să vezi? Dintr-o cutie albastră, camuflată între elementele decorative ale atelierului, sări sprinten un cățeluș. Un fox de toată frumusețea.

— De unde a mai răsărit și potaia asta? întrebă Sfîrlează cu năduf.

Potaia îi privea și zvîcnea vesel din coadă. Cînd însă au încercat să înainteze, a început să latre. Dar ce lătrat! Să-ți spargă timpanele. Angheluș se opri și se uită cu multă atenție la cîine.

— Ce... ce facem? Stăm pe loc? își pierdu răbdarea Sfîrlează.

— Păi... să vedem dacă ne lasă potaia, răspunse Angheluș, și privirile îi sclipeau parcă bucuroase.

— Asta-i acum! Cuțu-cuțu, hai, fii cuminte, spuse Sfîrlează și făcu un pas înainte.

Dar cîinele începu să mîrîie. Dar ce mîrîit! Te treceau fiorii cînd îl auzeai.

— Sfîrlează, termină odată și nu te mai prosti, îl dojeni Angheluș.

— Ba nu termin deloc! Ți-l potolesc cît ai zice pește, nu se dădu bătut Sfîrlează.

Numaidecît se scormoni prin buzunare și scoase o bucățică de zahăr. Avea buzunarele pline. Asta era cea mai mare plăcere a lui: să rontăie zahăr. Încercă din nou să se apropie de cățel. Îi aruncă o bucățică de zahăr, însă cîinele nici nu se uită la ea.

— Cuţulache, hai, fii cuminte! uite zahăr, îl îmbie cu glas mieros, şi-i întinse încă o bucată.

Atunci cîinele începu să latre cu atîta furie şi să-şi arate nişte colţi atît de fioroşi, că Sfîrlează fugi îngrozit înapoi şi se ascunse în spatele lui Angheluş. Ca prin farmec căţelul se potoli şi iar zvîcni bucuros din coadă. Mamă, mamă, ce colţi ascuţiţi avea! Exact ca ai căţelei cu dinţi de oţel din povestea cu Baba Cloanţa. L-ar fi sfîşiat în bucăţi dacă nu se retrăgea la moment, gîndi Sfîrlează. Apoi întrebă nedumerit:

— Măi, Angheluş, ai mai văzut una ca asta? A naibii javră, să nu se atingă de zahăr.

Dar Angheluş parcă nici nu-l auzea. Privea fermecat cîinele.

— Ia mai încearcă o dată să-i dai zahăr, îl îndemnă pe Sfîrlează.

— Ce face? Pe mine nu mă mai prinzi, ripostă Sfîrlează. Dacă vrei, n-ai decît să-ncerci tu.

— Bine, chiar aşa voi face.

Cu zahărul în mînă se apropie de cîine. Întocmai ca şi înainte cu cîteva clipe, acesta, ca la comandă, se năpusti furios, gata să-l sfîşie. Însă cînd Angheluş se retrase grăbit, cîinele se potoli din nou ca prin farmec. Angheluş repetă mişcarea de mai multe ori. De fiecare dată cîinele reacţiona la fel. Angheluş era încîntat.

— Ce te-a apucat, Angheluş? Nu cumva te ţii de dresaj? îl apostrofă Sfîrlează.

— Ei, nu-i aşa de simplu dresajul, răspunse acesta. Apoi, deodată, izbucni entuziasmat. Strașnic păzitor au mai pus! Îţi dai seama, este cu neputinţă să te atingi de agregat.

— Şi ce facem cu dispozitivul?

— Ne lăsăm păgubaşi...

— Cum? sări ca ars Sfîrlează. Aşa ţii tu la onoarea noastră de băieţi?

— Şi ce-ai vrea să fac? De dragul dispozitivului să mă las sfîşiat de acest neînduplecat păzitor?

Dar, spunînd aceasta, Angheluş nu părea deloc mîhnit. Dimpotrivă, se vedea de la o poştă că e foarte bine dispus. Şi nu-şi lua ochii de la căţel.

Atunci Sfîrlează se indignă de-a binelea.

— Halal inovator! Ai văzut o javră şi o iei la goană. Stai să vezi că ţi-o pun eu la punct. O fi ea colţoasă, dar şi cînd m-oi înfuria, îi reped un toc de pantof în bot să mă ţină minte!

Angheluş se porni pe rîs, ceea ce mări şi mai mult indignarea lui Sfîrlează.

— Acum de ce rîzi?

— Rîd de tine! Şi fără nici o legătură cu cele ce vorbeau, exclamă radios: Ţi-am spus eu că-i un adevărat geniu!

Sfîrlează îl privi cu nişte ochi, de parcă avea un nebun în faţă.

— De cine vorbeşti, măi, Angheluţă?

— De Po-da-ru! De Po-da-ru! scandă vesel Angheluş.

— Şi ce-are a face Podaru cu potaia asta blestemată?

— Nu pricepi? Păzitorul agregatului e un căţel electronic!

— Căţel electronic? se minună Sfîrlează. Păi...

— Da. Arată ca un căţel adevărat, pentru că e făcut din material plastic. Iar programul şi-l îndeplineşte sub impulsul curenţilor bioelectrici pe care-i emană corpul omenesc. Acum ai priceput? Strașnică născocire!

VI

În acea minunată duminică de primăvară timpurie, cînd aerul pur părea că vibrează, se mai petrecură și alte întîmplări. În grupul drumeților care colindau împrejurimile orașului se aflau Mira și Jeni. Erau alpiniste pasionate și vecinătatea munților cu zimți de brazi și glugi de zăpadă constituia o permanentă ispită pentru trioletul Mira-Sergiu-Jeni. Dar Sergiu lipsea de data aceasta.

— Nu știu ce l-a reținut pe Sergiu să vină cu noi, se miră Jeni.

— Ba știi foarte bine!

— Crezi că...

— Da, Sergiu lucrează la un roman de anticipație științifică. Și, închipuiește-ți, unele părți sînt scrise în versuri.

— O să iasă un ghiveci lirico-fantastic.

— Așa i-am spus și eu. Totuși, tema e foarte interesantă: Lupta împotriva morții.

— Adică?

— Maxim, eroul principal al romanului, a născocit un aparat cu care va putea să înfrîngă moartea.

— Tot nu pricep. Fii mai explicită!

— Bine, ascultă. În medicină există posibilitatea ca un individ decedat de curînd să poată fi reanimat. Cu condiția ca să nu treacă decît cel mult cîteva minute de la deces. Ei bine, aparatul inventat de eroul lui Sergiu poate acționa oricînd. În felul acesta Maxim va reuși să-și învieze iubita pierită cu ani în urmă într-un stupid accident.

— Interesant!

— E, dacă vrei, o parafrază științifică la basmul „Frumoasa adormită". De altfel, acesta e și titlul romanului.

— Să știi că nu-l las pe Sergiu diseară pînă nu mi-o citi și mie măcar un capitol din ghiveciul lui lirico-fantastic.

— Da. Sigur. Capitolul pe care l-a gătit azi cu sos de fantezie. Iuhu!

— Iuhu! Iuhu!

Vesele, Mira și Jeni dădură cîteva chiote prelungi care înviorară înălțimile albastre și treziră ecouri pînă-n depărtări. Ele nici nu bănuiau că în vremea aceasta, în școală avea loc o întîmplare dramatică.

La ieșirea din clasa-atelier, Angheluș și Sfîrlează observară, chiar imediat lîngă ușă, trupul unui elev care zăcea nemișcat cu fața în jos pe dalele de mozaic.

— Cine-o fi? întrebă în șoaptă Angheluș.

Și apropiindu-se mai bine, exclamă uimit:

— E Sergiu!

Întorcîndu-l cu fața în sus văzu că obrazul lui Sergiu era de-o paloare mortală. Inert, fără cunoștință, cu capul lăsat moale pe un umăr, ai fi putut jura că murise. În mîna dreaptă ținea strîns capacul unei duze electrice. Alături se afla un scaun răsturnat, de pe care, probabil, Sergiu căzuse.

— O fi mort? îndrăzni Sfîrlează să întrebe.

— Nu știu... Să văd dacă mai respiră.

Nu, nu mai respira. Ba da! Respira. Dar suflul care se strecura printre buze era atît de slab, încît abia putea fi perceput.

— Fuga. Sfîrlează! Anunță medicul de gardă! Eu am să-i fac respirație artificială, spuse grăbit Angheluș. Și pe chipul lui se putea citi o mare încordare.

Nici cînd Sfîrlează nu și-a binemeritat porecla ca în momentul acela. În mai puțin de cinci minute, Stavru, medicul de gardă aflat la infirmeria școlii,

împreună c-o soră de ocrotire și doi elevi c-o brancardă se aflau lîngă Sergiu.

Inginerul Barbu, care era de serviciu pe școală, veni cu ei.

— Ce s-a întîmplat? se informă dirigintele.

— Nu știm, tovarășe diriginte. Noi l-am găsit aici, așa cum îl vedeți, răspunse Angheluș și se feri să privească în ochii profesorului.

Nu-și dădea seama de ce, dar parcă se simțea și el vinovat de accidentul lui Sergiu.

— Hm, situația e destul de gravă, rosti medicul după o sumară cercetare.

— Ce s-a întîmplat?

— A suferit un puternic șoc din pricina unor descărcări electrice. Pieptul și brațele îi sînt complet arse.

— Arse?

— Deocamdată nu se vede decît o foarte slabă roșeață. Dar peste un ceas, două cel mult, țesutul atins se va înnegri treptat. iar cînd procesul de descompunere va fi sfîrșit, părțile arse se vor desprinde de la sine ca un putregai.

— În cazul acesta ce trebuie făcut? întrebă Barbu tulburat.

— Îl vom transporta de urgență la spitalul special pentru tratarea arsurilor și vom încerca o operație complexă.

— Și?

— Nădăjduim că va fi salvat printr-o grefă masivă de țesut sănătos.

— Să vedem unde putem găsi degrabă un donator.

— Ce fel de donator?

— Un donator de țesut sănătos. Spitalul are, fără îndoială, rezerve de țesut conservat, dar în aseme-

nea cazuri e de preferat ţesutul scos direct de pe un organism tînăr şi viguros.

Atunci Angheluş îl întrebă pe medic:

— Tovarăşe doctor, eu n-aş putea fi donator?

Întrebarea ţîşnise spontan. Angheluş uitase parcă dintr-o dată că nu-l putea suferi pe Sergiu. Uitase şi necazul pricinuit de purtarea lui batjocoritoare. Înaintea lui se afla un om, un coleg care trebuia salvat.

Şi numaidecît se auzi şi glasul lui Sfîrlează:

— Tovarăşe doctor, vreau şi eu să fiu donator!

Inginerul Barbu îi privi uimit pe amîndoi. Nu mai puţin uimit era şi Stavru. Apoi acesta începu să-i examineze cu ochi profesionali. Hm, cel mai mare pare voinic şi sănătos. Nu se va resimţi prea mult de pe urma operaţiei. Pentru că şi el va fi supus unei adevărate operaţii spre a i se detaşa o bucată de piele destul de întinsă. Cel mic pare mai slăbuţ, mai debil. Nu, cu el nu trebuie încercat.

— Bine, dragul meu, rosti medicul adresîndu-se lui Angheluş, ai să vii cu noi la spital. Ţin să te previn că nu este o treabă tocmai uşoară.

Şi-i explică în cîteva cuvinte cam ce ar trebui să sufere.

— Nu-i nimic, tovarăşe doctor, răspunse Angheluş, nu mă sperii de atîta lucru. Aş vrea numai să ştiu dacă Sergiu va scăpa.

— După toate probabilităţile, da! Şi cu cît acţionăm mai repede, cu atît sînt şansele mai mari.

— Atunci să mergem, tovarăşe doctor. Să nu mai pierdem vremea.

— Dar pe mine nu mă luaţi? sări cu gura Sfîrlează.

— Deocamdată nu este nevoie de amîndoi. Te vom chema dacă va fi necesar, îl linişti medicul.

Sergiu continua să rămînă lipsit de cunoștință. Nu-și reveni nici cînd fu ridicat cu multă băgare de seamă pe brancardă, nici cînd fu urcat în elicopterul sanitar. Angheluș se așeză foarte aproape de el. Nu-și putea explica de unde izvorîse această dorință de a se găsi în imediata apropiere a lui Sergiu. Dar își dădea seama că dorința era atît de impetuoasă încît trebuie să i se supună.

Oare aceasta să fie căldura unui adevărat sentiment tovărășesc? Auzise, citise despre lucrul acesta, dar abia acum îl trăia intens pentru întîia oară.

Înainte de a se închide portiera elicopterului, Angheluș îi șopti lui Sfîrlează:

— Vezi, să-i povestești tovarășului Barbu tot! Cum am intrat în atelier, cum...

— Chiar totul, totul?

— Da, nu-i ascunde nimic. Și spune-i și Mirei.

— Cum? făcu Sfîrlează ochii mari. Și adăugă: Ce nevoie ai să știe și fetele?

— Te rog să-i spui cum o veni! Ne-am înțeles? Uite, dă-i și schema care mi-a servit să opresc alarma!

Sfîrlează n-a mai avut vreme să răspundă. Portiera s-a închis brusc și-n clipa următoare elicopterul se și îndrepta spre spital. Însă Angheluș era încredințat că Mira va afla chiar din gura lui Sfîrlează toate cîte s-au petrecut în școală în acea minunată duminică de primăvară.

VII

Cum era firesc, accidentul suferit de Sergiu a produs o mare perturbare în școală. Coman, directorul uzinei, împreună cu Felicia Mateescu, Barbu și Costea s-au ocupat personal de anchetă. Părea

inexplicabil de ce Sergiu a umblat la duza electrică. De altfel, măsurile de securitate care acţionau automat ar fi trebuit să-l ferească pe Sergiu de acea descărcătură. Şi totuşi, ea se produsese, cu urmările grave pe care le cunoaştem. Pe de altă parte chiar elevii desemnaseră din rîndurile lor un mic grup care să ajute anchetatorilor la limpezimea lucrurilor. Grupul era alcătuit din Mira, Ioachim, un elev din anul III, băiat inimos, cu un ascuţit spirit de observaţie şi Sfîrlează. Cînd Mira l-a propus pe Sfîrlează în grupul ajutător de anchetă, în rîndurile elevilor s-a produs o mare nedumerire. Unii protestau, alţii îşi exprimau uimirea:

— Cum, tocmai lui Sfîrlează, care a călcat în mod grosolan disciplina şcolară, să i se dea o asemenea sarcină de încredere?

Cel mai uimit din toţi era însuşi Sfîrlează. Nu-i venea să creadă.

— E adevărat, a argumentat Mira, Sfîrlează împreună cu Angheluş s-au făcut vinovaţi de nerespectarea disciplinei şcolare. Ei au folosit manevre nedemne, ruşinoase, ca să poată să rămînă în atelier. Scopul invocat, adică realizarea unui dispozitiv care să ne ajute în muncă, nu poate justifica în nici un caz mijloacele. Pentru purtările lor, atît Sfîrlează cît şi Angheluş vor trebui să dea socoteală înaintea colectivului nostru, care va hotărî sancţiunile cuvenite. Totuşi, nu trebuie să uităm că Sfîrlează a mărturisit cinstit tovarăşului diriginte cum s-au petrecut lucrurile. De asemenea şi mie, la întoarcerea din excursie, mi-a povestit totul de-a fir-a-păr. Această atitudine cinstită nu scuză purtarea lui, dar oricum îi îngăduie, după părerea mea, să facă parte din grupul de anchetă. Şi aceasta cu atît mai mult cu cît în lipsa lui Angheluş, el

este singurul care poate să ne ajute efectiv, cunoscînd lucrurile mai bine ca oricare din noi.

Felul în care Mira pusese problema a determinat o schimbare de atitudine a colectivului față de Sfîrlează. În cele din urmă, fără a întruni unanimitatea, a fost ales în grupul de anchetă. În alte împrejurări, Sfîrlează tare s-ar mai fi umflat în pene. Acum, însă, își dădea seama că nu i-ar sta deloc bine să se fălească. Totuși, în sinea lui se simțea foarte mîndru. Și tot în sinea lui fu nevoit să recunoască:

„Mda ! Angheluș a avut dreptate. Mira e-o fată bună." Apoi, fără a ajunge la o generalizare, a convenit tot în sinea lui:

„Cine știe, s-ar putea ca și alte fete să fie la fel..."

Nici inginerul Podaru n-a rămas indiferent. Am putea spune că era foarte răscolit de cele petrecute în școală. Pe de o parte simțea o mare satisfacție că „Hector", așa își botezase cîinele electronic, își făcuse datoria. Era cu atît mai bucuros, cu cît, neposedînd o vastă practică pedagogică, dovedise o bună cunoaștere a sufletelor celor mici. Pe de altă parte, însă, avea sentimentul că și el poartă o parte de răspundere a accidentului lui Sergiu. Își făcea reproșuri că nu ținuse o mai strînsă legătură cu ceilalți dascăli. De pildă, la stăruințele lui Barbu de a colabora mai activ cu colectivul de profesori, el se menținuse într-o rezervă prin nimic justificată.

Cauza acestei rezerve era foarte simplă: nu se considera dascăl, ci numai un oaspete trecător la catedră. Însă comportarea lui Podaru dăduse naștere la tot felul de interpretări. Nu puțini îl socoteau un tinerel înfumurat, cînd în realitate nu era decît un mare timid. Încă din școală păstrase o inexpli-

cabilă timiditate față de profesori. Accidentul lui Sergiu i-a arătat cît de greșită fusese purtarea lui. Poate că o mai temeinică legătură cu ceilalți profesori l-ar fi putut preveni. Împreună ar fi hotărît, desigur, o reverificare a mijloacelor de protecție și eventual înmulțirea acestor mijloace. „Hector" fusese o experiență concludentă. Însemna că trebuie să-și schimbe atitudinea. Și ca urmare a hotărîrii luate, n-a așteptat să fie chemat ci s-a prezentat din proprie inițiativă la direcție și a cerut să facă parte din colectivul de anchetă. Coman l-a primit bucuros. De asemenea și ceilalți membri ai comisiei. La prima ședință, a cerut ca munca lor în comisie să nu se limiteze la cercetarea cauzelor care au provocat accidentul.

— Și ce-ar mai trebui să facem? a întrebat Felicia Mateescu.

— Sîntem toți ingineri și ne putem da seama că mijloacele automate de protecție n-au funcționat cum trebuie.

— Totuși, în uzină, de ani de zile nu s-a mai înregistrat nici un accident, a obiectat Coman.

— Din păcate, nu același lucru putem spune și de școală. Din clipa cînd s-a introdus „Ultra-Lumea 101" în clasa atelier, trebuia verificat dacă și aici sînt asigurate condițiile de funcționare a sistemului de protecție automat.

Intervenția lui Podaru produse oarecare rumoare. Dar el reuși să-și înfrîngă timiditatea și continuă:

— Vina cea mai mare îmi revine mie. Tovarășul Barbu m-a invitat în mai multe rînduri să discutăm problema. Eu însă am lucrat sectar și m-am mărginit la construirea unui cățel electronic. Evident, a fost binevenit, dar n-a fost de-ajuns.

— În concluzie, ce propui? l-a întrebat Coman.

— Să ne ocupăm nu numai de cazul Sergiu, ci și de toate posibilitățile de prevenire a altor cazuri similare.

Numaidecît propunerea a și fost primită. Ancheta a arătat că, în adevăr, accidentul se datora unei defecțiuni a sistemului de protecție, dar că defecțiunea fusese provocată.

— Hm, cazul se complică.

— Oare ce să fi fost la mijloc? se întrebau anchetatorii. Cine o fi provocat defecțiunea și în ce scop?

Răspunsul l-a dat micul grup ajutător alcătuit din cei trei elevi. De fapt, nu întregul grup ci numai unul din elevi: Sfîrleză.

Într-o zi, le-a adus, Mirei și lui Ioachim, o schemă desenată destul de stîngaci.

— Ce-i cu schema asta? a-ntrebat Mira.

— Este schema sistemului automat de protecție.

— Și cum a ajuns la tine? a vrut să știe Ioachim.

Sfîrleză s-a codit la-nceput să răspundă. Dar s-a gîndit că, de vreme ce s-a hotărît să aducă schema, n-are nici un rost să tacă. Era sigur, Angheluș n-ar fi ascuns nimic. Și povesti cum, la portiera elicopterului, Angheluș îi înmînase schema spre a o preda Mirei.

— Și de ce nu mi-ai dat-o pînă acum? îl întrebă Mira.

Dar pînă să răspundă Sfîrleză, Ioachim, care examinase desenul, exclamă:

— Schema e greșită!

— Greșită? a făcut Sfîrleză ochii mari. Dacă ar fi așa, cum de-a reușit Angheluș să împiedice alarma?

Ioachim a încercat atunci să le explice în ce constă greșala.

— Alarma n-ar fi putut fi niciodată oprită, după această schemă. Dar Angheluș a încurcat

releele și a declanșat alte circuite, cu o putere incomparabil mai mare. Cu toate că este serios rănit, trebuie să socotim totuși accidentul lui Sergiu o întîmplare fericită. În felul acesta s-a descoperit greșita îndrumare a circuitelor și au putut fi evitate alte accidente cu urmări mult mai grave.

În timp ce Ioachim explica, Mira tăcea îngîndurată. Se gîndise cu multă mîhnire că lui Angheluș tot lipsa de cunoștințe îi jucase și de data aceasta festa! Și încă ce festă! Oricare alt elev, cu un nivel de pregătire ceva mai ridicat decît al lui Angheluș, ar fi reușit să copieze schema exact.

— Așadar, sîntem parțial lămuriți. Acuma știm de ce s-a produs defecțiunea sistemului de protecție, conchise Ioachim. Mai rămîne să vedem cine a oprit alarma și ce-a căutat Sergiu la duza electrică! Ei, dar lucrul acesta nu-l putem afla decît din gura lui!

VIII

— Cum te simți?

— Destul de bine. Dar tu?

— La fel. De altfel, nu-i nici o mirare.

— De ce?

— Pentru că omul din Neanderthal e, oricum, mai rezistent.

— Iar începi?

— Uite că termin. Hai, nu te supăra.

Dialogul acesta, ori altele asemănătoare, putea fi auzit de cîteva ori pe zi în rezerva nr. 15 a „Spitalului pentru tratarea arsurilor." Rezerva avea două paturi. Într-unul se afla Sergiu, în celălalt Angheluș. Paturile, însă, nu erau paturi obișnuite de spital. În loc de saltea de lînă și de somieră

cu arcuri, aveau cîteva jeturi de aer comprimat care ţineau bolnavii în suspensie. În felul acesta se rezolvase o problemă destul de gingaşă, uşurîndu-se considerabil suferinţa bolnavilor. Arsurile pe porţiuni întinse fac aproape cu neputinţă contactul suferinzilor cu patul. De aceea s-a recurs la dispozitivul care înlocuia cu succes salteaua şi somiera printr-un jet de aer. Ideea aparţinuse unui bolnav, un tehnician care fusese cîndva internat cu arsuri grave. Profesorul Gabor, directorul spitalului, o somitate mondială în tratamentul arsurilor, a găsit-o excelentă şi imediat a pus-o în aplicare, în pofida zîmbetelor ironice ale unor confraţi, care-l socoteau cam sărit. Aceştia porecliseră spitalul „circul lui Gabor", iar cînd îl întîlneau pe profesor îl întrebau despre pacienţii lui, chipurile, în glumă:

— Ce-ţi mai fac acrobaţii?

— Se vindecă! răspundea invariabil Gabor, fără să se supere.

Şi nu mintea. Aproape toate cazurile, cît de grave, în „circul lui Gabor" şi găseau vindecarea. Profesorul era o namilă de om cu o figură leonină şi-şi iubea mult pacienţii pe care îi socotea într-un fel copiii lui. Avea o evidenţă precisă a tuturor cazurilor vindecate în spital şi urmărite pe parcurs.

Cu unii din foştii lui bolnavi întreţinea o vastă corespondenţă, irosind astfel, spre disperarea familiei, o bună parte din timpul destinat odihnei.

Gabor căuta să se dezvinovăţească:

— Ce să fac? Dac-ar fi cu adevărat copiii mei, n-ar trebui să le răspund?

Şi continua să întreţină corespondenţa, zi de zi mai voluminoasă, cu foştii lui pacienţi. În ziua cînd a fost adus Sergiu, deşi duminică, profesorul Gabor se afla în spital. Venise să controleze starea cîtorva pacienţi. Stavru, care-l însoţise pe Sergiu,

l-a pus în curent numaidecît cu accidentul suferit de acesta.

Gabor s-a aplecat asupra bolnavului și-a mormăit:

— Hm, destul de întinsă. Începe să se înnegrească...

Apoi, cu glas tare a dat comanda plutonului de asistenți și surori care-l însoțeau:

— Să fie dus în sala de operație. Pregătiți-o pe Bebe!

Și sala de operații se deosebea mult de alte săli similare. Aducea mai degrabă a laborator electronic decît a cameră chirurgicală. Tot felul de pupitre cu butoane pentru comandă și ecrane de diferite dimensiuni se aflau la tot pasul. Ceea ce, bineînțeles, a provocat o nouă avalanșă de zîmbete ironice din partea unora din confrați. Dar Gabor se sinchisea prea puțin de zîmbetele lor ironice. El fusese primul care folosise în chirurgie mașina electronică B X 1 B X 2. Cu firea lui glumeață, profesorul o alinta spunîndu-i Bebe. Impulsionată de o gamă de curenți, printre care și cei bioelectrici, mașina electronică chirurgicală executa cele mai complicate exereze și cele mai fine suturi. Construcția era atît de perfecționată încît mașina punea diagnosticul just și determina singură, cu multă precizie, natura operațiilor care trebuiau făcute.

— Eu s-ar putea să greșesc în indicațiile mele, Bebe însă nu greșește niciodată. Mie s-ar putea să-mi tremure mîna cînd operez. Bebe însă e ferită de asemenea neplăceri care pot periclita viața bolnavilor, susținea cu tărie Gabor.

Și, în adevăr, după ce chirurgul, apăsînd pe un buton, transmitea în gînd comanda, mîna electronică prelungită din complexa aparatură începea să lucreze cu o rapiditate și o siguranță demnă de invidiat. Dacă se întîmpla ca medicul să obo-

sească ori să fie nevoit să plece de lîngă bolnav, B X 1 B X 2 își continua singură operația și o termina în cele mai bune condiții. Era suficient ca primele impulsuri să fie indicate și dirijate de curenții cerebroenergetici pentru ca apoi mîna electronică să îndeplinească întregul program chirurgical fără nici un alt ajutor.

Și în privința anesteziilor profesorul Gabor avea altă concepție decît confrații săi. El abandonase de multă vreme întregul arsenal de anestezice clasice: novocaină, cloroform, morfină etc. Pentru adormit, profesorul folosea „generatorul de somn", o cască din material plastic care, aplicată pe capul bolnavilor, producea un somn profund și odihnitor. Somnul dura atîta vreme cît pacientul avea casca pe cap, înlăturîndu-se astfel eventualitatea ca bolnavul să se trezească înainte de terminarea operației. Aceeași cască, manevrată în alt mod, producea o anestezie locală, adică acolo unde urma să intervină chirurgul. Pus pe masa de operație, spre a i se detașa porțiunea de piele care urma să-i fie grefată lui Sergiu, Angheluș n-a vrut cu nici un preț să se lase adormit.

— Vă rog, tovarășe profesor, nu mă adormiți.

— De ce, măi băiețucă? l-a întrebat Gabor.

— Vreau să urmăresc cum operează mîna automată.

— Bine, bine, dacă ai asemenea plăcere, fie! Numai că tu vei fi operat la spate, așa că nu prea văd cum ai să poți urmări spectacolul.

— Nu s-ar putea aranja un sistem de oglinzi? stărui Angheluș. Uitați, în felul acesta. Și fără să mai aștepte răspunsul, spiritul inventiv al lui Angheluș schiță rapid pe hîrtie sistemul pe care-l imaginase. Gabor examină desenul și spuse:

— Cu toate că nu desenezi frumos, minte văd că ai destulă. Bine, băieţucă, o să-ţi facem voia. Numai să te ţii tare, să nu leşini cumva.

Aş! Ce să leşine! Angheluş era foarte absorbit de felul cum lucra B X 1 B X 2. Doar cînd şi cînd scrîşnea şi gemea.

— Bravo, băieţucă. Te-ai purtat voinicește! l-a mîngîiat Gabor pe creştet.

Cu Sergiu lucrurile au mers, desigur, ceva mai greu. Ca să preîntîmpine durerile, Gabor a preferat ca Sergiu să fie menţinut în starea de inconştienţă în care a fost adus. Operaţia a fost de lungă durată. Trebuiau îndepărtate cu multă atenţie toate porţiunile arse şi fixate ţesuturi sănătoase. B X 1 B X 2 a executat cu multă precizie această operaţie complexă şi grea.

— Perfect! Perfect! a exclamat Gabor statisfăcut. Bebe a lucrat artistic! Duceţi bolnavul în salon.

În primele zile după operaţie, Sergiu s-a simţit destul de bine. „Generatorul de somn" îi calma durerile, începuse să-i fie foame şi faptul că se afla cu Angheluş în aceeaşi cameră îi prilejuia o bună dispoziţie continuă. Cînd l-a zărit întîia oară în patul învecinat, a exclamat foarte surprins:

— Ce cauţi aici?

Angheluş, puţin jenat, i-a istorisit toată povestea. Cînd a terminat de povestit, Sergiu a observat puţin cam ironic, cum îi era firea:

— Cum s-ar spune, mă aflu în pielea ta! Şi, închipuieşte-ţi, mă simt foarte bine.

— O să te simţi mai bine la iarnă că pielea mea e groasă.

— De ce vorbeşti aşa?

— Dar cum ai vrea să fie pielea omului din Neanderthal?

— Ei să uităm chestia asta... În orice caz, îţi mulţumesc, Angheluş. Dacă nu erai tu...

— Îţi spun şi eu acum: să uităm chestia asta!

Zilele treceau relativ uşor. Şi Sergiu şi Angheluş îşi descopereau reciproc şi încîntaţi calităţi pe care nici nu şi le-ar fi bănuit vreodată. Erau colegi de atîta vreme şi nu se cunoşteau. Şi gîndul fiecăruia se îndrepta spre Mira, care încercase în atîtea rînduri să-i apropie, fără să reuşească.

— Ştii, Angheluş, nu o dată mi-a vorbit Mira de tine. Îmi spunea că eşti altfel de cum te văd eu.

— Şi mie îmi spunea la fel despre tine. Dar drept să-ţi spun, Sergiule, n-am vrut s-o cred.

— Parcă eu eram mai bun? Acuma, însă, văd că m-am înşelat.

— Şi eu m-am înşelat!

După o asemenea discuţie rămîneau amîndoi tăcuţi şi îngînduraţi. Dar tăcerea nu dura mult. Sergiu începea să recite din poeziile lui.

— Îţi place? întreba Sergiu, nerăbdător să afle părerea lui Angheluş.

— Unele îmi plac, altele nu! Îmi plac poeziile în care găsesc ce-aş fi vrut eu să spun dacă le-aş fi scris.

— Vorbeşte-mi despre poeziile care ţi-au plăcut mai mult.

— Îţi vorbesc, cu o singură condiţie: să-mi spui şi tu ce-ai căutat la duza electrică?

— Dacă mai stărui cu întrebarea asta, mă supăr de-a binelea pe tine şi cer să fiu mutat.

De cîte ori încercase Angheluş să afle ce-a căutat Sergiu la duza electrică, acesta întorcea vorba. În cele din urmă, Sergiu îl ameninţase că se supără pe el.

„Într-o zi tot am să aflu", îşi spunea Angheluş.

Şi dacă renunţase să-l mai sîcîie direct cu întrebările, folosea diferite împrejurări să-l facă pe Sergiu să vorbească. Dar Sergiu se ţinea tare.

Gabor venea zilnic să-i vadă. Cîteodată se amesteca în discuţia lor despre poezie, sfîrşind prin a recita din propria-i creaţie poetică din îndepărtata lui adolescenţă. În general, se declara mulţumit de felul cum evoluează vindecarea lui Sergiu. Angheluş nu-i producea nici o îngrijorare. Cu firea lui robustă se refăcea mai degrabă decît se aşteptase.

— Bravo, băieţucă, eşti bun de carne. Te vindeci repede. Să ştii, dacă oi mai avea nevoie, te jupoi încă o dată, glumea profesorul cu el.

După vreo zece zile însă, în starea lui Sergiu a intervenit o bruscă înrăutăţire. Se părea că şocul suferit afectase sistemul cardio-vascular. Copilul avea spasme vasculare, se sufoca, pulsul abia se mai făcea simţit, iar chipul căpătase o culoare albăstrie. Numaidecît Sergiu a fost izolat, i s-a interzis orice efort, pînă şi cel de a vorbi, i-au fost administrate o serie de tonice cardiace. Gabor era neliniştit. Intra de cîteva ori pe zi în camera în care se afla Sergiu.

— Ei, băieţucă, merge mai bine? Nu, nu vorbi, fă-mi semn cu capul. A, va să zică nici o schimbare.

Văzînd că nu poate face faţă crizei în care intrase Sergiu, profesorul a chemat în ajutor un specialist, pe conferenţiarul Marinciu. Acesta, mult mai tînăr decît Gabor, îşi cîştigase oarecare faimă prin folosirea unei terapii îndrăzneţe. De aceea îl şi preţuia Gabor. Într-o plenară profesoinală îl elogiase deschis pentru curajul cu care înfrunta rutina şi pe rutinieri:

— Bravo, Marinciule, îmi place că nu eşti încuiat. Dacă jumătate din medici ar fi ca tine, medicina ar face salturi uriaşe!

Adus la patul de suferinţă al lui Sergiu, tînărul conferenţiar, după o examinare minuţioasă, şi-a spus răspicat părerea:

— Situaţia e serioasă, dar nu disperată. Eu unul nu văd decît o singură cale pentru obţinerea unei vindecări radicale.

— Şi care-i această cale?

— O cură de imponderabilitate! Trebuie trimis urgent pe staţia „Salvator".

Era prima staţie interplanetară din lume, amenajată anume pentru vindecarea bolilor cardio-vasculare. Pornind de la premisa că în condiţiile imponderabilităţii, sarcinile inimii şi ale întregului sistem circulator se reduc considerabil, ca urmare a dispariţiei greutăţii sîngelui, pe de o parte, iar pe de altă parte din cauza scăderii necesităţilor metabolice, satelitul artificial „Salvator" a fost transformat într-un vast sanatoriu pentru cardiaci. Iar rezultatele obţinute în urma unei cure de imponderabilitate erau de-a dreptul spectaculoase. Oameni aduşi cu grave afecţiuni de inimă, consideraţi pierduţi, se refaceau văzînd cu ochii şi se înapoiau pe pămînt într-o stare înfloritoare.

— Rămîne de văzut dacă din punctul de vedere al arsurilor suferite, n-ar putea să-i prejudicieze cura de imponderabilitate, îşi manifestă o oarecare îndoială Marinciu.

— Dimpotrivă! exclamă Gabor. Se va vindeca mai rapid. De altfel, cred că a venit momentul să examinăm cu curaj dacă imponderabilitatea n-ar putea fi extinsă ca tratament şi în alte sectoare ale terapeuticii.

După plecarea lui Marinciu, profesorul Gabor intră numaidecît în legătură cu staţia „Salvator". Îi răspunse chiar conducătorul sanatoriului, un prieten al lui Gabor. În aceeaşi zi, Sergiu fu transpor-

tat în sanatoriu cu nava cosmică sanitară a staţiunii, trimisă anume pentru el. După primele douăzeci şi patru de ore, starea lui Sergiu se îmbunătăţi în mod simţitor. Dispăruseră cu desăvîrşire sufocaţiile, pulsul îşi recăpătase bătăile normale, în obraji apărură culorile sănătăţii.

— Vezi ce-nseamnă să ai curaj în medicină? exulta Gabor. Ştiinţa noastră medicală trebuie să folosească absolut toate noile cuceriri ale celorlalte ştiinţe! Da! Absolut toate!

Vorbea zilnic la videocosmofon cu staţia „Salvator", cerînd ştiri despre Sergiu.

— N-ai nici o grijă, colega. Pacientului nostru îi merge înfloritor. îl asigura şeful clinicii sanatoriale.

Totuşi, într-o duminică dimineaţa, urcă, spre disperarea familiei, într-o navă cosmică şi porni să-l vadă pe Sergiu. Profesorul se afla la primul său zbor interplanetar şi se bucura ca un copil. Deşi fusese prevenit că se călătoreşte excelent, se pregătise sufleteşte să suporte şi unele mici neplăceri din acest prim contact cu cosmosul. Dar nu se întîmplă nimic. Construcţia navei îi ferea pe călători de şocuri. Tot timpul Gabor s-a simţit foarte bine. Iar cînd vechiul lui coleg, conducătorul medical al staţiei, l-a îmbrăţişat încîntat de revedere, Gabor era vioi parcă tocmai coborîse din vagonul restaurant.

După patru săptămîni de cură în staţia „Salvator", Sergiu se înapoia, pe deplin însănătoşit, în spitalul pentru tratamentul arsurilor.

— Arăţi minunat, băieţucă! exclamă entuziasmat profesorul cînd îl văzu. Inima s-a reparat, acum să controlăm dacă n-au rămas ceva urme de la peticile puse de Bebe. Nu, nu se mai vede

nimic. Splendid! Parcă te-ai născut în pielea dăruită de Angheluș.

— Angheluș se mai află în spital? se interesă Sergiu.

— Da' de unde! A ieșit de două săptămîni. De altfel, în curînd îl vei urma și tu!

Profesorul îi mai puse cîteva întrebări privitoare la cura de imponderabilitate, cînd deodată, amintindu-și parcă ceva, sări la altă chestiune:

— Ascultă, băiețucă, tu nu mi-ai spus încă niciodată ce-ai căutat la duza electrică.

Băiatul rămase uimit. Nu se așteptase la o asemenea întrebare. Îndată și-a dat seama că Angheluș nu era străin de curiozitatea profesorului Gabor.

— Tovarășe profesor, față de dumneavoastră nu mă pot ascunde. Am să vă spun adevărul. Însă, vă rog, dați-mi voie să nu o fac chiar acum.

— Dar cînd?

— Știu că primiți multe scrisori. Îngăduiți-mi și mie să vă scriu. În prima scrisoare pe care o veți primi din partea mea, veți afla răspuns la întrebarea dumneavoastră.

— Bine, băiețucă! Numai să nu uiți!

— Chiar dac-aș vrea, un om ca dumneavoastră nu poate fi uitat niciodată.

IX

În școală se dădea marea bătălie a ultimului trimestru. Aveau loc colocviile recapitulative, se pregăteau tezele de sfîrșit de an școlar și lucrările practice în laboratoare și ateliere. Cu toată această febrilă activitate, revenirea întîi a lui Angheluș și apoi a lui Sergiu, a fost salutată cu o explozie de

bucurie. Angheluș avusese surpriza să constate că dispozitivul născocit de el fusese realizat și folosit din plin. Rezultatele erau satisfăcătoare. Își dădu însă numaidecît seama că proiectului inițial i s-au adus sensibile îmbunătățiri.

— Măi Angheluș, îl luă Sfîrlează deoparte, eu știu c-ai să te superi pe mine. Dar să știi că n-ai dreptate.

— De ce să mă supăr, Sfîrlează?

— Din pricina dispozitivului.

— Dimpotrivă, mă bucur că a fost realizat.

— Da, dar n-ai observat că nu e chiar așa cum l-ai gîndit tu? Uite, cînd tu ai fost la spital, i-am arătat Mirei schițele făcute de tine. Și ea, împreună cu Ioachim dintr-a treia, și cu Jeni, i-au adus unele modificări. La-nceput m-am supărat, dar cînd am văzut că tovarășul Barbu le-a găsit potrivite, mi-a trecut supărarea. Să știi, Mira e o fată bună.

Auzindu-l lăudînd-o pe Mira, Angheluș a fost cuprins de mirare. Și, curios, l-a întrebat:

— De ce spui că-i fată bună?

— Să vezi de ce. La înregistrarea inovației, Mira a ținut morțiș să fie trecut numai numele tău.

Angheluș își simți inima învăluită de căldură. Strașnică fată e Mira! Îi venea să chiuie de bucurie. Dar se mulțumi să zvîrle un pumn zdravăn în spinarea lui Sfîrlează.

— De ce dai? Știam eu c-ai să te superi.

— Nu, prostule, nu-s supărat! Dimpotrivă, sînt bucuros!

De data aceasta Sfîrlează fu cuprins de mirare.

— Angheluș, nu glumești? Ești cu adevărat bucuros?

— Da, Sfîrlează, da! răspunse vesel Angheluș, și-i dădu un al doilea pumn.

Și Mira se temuse că Angheluș va fi supărat de modificarea adusă dispozitivului. Cît a fost în spital îi trimisese lui și lui Sergiu o scrisoare în care, în numele întregului colectiv, le ura grabnică revedere în școală. Pe Angheluș îl felicita și pentru spontana lui pornire de a se fi oferit ca donator. Totodată îl vestea că, dacă va fi nevoie și de alți donatori, întreaga clasă stă la dispoziție. Scrisoarea de răspuns din partea lui Angheluș, în care-i vorbea mai mult de Sergiu, deocamdată oprit de la orice efort, o pusese pe gînduri. Mira își dădea seama că se petrece o schimbare în sufletul lui Angheluș. Cu toate acestea, aștepta cu emoție întîlnirea cu el. De aceea rămase foarte surprinsă cînd Angheluș veni să-i mulțumească.

— De ce-mi mulțumești?

— Pentru că v-ați ocupat de dispozitivul meu. De fapt, acum nu mai este al meu. E al nostru... Și repede a adăugat, roșind: Mira, aș vrea să te rog ceva.

— Ce vrei, Angheluș?

— Să-nvățăm împreună. Eu, știi, cu spitalul... am rămas în urmă... Și fără asta, nu prea eram chiar la zi cu toate lecțiile. Dar acum, mai ales...

Din clipa aceea între ei se reînnodă vechea prietenie. Erau aproape tot timpul împreună. Învățau împreună, se plimbau, discutau, îi trimiteau lui Sergiu, la sanatoriu, scrisori ticluite împreună. Cu toate acestea, în ședința colectivului care trebuia să-i judece pe Angheluș și Sfîrlează pentru călcarea disciplinei școlare și prejudiciile aduse întreprinderii Mira se arătă necruțătoare.

— Tovarăși, ceru ea, trebuie să le aplicăm sancțiuni severe pentru rușinoasa lor purtare. Poate că eliminarea din școală, pe care ar urma s-o cerem

direcţiei, ar fi o sancţiune prea aspră, mai ales că unele comportări din ultima vreme ne îndreptăţesc să credem că se vor schimba. Dar votul de blam al colectivului e o sancţiune potrivită. Şi mai cer să nu beneficieze de excursiile organizate în vacanţă de şcoala noastră.

Colectivul îşi însuşi propunerile Mirei şi aplică sancţiunea propusă. Angheluş, galben ca ceara, începu să scrîşnească din măsele.

— Nu m-aşteptam la aşa ceva din partea Mirei, îi şopti lui Sfîrlează.

Dar Sfîrlează îi replică numaidecît:

— Păi, ce, n-are dreptate? Frumos ne-am purtat, nu?

Încet, încet, se potoli şi Angheluş, iar la sfîrşitul şedinţei vorbi ca niciodată.

— Pînă acum m-am ferit să-mi iau angajamente, pentru că ştiam că nu le voi respecta. De data aceasta însă, ajutat de voi toţi, sînt sigur că le voi duce la îndeplinire.

Căută privirile Mirei şi găsi în ele o aprobare fierbinte. Îl necăjise întrucîtva faptul că nu va mai beneficia de excursiile din vacanţă. Încă în spital făcuse cu Sergiu numeroase proiecte în legătură cu vacanţa de vară. Hotărîseră ca împreună cu colectivul să-şi petreacă o parte din timp în munţi, să colinde crestele ninse, iar apoi să se ducă la mare. Pentru ultimele trei săptămîni, aveau în proiect un itinerar artistic: vizitarea a numeroase muzee. Acum toate acestea vor fi amînate pentru anul viitor şi, fără îndoială, era întrucîtva mîhnit. Însă pe neaşteptate i se deschise o perspectivă luminoasă. Îl căutase Ilarie Podaru, idolul lui.

— Am auzit că-ţi vei petrece vacanţa în şcoală, îl abordă tînărul inginer.

Angheluș își coborî privirile în pămînt și rosti în șoaptă:

— Da, am fost sancționat.

— Lasă, că n-ai să te plictisești. Colectivul care a construit „Ultra-lumen 101“ și-a propus construcția unei alte mașini și, uite, ne-am gîndit că ai putea să participi la unele lucrări experimentale. Vrei?

Lui Angheluș îi venea să-i sară de gît și să-l îmbrățișeze. Auzi, dacă vrea!

— Nici vorbă, tovarășe inginer! Ar fi cea mai mare fericire pentru mine să pot lucra alături de dumneavoastră.

— În viață te așteaptă fericiri mai mari, răspunse Podaru zîmbind. Principalul e să-ți însușești tot mai temeinic cunoștințele de specialitate.

— Am să mi le-nsușesc. De altfel, puteți s-o întrebați și pe Mira...

— De ce pe Mira?

— Pentru că învățăm împreună.

— Foarte bine! S-a nimerit foarte bine. Mira nu ți-a pomenit nimic?

— Nu! Ce să-mi pomenească?

— A renunțat la vacanță ca să participe și ea la lucrările grupului nostru. În total vor fi șapte-opt elevi dintre cei mai buni.

Angheluș avu o vagă bănuială că Mira ar avea și ea vreun amestec în alegerea făcută de Podaru. Apoi se gîndi la Costea. Cu siguranță Costea l-a propus. Era însă atît de covîrșit de emoție că nu se putea concentra decît asupra faptului că va lucra cu Podaru. Repeta într-una:

— Voi lucra cu Podaru! Voi lucra cu Podaru!

Cam la trei săptămîni după întoarcerea lui Angheluș, se înapoie și Sergiu. Arăta foarte bine, chiar mai bine decît înainte de accident. Primul lucru

de care-i vorbi Angheluș a fost marea noutate: colaborarea cu Podaru!

— Îmi pare tare bine, i-a răspuns Sergiu. Mira mi-a scris că veți lucra împreună.

Așadar, Sergiu era informat despre tot ce se petrecuse în școală. De data aceasta, Angheluș căpătă certitudinea că Mira îl rugase pe Podaru să-l cheme și pe el. Cu atît mai bine că Sergiu nu părea defel supărat. Revenirea lui Sergiu în școală a fost întîmpinată cu aceeași eruptivă bucurie. În spital, el primise numeroase dovezi de dragoste. Dar acum fiecare îl căuta să-i strîngă mîna din toată inima: directorul, profesorii, colegii...

X

Mult Stimate Tovarășe Profesor Gabor,

Vă rog să mă iertați că vă scriu cu oarecare întîrziere. Dar aducîndu-vă la cunoștință anumite împrejurări, veți putea înțelege mai bine cauza acestei întîrzierei. În nici un caz nu poate fi vorba de uitare. Repet, chiar dacă aș dori-o, mi-ar fi cu neputință să uit un om ca dumneavoastră.

Vă rog să mă credeți că nu e o fantezie de poet. Este pur și simplu expresia unoi sentimente de admirație, stimă și dragoste care mă stăpînesc. Și acum, după această scurtă și absolut necesară introducere, să vă povestesc ce s-a mai întîmplat cu mine de cînd am revenit în școală.

De bună seamă, știam că înapoierea mea va stîrni bucuria colegilor și profesorilor, a tuturor tovarășilor din mijlocul cărora am lipsit atîta vreme. Dar să vă mărturisesc cinstit, manifestările de dragoste și prietenie au depășit cu mult așteptările mele.

Să încep cu cei mai apropiaţi: Mira, Jeni şi Angheluş. Aceşti trei dragi prieteni, de cînd am revenit în şcoală, nu s-au mai despărţit de mine. Chiar acum, pentru a vă putea scrie în liniște aceste rînduri, a trebuit să le-o spun răspicat să mă lase o după-amiază singur. Fetele s-au cam supărat, dar cînd Angheluş le-a vorbit din nou despre dumneavoastră, au priceput că stăruinţa mea de a fi singur spre a vă putea scrie, e perfect îndreptăţită. Tovarăşa Felicia Mateescu, conducătoarea şcolii noastre, pe care o socoteam mai puţin expansivă, oarecum mai rigidă, cînd m-a văzut, m-a luat de mînă şi m-a dus la tovarăşul Coman, directorul uzinei, apoi m-a plimbat prin toată şcoala arătîndu-mă ca pe o adevărată minune.

Nu vă mai spun ce bucurie a fost pe dirigintele nostru, tovarăşul profesor Barbu, pe care, pare-mi-se, l-aţi cunoscut personal. Cred că vi-l amintiţi: tovarăşul Barbu venea aproape zilnic la spital să se intereseze de mine. Dar poate că cel mai bucuros dintre toţi, fără a o arăta cu ostentaţie, a fost tovarăşul Costea, secretarul organizaţiei. El a stat de vorbă cu mine şi m-a întrebat dacă voi putea face faţă cerinţelor pentru lucrările de sfîrşit de an şcolar, s-a oferit să mă ajute şi la urmă mi-a făcut un dar: o ediţie bibliofilă a poeziilor lui Eminescu.

Şi ceilalţi, colegi, profesori, educatori, au ţinut să-mi arate prin diferite mici atenţii ataşamentul lor. Ah, tovarăşe profesor Gabor, tare-i bine să ştii că te găseşti în mijlocul tovarăşilor tăi, să simţi dragostea şi prietenia lor.

Totuşi, în această atmosferă de căldură, de lumină, se strecoară o umbră care mă sîcîie: curiozitatea tuturor de a afla ce căutam la duza electrică. Vă rog să mă iertaţi, ştiu că şi dumneavoastră aţi manifestat aceeaşi curiozitate, totuşi nu vă pot

ascunde că această stăruinţă mi-a provocat un sentiment de contrarietate. Nu-mi dădeam seama că însăşi ancheta întreprinsă în şcoală cerea lămurirea acestei chestiuni. De aceea, cînd tovarăşul inginer Podaru, de care Angheluş v-a vorbit cu atîta entuziasm, m-a întrebat deschis, cu un ton prietenesc:

— I-ascultă, Sergiule, ce naiba ai căutat tu la duza electrică? i-am răspuns tăios şi, desigur, îmi dau seama, cu totul deplasat:

— Tovarăşe profesor, cred că nimeni n-are dreptul să facă presiuni asupra conştiinţei mele.

— Oho, mi-a replicat Podaru, cu acelaşi ton de mai-nainte, vorbeşti ca în tragediile antice. Ei bine, dacă nu vrei, n-ai decît să nu-mi răspunzi.

Şi chiar aşa hotărîsem. În afară de dumneavoastră, să nu afle nimeni această taină. Vedeţi, am şi ridicat o chestiune măruntă la rangul unui mister de roman poliţist. În fond, toată această atitudine a mea era de-a dreptul copilărească. Eram însă hotărît să nu mi-o schimb. Şi totuşi, am dezvăluit taina. Iar paradoxul constă în faptul că am făcut-o nu cu discreţie, ci în mod public.

Să vă arăt împrejurările. Organizaţia de tineret a uzinei a hotărît să-l invite la o şedinţă de lucru pe vestitul cosmonaut Tudoran. Maşinile folosite în ultimul său zbor au fost lucrate la noi.

Tudoran ne-a vorbit pe larg despre ultimul său zbor, dîndu-ne detalii în legătură cu modul desăvîrşit în care funcţionau maşinile. Apoi, amintindu-şi că am fost oaspetele staţiei sanatoriale „Salvator", m-a poftit să-mi spun impresiile. Întîi n-am vrut, dar stăruinţele tuturor m-au făcut să cedez. Inima a-nceput să-mi bată mai puternic. Noroc că fusese bine reparată pe staţia „Salvator". În faţa mea se aflau sute de chipuri, aproape toate bine

cunoscute. Nu știam, nu-mi dădeam seama ce să le spun. Am început să povestesc.

Și, deodată, m-am pomenit vorbindu-le despre accident. Liniștea absolută care domnea în sală m-a făcut să înțeleg că trebuie să continui. Dacă ați fi participat și dumneavoastră la această ședință, ați fi aflat tot ce vă interesează. Cum însă ați lipsit, vă relatez pe scurt ce le-am povestit:

În duminica aceea rămăsesem în școală, fără să fiu de serviciu. Intenționam să mai scriu un capitol din romanul meu „Frumoasa adormită". Am lucrat vreo două ore apoi am dat o raită prin curte. Era o zi minunată de primăvară timpurie. M-am așezat pe o bancă în scuarul din fața atelierului, lăsîndu-mă ușor mîngîiat de razele calde ale soarelui. Eram obsedat de întîmplările eroilor mei. „Frumoasa adormită" fusese electrocutată și trebuia să descriu cu precizie senzațiile ultimelor ei clipe. Atunci, pentru a înfățișa cu mai multă autenticitate aceste amănunte, m-am gîndit să mă supun unor experiențe personale. Trebuia să găsesc numaidecît o modalitate care, fără a fi primejdioasă, putea să-mi asigure un minimum de elemente de care aveam nevoie. Curentul din atelier, la o anumită doză, putea fi încercat fără nici un risc. M-am gîndit să-ncerc. M-am repezit într-acolo după ce suspendasem sistemul de alarmă. Deodată, aruncîndu-mi privirile înăuntru, am observat doi elevi. La-nceput nu i-am identificat, dar mai pe urmă am văzut că sînt Angheluș și Sfîrlează. Nu puteam pricepe ce căutau acolo. Alarma fusese suspendată de mine și cei doi se-ndreptau tiptil spre mașina „Ultra-lumen 101". Atunci mi-am amintit că Angheluș, încă de mult, manifestase o vie curiozitate pentru camera obscură (camera obscură este o piesă importantă a agregatului „Ultra-lumen 101"). Mi-am

dat seama numaidecît că Angheluș și Sfîrlează ar putea să strice agregatul.Ba mai mult, necunoscînd în amănunțime modul de reglare, ar putea fi grav accidentați. Trebuia acționat fără întîrziere. M-am apropiat de-o fereastră și le-am strigat cît am putut de tare:

„Stați!".

Angheluș și Sfîrlează s-au oprit. Eram încredințat că vor ieși din atelier, iar eu mi-am văzut mai departe de ceea ce mă interesa: am desfăcut duza electrică spre a cunoaște, fără primejdie, ceea ce vroiam să descriu. Angheluș, neștiind că alarma-i oprită de mine, a-ncercat și el s-o oprească. Folosind însă o schemă greșită, încurcase releele, declanșînd astfel un curent c-o putere foarte mare. De aceea comoția contactului a fost extrem de violentă și arsurile provocate ar fi dus la un deznodămînt fatal, dacă n-ați fi fost dumneavoastră să mă salvați. Asta e tot... Modul în care s-a încheiat întîlnirea noastră cu Tudoran nu mai prezintă interes pentru dumneavoastră. Înțelegeți, sper, ce m-a făcut să ascund mobilul faptelor mele, să rămîn dator cu o explicație așteptată de atîta lume: absurditatea actului meu de a încerca să cunosc pe propria-mi piele experiențele trăite de eroii mei.

Acum toate acestea sînt de domeniul trecutului... Și dacă experiența eroilor mei nu m-a îmbogățit pe mine, fără îndoială, experiența mea îi va îmbogăți pe cititori...

Stimate tovarășe profesor Gabor, aș mai avea încă multe să vă scriu. Dar trebuie să mă opresc. Și așa am înnegrit destulă hîrtie. Este posibil ca pe vară, după ce mă voi înapoia de la munte, să fac parte dintr-o echipă de elevi care vor lucra împreună

cu colectivul condus de tovarășul Podaru, la o nouă mașină de mare importanță industrială.

Aștept cu nerăbdare răspunsul dumneavoastră. Pînă atunci, primiți respectuoasele mele urări de bine, al dumneavoastră „băețucă“ (așa-i că nu vă supărați?)

Sergiu

P.S. Îmi iau permisiunea să vă alătur ultimele mele poezii. Într-una din ele, „Marele prieten“, s-ar putea să recunoașteți pe omul pe care, chiar dacă ai dori, nu-l poți uita niciodată...

Ploaia colorată

Cînd trenul aerian oprea în staţia Cireaşa, întotdeauna se găseau cel puţin patru, cinci călători care să coboare. Chiar peste drum de aero-gară se înălţa o construcţie nouă în cinci etaje, către care se îndreptau aproape fără excepţie călătorii sosiţi. La intrarea în clădirea de peste drum de gară, o firmă mică, neagră cu litere de aur, încunoştiinţa că acolo se află „Administraţia Combinatului Agricol Luceafărul". De data aceasta, pe lîngă cei patru, cinci călători, coborîră încă şase. Ei alcătuiau grupul de elevi ai „Şcolii de agricultură nr. 17" veniţi la Combinat să-şi facă practica. Deşi administraţia Combinatului se afla la doi paşi, totuşi, în întîmpinarea lor venise Virgil Manea, secretarul directorului. Savu, conducătorul grupului de elevi, se prezentă şi-şi prezentă şi colegii: Neagu, Calomfir, Ionuţ, Petre şi Stănică. Apoi porniră cu toţii spre căminul pentru oaspeţi al Combinatului. Aici le-au fost pregătite trei camere cu baie, frumos mobilate, avînd fiecare cîte-un televizor în relief şi culori, precum şi cîte-un videotelefon.

Strîngîndu-le mîna, Manea adăugă:

— Nădăjduiesc să vă simţiţi bine la noi.

— Şi noi vă făgăduim să nu vă dăm motive de plîngere împotriva noastră, răspunse Savu, conducîndu-l pînă în culoar, unde mai zăbovi de vorbă cîteva clipe.

Cînd se întoarse, ca la comandă, băieţii se năpustiră pe el să vadă foile cu sectoarele de lucru unde fuseseră repartizaţi.

— Fain! Pe mine m-au trimis la staţia de pompare a laptelui, exclamă bucuros Neagu.

— Şi pe mine tot acolo! exclamă Ionuţ, fără să arate acelaşi entuziasm. Preferam staţia meteorologică. Tu, Calomfir, unde eşti repartizat?

— Tocmai unde ai fi vrut să fii tu! La staţia meteorologică.

— Împreună cu mine, arătă Stănică foaia lui de repartiţie şi pe chipul amîndurora se putea citi o nespusă bucurie.

— Iar eu şi Viorel vom lucra la culturile de cîmp, rosti Savu. Ce e, Viorele, nici ţie nu-ţi convine unde ai fost repartizat?

Viorel dădu din umeri şi răspunse în doi peri:

— Ba da, cum să nu...

La drept vorbind, Viorel nu prea era mulţumit. Dar nu pentru că ar fi preferat alt sector, ci pentru că fusese repartizat împreună cu Savu. Se cam temea de Savu, mai ales că avea şi motive: lui Viorel îi plăcea să chiulească, iar Savu nu-l slăbea din ochi.

— Trebuie să ştiţi că în aceste două luni cît vom rămîne aici, vom trece, prin rotaţie, prin toate sectoarele combinatului, îi informă Savu.

— Dar tu de unde ştii? întrebă Ionuţ care era cu gîndul la staţia meteorologică.

— Mi-a spus tovarăşul Manea cînd l-am condus.

— Ei, atunci se schimbă treaba, se veseli Ionuţ.

Şi, de bucurie, zvîrli o pernă în capul lui Calomfir, ceea ce, firește, atrase o ripostă promptă. În mai puţin de un minut se deslănţui, în cele trei încăperi, o amplă operaţie de luptă cu pernele aflate pe paturi. Acest vesel şi fulgerător duel ţinu pînă la epuizarea fizică a combatanţilor şi se termină fără învinşi şi fără învingători. Nu se înregistraseră nici măcar victime. Chiar pernele, folosite în mod necruţător, nu au avut de suferit nimic. Aceasta, mai ales, datorită materialului din care erau confecţionate şi care avea proprietatea de a nu se rupe şi de a nu se şifona. Cîmpul de operaţii, respectiv cele trei încăperi devenite una, arăta, însă, ca după un adevărat cataclism.

— Băieţi, comanda la mine! strigă Savu, amintindu-şi făgăduiala făcută lui Virgil Manea cu puţin înainte. Hai, pînă-n cinci minute restabilirea ordinei în camere!

Repede, de parcă erau motorizaţi, băieţii se apucară de treabă. Nu în cinci, ci numai în trei minute ordinea fu restabilită. Nimeni n-ar fi putut bănui că acolo avusese loc o crîncenă bătălie...

— Şi acum, să ne prezentăm tovarăşului director, iar apoi să vizităm Combinatul. Aşa prevede programul.

Ceea ce se îndeplini întocmai. La „Luceafărul", fruntaş pe ţară aproape în toate sectoarele, se introdusese automatizarea. De pildă, muncile pe cîmp erau făcute de pluguri, tractoare şi diferite alte maşini şi unelte agricole manevrate de la un post fix, unde se afla operatorul electronist cu pupitrul de comandă în faţă. Întinsele ogoare erau împărţite în diferite zone prevăzute cu asemenea posturi, legate de cabina dispecerului agronom printr-un sistem de televideo-comunicaţii. Praşilele se făceau pe cale chimică şi putinţa de a avea condiţiile climatoatmosferice cerute de împrejurări asigurau mai multe recolte pe an. Prepararea furajelor se făcea, de asemenea, cu maşini dirijate de la distanţă, ca şi servirea nutreţului în cavităţi anume amenajate în grajduri.

Iar dacă îngrijirea corporală a vitelor necesita prezenţa unui număr de zootehnicieni, mulsul era efectuat exclusiv în mod automat. În vecinătatea grajdurilor, într-o construcţie cu pereţii transparenţi, se afla staţia de pompare a laptelui. Laptele, muls de mulgătoare automate, ajungea, prin ţevi de material plastic, direct în conductele subterane care legau Combinatul cu diferite centre de prelucrare ori consum. În felul acesta se realizau, pe lîngă însemnate economii băneşti şi cele mai igienice condiţii de manipulare şi transport. Toate operaţiile

erau dirijate de la tabloul de comandă aflat în construcţia cu pereţii transparenţi.

Dar dacă munca în diferitele sectoare se efectua în mod automat — „Luceafărul", datorită instalaţiilor moderne electronice, dînd mai degrabă impresia uneia vaste întreprinderi industriale decît aceea a uneia agricole — instalaţia staţiei meteorologice te transpunea dintr-o dată în cu totul alt domeniu; prin amplasamentul rampelor de lansare amintea numaidecît de un cosmodrom.

Deocamdată „Luceafărul" era singurul în toată ţara care poseda o astfel de instalaţie, iar inginerul Sava, directorul Combinatului, folosea orice împrejurare să amintească, nu fără mîndrie, desigur, acest lucru.

Era, deci, firească atracţia pe care o exercita staţia meteorologică asupra tinerilor veniţi la practică. Toţi voiau, cu precădere, să lucreze aici. De fapt, denumirea de staţie meteorologică era improprie. Sarcinile unei staţii meteorologice sînt limitate: să culeagă date pentru a face previziuni asupra timpului. Or, staţia meteorologică a „Luceafărului" nu se mulţumea să arate cum va fi timpul, fie şi cu certitudine şi nu cu un procent oarecare de probabilitate. Ea avea un alt obiectiv principal: producerea ploii şi a altor manifestări climato-atmosferice în funcţie directă de necesităţile culturilor de pe ogoarele Combinatului.

Sistemul de funcţionare al instalaţiei era uimitor de simplu. Apăsai pe un buton şi numaidecît, de pe una din rampele de lansare era proiectată în

văzduh o rachetă cu o anumită încărcătură chimică. Dirijată de la sol, racheta își împrăștia încărcătura, care crea condițiile necesare formării norilor de ploaie. La scurtă vreme după aterizarea rachetei, primii stropi se desprindeau din văzduh. Evident, intensitatea ploii era în funcție de calitatea și cantitatea încărcăturii.

Încă de la instalare, „fabrica de produs ploaie" a fost dată în seama inginerului Vlada Drăgoi. Nu mai era tînără. Intrase, și încă binișor,în perioada maturității, dar marea ei pasiune pentru tehnică nu scăzuse defel. Dimpotrivă, s-ar putea afirma că s-a intensificat. La început fusese tractoristă și urmase cursurile fără frecvență ale Institutului Agrotehnic, luîndu-și, cu succes, diploma de inginer.

Cînd mașinile electronice au înlocuit munca manuală, Vlada Drăgoi s-a calificat printre primii ingineri operatori electroniști.

Înaltă, mătăhăloasă, îmbrăcată aproape permanent într-o salopetă albastră, dintr-un material foarte fin, cu părul cărunt strîns la spate, Vlada Drăgoi rămînea de dimineață pînă noaptea tîrziu în stație. Activitatea propriu-zisă de „fabricare" a ploii nu avea loc decît ocazional, atunci cînd se simțea nevoia. Dar pentru pregătirea ei erau necesare o sumedenie de alte lucrări preliminarii, care se încadrau în cadența unei munci desfășurate fără întrerupere. Legătura permanentă cu stațiile-satelit artificiali constituia unul din domeniile acestei munci. Stațiile-satelit transmiteau de cîteva ori pe zi buletine cu privire la deplasa-

rea maselor de aer precum și informații despre zonele de formare a norilor, despre structura lor și altele. Numai avînd la îndemînă aceste date se putea provoca cu succes ploaia, fie prin însămînțarea norilor existenți cu zăpadă carbonică și orientarea lor într-o anumită direcție, fie prin formarea pe cale sintetică a norilor. Tot lucrînd la stație, Vlada Drăgoi se gîndise la o modalitate de hrănire și îngrășare a solului cu ajutorul ploii artificiale. Adică, în încărcătura containerului rachetei să fie adăugate și cîteva substanțe chimice specifice, care să se reverse pe pămînt odată cu stropii de ploaie. Problema nu era încă pe deplin rezolvată și în vederea unei soluționări favorabile, Vlada Drăgoi petrecea în stație ore îndelungate peste programul obișnuit de lucru.

Nespus de bine se simțeau băieții în stația meteorologică. Și nu numai acei care își făceau practica aici, dar și ceilalți, cărora nu le venise rîndul încă. De îndată ce-și terminau treaba în sectorul lor de muncă, se repezeau glonț spre stație.

Vlada Drăgoi se dovedise nu numai un șef înțelegător și dornic să le împărtășească multe, cît mai multe cunoștințe, ci și o foarte bună gazdă. Le pregătea cu regularitate mici gustări și, la plecare, fiecare ducea sub braț cîte-o revistă ori o carte menită să le completeze și să le consolideze datele științifice aflate în ziua respectivă. Pesemne, de aceea băieții nici nu i-au potrivit o poreclă așa cum aveau obiceiul. I-au spus din prima zi

„Tanti Vlada". Iar tentativa lui Calomfir de a-i da totuși o poreclă, „dinosaurul", inspirată de statura ei mătăhăloasă, a rămas fără succes. „Tanti Vlada" s-a dovedit mai puternică în lupta cu preistorica făptură!

Cînd Ionuț și-a terminat perioada de practică la stația de pompare a laptelui și a fost repartizat să lucreze la Tanti Vlada, aproape nici una din tainele stațiunii meteorologice nu-i era necunoscută. Cu toate acestea s-a simțit foarte emoționat în fața pupitrului de comandă, de unde putea să declanșeze ploaia artificială. Împrejurarea făcuse ca în acele zile să se pună chestiunea eventualei alimentări cu apă a culturilor de porumb. Nu plouase de mai multă vreme și se simțea nevoia umidității. Pe alocuri pămîntul începea să se întărească și să prindă crustă. Atunci conducerea Combinatului a luat hotărîrea să nu folosească irigațiile cu pompe aspersoare, ci ploaia artificială. Desigur, această împrejurare a stîrnit o mare emoție în rîndurile băieților. Cunoșteau cu toții, în mod teoretic, sistemul de producere a ploii artificiale. Acum însă aveau, în sfîrșit, prilejul să asiste la pregătirea și la declanșarea ei. De aceea inginerul Savu a dispus ca în ziua respectivă toți băieții să participe la lucrările preliminare.

Ionuț n-a primit această veste cu bucurie. Dimpotrivă, l-a nemulțumit. El se aștepta să fie singurul care să aibă un rol și încă de seamă, în toată desfășurarea pregătirilor. Și cînd colo... Tanti

Vlada a simţit din prima clipă nemulţumirea lui Ionuţ.

— Ce-i, Ionuţ, nu te bucuri că-ţi vin şi colegii să te ajute?

Ionuţ a dat din umeri şi a evitat să răspundă.

— Pesemne ai vrea să lucrezi de unul singur, ca apoi să te făleşti în faţa băieţilor. Hm, treaba asta miroase a egoism şi înfumurare...

Din ziua aceea, Tanti Vlada şi-a schimbat atitudinea faţă de el. De unde pînă atunci îi îngăduia o oarecare libertate în manevrarea anumitor aparate, acum nu-l mai lăsa să lucreze decît în prezenţa ei. Ionuţ se simţea stingherit, dar căuta să nu arate. Îşi dădea seama că întreaga lui purtare era greşită, dar ambiţia, o ambiţie neînţeleasă, îl împiedica să recunoască. În toate manifestările lui străbătea însă o undă de amărăciune.

Calomfir, de care era mai apropiat, a observat schimbarea produsă în felul de a se purta a lui Ionuţ. Într-o dimineaţă a căutat să afle motivele.

— Ionuţ, ce e cu tine? Ţi-ai pierdut deodată voioşia. Ce s-a întîmplat?

— Nimic. Am dureri de cap, a bîiguit Ionuţ, căutînd să scape de curiozitatea lui Calomfir.

Calomfir, însă, nu s-a dat bătut. Chiar în aceeaşi seară, înainte de culcare, a ridicat chestiunea lui Ionuţ în micul lor colectiv.

— Băieţi, voi n-aţi observat? Se întîmplă ceva cu Ionuţ.

— Nu se-ntîmplă nimic şi mai lăsaţi-mă-n pace, a protestat Ionuţ.

Dar băieţii nu i-au dat pace pînă nu le-a spus ce are pe inimă.

— Aşa! a rostit Sandu, Tanti Vlada a pierdut încrederea în tine şi tu ce gîndeşti? Are sau nu dreptate?

— Are! excalmă Ionuţ fără şovăire.

— Atunci de ce nu vorbeşti cu ea?

Această ultimă întrebare rămase, însă, fără răspuns.

Pregătirea containerului, adică umplerea lui cu amestecul de substanţe chimice care să determine formarea norilor de ploaie şi transformarea lor în picături, era o operaţie complexă. Cu toate acestea ea fusese lăsată pe seama grupului de elevi veniţi la practică. Vlada Drăgoi şi ajutoarele ei urmăreau pe cadrane şi pe un mic ecran tot procesul de amestec şi trecerea lui în containere. Operaţiunile se executau automat de la un tablou cu numeroase manete şi butoane. Vlada Drăgoi nu le-a dat nici o indicaţie specială. Le-a spus că e nevoie de-o ploaie care să aibă o anumită intensitate şi i-a lăsat să calculeze punctul de condensare a vaporilor care să dea intensitatea respectivă. Înainte de a intra în laborator, Vlada Drăgoi le ceruse să aleagă un responsabil al operaţiunilor. După o scurtă şuşoteală, băieţii l-au desemnat pe Ionuţ.

— Pe Ionuţ? s-a mirat Tanti Vlada.

Şi din felul în care pusese întrebarea, se putea deduce că nu e prea mulţumită de alegere. Oricum, arăta foarte surprinsă.

— V-aţi gîndit bine? Credeţi că Ionuţ va corespunde acestei sarcini?

— Da! răspunseră băieţii într-un glas.

— Bine, dacă aceasta e hotărîrea voastră, eu nu pot decît s-o respect.

Operaţiunea s-a desfăşurat în bune condiţii. O singură dată Ionuţ era să-ntîrzie o comandă. Dar, prin megafonul instalat în laborator a răsunat glasul Vladei Drăgoi şi-a prevenit întîrzierea:

— Ionuţ, atenţie la durată.

Şi întîrzierea a fost evitată. Cînd încărcarea containerului a luat sfîrşit, s-a pus din nou chestiunea desemnării unui operator la pupitrul de comandă, pentru lansarea rachetelor. Colectivul de elevi era din nou frămîntat: cine ar fi putut îndeplini această sarcină fără să greşească? Sigur, problema era ceva mai complexă, cu toate acestea ea ispitea pe fiecare. Auzi, să stai la pupitru, să declanşezi zborul rachetelor şi să urmăreşti pe indicator atingerea cu cea mai mare precizie a obiectivului, ehe, frumoasă treabă! În cele din urmă, la propunerea lui Savu, colectivul l-a desemnat din nou pe Ionuţ.

De data aceasta, Tanti Vlada s-a arătat mai puţin surprinsă. Înţelegea că se petrece ceva deosebit. În sfîrşit, cînd pentru a treia oară s-a pus chestiunea desemnării unui alt operator care să dirijeze de la distanţă descărcarea treptată a containerului în straturile înalte ale atmosferei, iar colectivul l-a indicat tot pe Ionuţ, Tanti Vlada a izbucnit în rîs.

— Măi copii, mă bucur! Dac-o să mă întrebaţi de ce, am să vă răspund: c-am învăţat ceva de la voi!

Nori grei începură să se adune. De departe păreau o turmă de giganţi preistorici, care, învălmăşiţi, înaintau ameninţători. Băieţii urmăreau pe ecran clipă cu clipă formarea acestor nori grei.

— Extraordinar! exclamă Savu entuziasmat. Rezultatele depăşesc orice închipuire.

— Da, nu m-aşteptam să se formeze atît de repede! spuse şi Calomfir. În curînd va începe să plouă.

— În maximum douăzeci de minute! îi informă Ionuţ, care, la pupitrul de comandă, privea atent tabloul cu semnalizări. Era fericit. Băieţii l-au ajutat şi el va putea să stea cu fruntea sus în faţa Vladei Drăgoi. Deodată simţi că i se taie respiraţia. Becul albastru se aprinse, clipi de cîteva ori, pe urmă se reaprinse şi aşa rămase: aprins! Fără îndoială, greşise vreo manevră. Becul albastru aprins însemna grindină. Trebuia să acţioneze fără întîrziere, să preîntîmpine dezastrul, dar nu ştia cum.

Neagu observă şi el becul aprins.

— Băieţi! Ionuţ a greşit. În loc de ploaie, vine grindină, s-a aprins becul albastru.

Toate privirile se îndreptară într-acolo şi pe neaşteptate se produse o mare zăpăceală. Vorbeau cu toţii şi fiecare spunea altceva.

— Eu sînt vinovat! Eu l-am propus, exclamă Savu, roşu de enervare.

Stănică se văita şi-şi frîngea mîinile:

— Se prăpădeşte recolta!

Petre se agita strigînd:

— Să facem ceva! Să facem ceva!

Iar Neagu şi Calomfir se învîrteau pe lîngă tabloul pe care ardea becul albastru şi căutau o soluţie fără s-o găsească. Se contraziceau, vociferau... Cel dintîi care-şi reveni din zăpăceală fu Ionuţ.

— Băieţi, chemaţi-o pe Tanti Vlada.

Da, aşa e! Cum nu s-au gîndit pînă acum? Nici vorbă, Tanti Vlada ar putea să acţioneze într-un fel ca să se evite dezastrul. Se repeziră cu toţii s-o cheme. Dar Tanti Vlada nu era de găsit nicăieri. Ea, care de obicei nu lipsea din staţie, acum parcă intrase în pămînt. Şi nu numai ea. Dar toată lumea de acolo.

— Băieţi, trebuie să ne descurcăm singuri! rosti grăbit Savu. Şi fără zăbavă. Timpul trece, iar dacă nu acţionăm rapid, grindina va distruge o bună parte din recoltă.

— Primul lucru pe care trebuie să-l facem este să risipim norii, propuse Calomfir.

— Păi, d-abia s-au format... îşi exprimă parcă părerea de rău Stănică.

— Auzi, de ce-i pare lui rău! îl repezi Calomfir.

Şi pentru că el fusese primul care lucrase în staţie şi cunoştea, ori cel puţin aşa i se părea, mai bine decît ceilalţi rosturile pe acolo, se răsti la Ionuţ:

— Hai, dă-te laoparte! Am să lucrez eu.

Instalat în locul lui Ionuţ, Calomfir începu să cerceteze diverse butoane. Patru rachete de dimensiuni mai reduse urmau să ajungă în regiunea norilor de grindină şi să-i risipească prin iscarea unor puternici curenţi. Însă, după cîteva clipe, tot el exclamă înciudat:

— E prea tîrziu! Norii nu mai pot fi împrăştiaţi! Pînă se formează curenţii începe grindina. Şi timpul trece...

— Ce ne facem?... Ce ne facem? exclamau băieţii deznădăjduiţi

— O singură soluţie aş vedea eu, spuse Viorel, într-o doară.

— Hai, dă-i drumul, îl zori Neagu.

— Să lansăm un fel de baraj, ceva care să întîmpine grindina şi s-o oprească pe loc.

— Ha, ha! rîse Calomfir, deşi nu prea era momentul de petrecere.

— Totuşi, soluţia e foarte bună! îl apără Ionuţ pe Viorel.

Atunci, spre stupefacţia lor, o auziră pe Tanti Vlada, care spunea foarte bine dispusă:

— E singura soluţie valabilă!

Ehe, cunoşteau ei cotloanele staţiei, dar nu chiar pe toate. Tanti Vlada şi asistenţii ei urmăreau tot ce se petrece în cabina de comandă. Auzea şi vedea totul şi nu intervenea decît atunci cînd socotise că e necesar.

— Unde eşti, Tanti Vlada? întrebă Ionuţ.

— Nu interesează.

— Am greşit vreo manevră?

— Vom vedea. Deocamdată acţionează după cum îţi spun.

Calomfir îi cedă locul şi Ionuţ se reinstală la pupitru.

Atunci se auzi glasul lui Savu:

— Nu-l mai lăsaţi pe Ionuţ la pupitru!

Această neaşteptată intervenţie turbură parcă buna dispoziţie a Vladei Drăgoi.

— De ce? întrebă ea răstit.

— Păi, nu vedeţi, a încurcat...

— N-a încurcat nimic!

— Bine, dar vine grindina şi...

Vlada Drăgoi nu-i răspunse ci se adresă din nou lui Ionuţ:

— Ionuţ, cred că ştii ce ai de făcut?

Ionuţ ezită o clipă. În faţă, pe pupitrul de comandă avea nenumărate butoane. Oare pe care trebuia să apese?

Vlada Drăgoi îl zori.

— Ei, Ionuţ, ce aştepţi?

— Am să apăs pe butonul T! răspunse băiatul.

— Exact! Asta e mişcarea pe care trebuia s-o faci!

Ionuţ apăsă pe buton şi deodată un spectacol nemaipomenit se înfăţişă înaintea ochilor. Sute de baloane multicolore se ridicară în văzduh şi cînd atingeau o anumită altitudine, pocneau, punînd în libertate un gaz invizibil. La numai cîteva minute după lansarea baloanelor, pe ecran se putea urmări cum începe să cadă grindina.

Dar ce grindină! Primele boabe erau cît o nucă, ba, poate chiar mai mari. Sigur, vor distruge toate semănăturile! Şi atunci se petrecu o minune. Grindina cădea, boabele parcă se fugăreau să ajungă mai repede pe pămînt, însă... nu ajungeau! Erau oprite de barajul gazos. Căzeau abia după cîteva clipe, dar transformate în picături de ploaie portocalie. Ploua... Ploua liniştit, cu stropi grei, mari, portocalii...

Tanti Vlada îşi făcu apariţia în mijlocul copiilor.

— Din cauza unor combinaţii chimice, ploaia a devenit portocalie. Ea nu e însă dăunătoare. Apoi, fără nici o tranziţie, începu să-i mustre: Cum se poate? Voi aţi avut încredere în Ionuţ şi dintr-o dată i-aţi retras-o, fără să cercetaţi măcar dacă e vinovat sau nu.

Calomfir crezu nimerit să întrebe:

— Tovarăşă inginer, dacă Ionuţ nu-i vinovat, cum de s-a format grindină în loc de ploaie?

Răspunsul nu se lăsă aşteptat:

— Uneori, în afara previziunilor noastre, în straturile înalte se produc condensări excesive şi picăturile îngheaţă. Aţi înţeles?

— Şi atunci, Ionuţ...

— Ionuţ a operat foarte corect. Iar Viorel a fost singurul dintre voi care s-a gîndit la soluţia justă. Poate, dac-ar fi învăţat mai mult, ar fi formulat-o pînă la capăt...

Viorel simţi că i se aprind obrajii. Şi cu toate că aprecierea cuprindea şi o mustrare, îi făcu plă-

cere. Îşi simţi dintr-o dată inima fierbinte, fierbinte. Voi să rostească ceva, dar se opri.

Tăceau cu toţii.

Ploaia se înteţi. Se desfăceau lungi perdele de mărgele portocalii... Din staţia meteorologică, Tanti Vlada, împreună cu elevii veniţi la practică, priveau în tăcere cum plouă. Pe largi întinderi pământul însetat sorbea cu nesaţ revărsarea de apă colorată...

A treia soluţie!...

— Ei, copii, luna iunie a anului 2864 va rămîne nepieritoare în mintea şi sufletul multora dintre noi, cei de pe Hera.

Aşa îşi începu povestirea bunicul. Iar noi, nepoţii, şedeam cuminţi în jurul lui şi nu rosteam o vorbă. Ştiam că nu-i place să fie întrerupt.

— Pe vremea aceea ocupam un post de seamă în administraţia planetei Hera. Adică, la drept vorbind, nu chiar în administraţie, pentru că toate treburile de birou erau îndeplinite, ca şi la noi pe Pămînt, de roboţii administrativi. Eu îndeplineam o muncă tehnică de control în buna funcţionare a legăturilor interastrale. Fără îndoială, o muncă de răspundere. Consiliul Cosmic Superior hotărîse să mi-o încredinţeze, după ce absolvisem cu succes Institutul ştiinţei din Ol, cel mai de seamă aşezămînt de învăţămînt superior de pe planetă. Făceam parte din prima promoţie de absolvenţi, întrucît părinţii mei, adică străbunicii voştri, se găseau în rîndul celor dintîi pămînteni care s-au stabilit pe Hera.

Viaţa pe această planetă, pe vremea aceea îndepărtată, trebuia să se desfăşoare în linii mari cam la fel ca pe Terra. Totuşi, amplasarea ei în sistemul nostru solar îngreuna peste măsură condiţiile de existenţă. Nu aveau căldură, nici apă suficientă, iar aprovizionarea de pe alte planete, în cadrul cooperării interplanetare, întîmpina dificultăţi tehnice neprevăzute. Firește, cercetătorii ştiinţifici şi cetăţenii Herei s-au străduit să obţină prin mijloace proprii creşterea posibilităţilor de trai la un nivel cît mai înalt. Dar rezultatele se lăsau aşteptate. Atunci Consiliul Cosmic Superior a luat o hotărîre îndrăzneaţă: a supus votului propunerea de a strămuta Hera în altă galaxie.

Toţi cetăţenii Herei, fără excepţie, au primit cu entuziasm propunerea şi au votat pentru strămutare.

Aci bunicul făcu o scurtă pauză, sorbi din sucul de plante marţiene, două, trei înghiţituri şi apoi continuă:

— Desigur, vouă treaba asta vi se pare un lucru obişnuit. Toate cîte vi le spun le învăţaţi încă din clasele elementare. Şi nu mai departe decît acum cîteva zile aţi putut urmări pe ecranul cosmovizorului călătoria lui Venus în altă galaxie. Însă pe vremea aceea, dragii mei, o asemenea strămutare se făcea pentru întîia oară. Trebuiau, deci, întreprinse minuţioase studii şi pregătiri ca încercarea să nu dea cumva greş. Guvernămîntul planetei a numit o comisie de oameni de ştiinţă care să examineze hărţile tuturor galaxiilor cunoscute şi să

găsească locul cel mai potrivit pentru strămutare. Concomitent cu această lucrare, au început studiile pentru găsirea celor mai practice posibilităţi de transport. Conducătorul suprem al expediţiei fusese numit inginerul Martin, un mare cărturar şi om de acţiune. Din comisia care studia problema transportului făceam parte şi eu. Ţin minte ca astăzi zbuciumul nostru pentru găsirea unei soluţii cu adevărat potrivite. Au fost zeci şi zeci de păreri, zeci şi zeci de propuneri.

— Ai făcut şi matale propuneri? întrebă Costel, cel mai mic dintre noi.

— Nici vorbă, răspunse bunicul zîmbind, am făcut şi eu, dar numai cu toţi laolaltă am putut găsi calea cea bună. Astfel, am hotărît că nu putem folosi nici o navă cosmică, oricît de mare i-ar fi fost capacitatea. Aveam doar de-a face cu ditamai planeta! Şi pentru că nu puteam folosi nici o navă, am socotit că însăşi planeta noastră să servească drept navă cosmică, urmînd a fi propulsată printr-un sistem de rachete fotonice, reglabil chiar de pe Hera.

— Aşa cum a fost şi la Saturn! exclamă George, fratele lui Costel.

— Exact! încuviinţă bunicul. Soluţia noastră a rămas valabilă şi azi, numai că de atunci şi pînă acum i s-au adus numeroase îmbunătăţiri. Aşadar am început lucrările pentru montarea unor rachete de proporţii uriaşe în diferite puncte ale planetei şi la data fixată Hera şi-a luat zborul. Consiliul Cosmic Superior, în plenul lui, urmărea

cu regularitate la cosmovizor evoluţiile Herei şi membrii Consiliului se arătau entuziasmaţi. Această goană planetară spre altă galaxie n-avea nimic apocaliptic, ci dimpotrivă, prezenta o măreţie unică! Noi, cei care formam comandamentul suprem, în frunte cu inginerul Martin, aveam simţământul că sîntem conducătorii unei uriaşe corăbii care înainta liniştită pe valurile universului, acoperind clipă cu clipă drumul dinainte stabilit. Deodată, în cabina de receptare a comunicaţiilor de pe staţiile astrale s-a aprins becul portocaliu şi a început să vuiască alarma.

Numaidecît ne-am adunat cu toţii acolo şi ne-a fost dat să auzim următoarele:

— „Aici Ganimede 2! Aici Ganimede 2! Atenţiune, Hera! În punctul V6XB se observă apariţia unei mase uriaşe, alcătuită din antiparticule! Luaţi măsurile de rigoare!“

Aceasta era comunicarea transmisă de staţia „Ganimede 2“, şi pe care am ascultat-o îngroziţi. Desigur, comunicarea era de natură să ne zăpăcească. Ciocnirea cu masa alcătuită din antiparticule ar fi însemnat pulverizarea pentru totdeauna a planetei Hera. Cum de se ivise această primejdie în calea noastră? Iată o întrebare care ne sfredelea mintea.

— Dar dacă cei de pe „Ganimede 2“ s-au înşelat? rosti careva dintre noi.

Şi această simplă întrebare umplu sufletele de speranţă. În adevăr, dacă s-au înşelat? Toate comunicările anterioare, toate investigaţiile noastre

arătau drum liber în calea zborului de strămutare. De altfel, Consiliul Cosmic Superior ne confirmase data fixată, respectiv ziua de 7 iunie şi autorizase zborul numai atunci cînd toate aceste măsuri preliminare au fost cu prisosinţă îndeplinite. Şi acum, poftim! Masă alcătuită din antiparticule... De unde au putut să apară? Nu, fără îndoială, era o eroare la mijloc. Din păcate, numeroase mesaje grabnic transmise de alte staţii au întărit şi completat prima comunicare.

Iar atunci cînd însuşi Consiliul Cosmic Superior ne-a făcut cunoscute cauzele apariţiei neaşteptate ale masei de antiparticule şi ne-a ordonat să luăm măsuri în consecinţă, speranţele noastre s-au spulberat. Primejdia ne pîndea pe drum. Cum de s-a ivit această primejdie? Cum a putut să apară masa de antiparticule? Datorită unui fenomen pe care nici pînă azi ştiinţa, cu toate marile ei descoperiri, nu-l poate prevedea.

Bunicul făcu o nouă pauză. De data aceasta, strategică. Aştepta ca noi toţi să sărim să-l întrebăm: care-i acest fenomen?

Dar noi am hotărît să tăcem chitic, nu cumva să se supere de-a binelea. El a continuat mulţumit:

— Acest fenomen este acela al erupţiilor solare. Fluxurile de plasmă emise în timpul erupţiilor pot determina în diferite feluri apariţia antiparticulelor. Aşa s-a întîmplat şi acum. Pe neaşteptate s-a produs o puternică explozie solară. Absolut neprevizibilă. Cunoaşterea cauzei care a provocat

apariţia antiparticulelor avea o covîrşitoare importanţă spre a putea determina, chiar aproximativ, direcţia lor de mişcare şi viteza cu care înaintau. În foarte scurtă vreme, chiar aparatele aflate pe Hera au înregistrat prezenţa lor pe parcursul itinerariului nostru. Se punea, deci, problema unei rezolvări extrem de urgente. Maşinile electronice indicau ciocnirea peste aproximativ 30 de zile.

Spun aproximativ deoarece, după cum aţi învăţat şi voi, viteza antiparticulelor este uneori inconstantă. Şi nu numai viteza, dar şi direcţia. De aceea, s-ar fi putut foarte bine ca pînă la sosirea noastră în punctul V6XB, masa de antiparticule să fi trecut în altă zonă şi ca atare ciocnirea să fie evitată. Dar cine se putea bizui pe această probabilitate? Noi trebuia să luăm cele mai grabnice, dar totodată şi cele mai sigure măsuri pentru evitarea catastrofei. Membrii comandamentului suprem au fost convocaţi de inginerul Martin în cabinetul lui, unde a avut loc o dezbatere dramatică.

În faţa noastră se aflau două soluţii destul de complexe. Prima soluţie, mai simplă în aparenţă, însemna pur şi simplu cale întoarsă. A doua, devierea itinerariului pe o altă traiectorie, care să ocolească masa antiparticulelor. Amîndouă soluţiile implicau riscuri mari. Precipitata înapoiere presupunea ciocnirea posibilă cu alte corpuri cereşti. Vorba ceea, fugeam de antiparticule şi nimeream cine ştie unde, pulverizîndu-se eventual două planete în loc de una singură... Devierea traiectoriei cuprindea şi acest risc pe lîngă acela

de a nu cunoaște cu precizie datele unui itinerar deviat. Problema epuizării combustibilului atomic îngreuna și ea, într-o anumită măsură, adoptarea soluției a doua, cu toate rezervele de combustibil de care dispuneam.

În adevăr, prelungirea duratei de zbor putea duce la situația de a alimenta din nou rachetele folosite, ba chiar și de a pune în funcțiune toate rachetele de rezervă. În conformitate cu normele în vigoare, Consiliul Cosmic Superior ne lăsase libertatea să alegem soluția, urmînd s-o aprobe sau s-o respingă. Unii susțineau și argumentau valabilitatea primei soluții. Alții, în număr mult mai mare, pledau pentru a doua. Chiar și acei care susțineau prima soluție începură să șovăie. Fără să fi fost o prealabilă înțelegere între cei de față, se simțea parcă plutind în aer hotărîrea fiecăruia de a nu se întoarce, ci dimpotrivă, de a merge dîrji înainte, cu orice risc.

— Și ați mers? nu m-am putut eu stăpîni și l-am întrebat pe bunic.

— Voi ce-ați fi făcut? mi-a întors el întrebarea.

Atît a fost de-ajuns ca fiecare din noi să exclame fără șovăire.

— Am fi mers înainte!

— Ehe, ușor de spus, am fi mers înainte! Gîndiți-vă numai că Hera număra o populație de aproape o sută de milioane de oameni, a căror viață depindea de priceperea și curajul nostru. Nu, nu puteam merge chiar așa în vînt!

— Va să zică, v-aţi înapoiat? întrebă decepţionat Marin.

— Da' de unde! Am mers înainte!

— Foarte bine! aprobarăm cu toţii.

George avea însă o nedumerire.

— Şi cum aţi făcut să vă ajungă combustibilul, dacă aţi deviat traiectoria?

— Păi, n-am deviat-o!

— Nu? făcurăm toţi în cor.

Gata. Disciplina noastră, hotărîrea de a nu-l mai întrerupe pe bunic se dusese de rîpă. Prea ne fierbea şi el cu povestea lui.

— Dar dumneata ai spus singur că aţi mers înainte, îl încolţi George.

— Sigur, aşa am spus, pentru că aşa s-au şi petrecut lucrurile. Dar vedeţi, între timp s-a ivit... o a treia soluţie! spuse liniştit bunicul, savurînd din plin surpriza pe care o citea pe chipurile noastre. Asta le-ntrecea pe toate! A treia soluţie! Nici unul din noi nu a gîndit la aşa ceva şi acum nu mai pridideam cu întrebările.

— Care soluţie?

— Cine a dat-o?

— Cum s-a desfăşurat zborul mai departe?

Bunicul zîmbea şi aştepta să ne potolim.

— Să-l lăsăm să povestească şi să nu-l mai tot sîcîim cu întrebările, vorbi Măriuca în numele nostru.

Nimeni n-a mai suflat o vorbuliţă. Eram numai ochi şi urechi.

— Inginerul Martin, continuă bunicul, comandantul suprem al zborului de strămutare era, după cum v-am spus, o mare autoritate ştiinţifică. Nu întîmplător tocmai el fusese delegat să conducă această nemaiîntîlnită operaţie. În timp ce toţi ne perpeleam ca pe jăratec, văzînd că timpul trece fără ca noi să fi adoptat vreo hotărîre, odată îl auzim pe şeful nostru că ne spune:

— Ce-aţi spune voi, copii, dacă am înconjura planeta cu o centură protectoare de sateliţi? Asta ne-ar îngădui să ajungem la ţintă fără a mai fi nevoie de vreo deviere de pe orbită.

Ideea ni se păru tuturor atît de ingenioasă şi de simplă totodată, încît pentru moment ne-a luat piuitul. Apoi, dintr-o dată am izbucnit în urale şi l-am purtat pe Martin sus pe braţele noastre. Desigur, nu prea era momentul potrivit pentru asemenea efuziuni zgomotoase şi sentimentale. Şi tot Martin a fost acela care ne-a trezit la realitate.

— Să ne punem pe treabă! Soluţia trebuie realizată cu maximum de urgenţă. Da, chiar aşa. Cu maximum de urgenţă. Altfel, orice eforturi vor fi zadarnice. Cu mijloacele de care dispunem nu vom putea face faţă. Trebuie să cerem ajutorul Consiliului Cosmic Superior, ca fiecare staţie astrală să ne trimită cîţiva sateliţi artificiali.

Zis şi făcut!

Martin a vorbit cu membrii Consiliului. Cu toţii au aprobat soluţia şi au luat măsurile necesare. Ceilalţi din comandament, sub directivele mele,

care mă ocupam cu legăturile interastrale, au intrat în comunicare directă cu staţiile respective. Ei, măi copii, voi citiţi şi vi se vorbeşte în şcoală despre înălţătorul sentiment de solidaritate cosmică. Acest sentiment, format de-a lungul timpului, odată cu noua noastră civilizaţie cosmică, este calitativ altceva decît trăirile sufleteşti anterioare. Şi în luna iunie a anului 2864, am putut să-i înţelegem încă o dată măreţia. Atunci am simţit ce înseamnă a fi cetăţean al universului cosmic. Atunci mi-am dat seama de superioritatea noastră morală.

Din toate părţile au pornit, de îndată, sute de sateliţi. Viteza maximă obţinută prin autoreglajul care funcţiona cu o precizie matematică, le-a dat putinţa să ajungă la timp şi să se alinieze pe o supra-traiectorie a celei pe care o străbătea Hera. Era un tablou extraordinar această escortă de sateliţi, sortiţi cu bună ştiinţă pieirii. Dar şi mai extraordinară a fost promptitudinea răspunsului acesta concret, salvator, venit de pretutindeni. Vă daţi seama? Urmau să se prăpădească sute şi sute de sateliţi, care însumau o imensă valoare materială, iar guvernămintele astrale nu pregetau să le sacrifice pentru ca noi să ne putem continua zborul. Nici cînd nu s-a pomenit o asemenea faptă măreaţă! Întregul cosmos era o mare familie! Şi dacă s-a întîmplat ca un membru al familiei să se afle în greu impas, iată, toţi ceilalţi fraţi şi surori săreau ca unul singur să-l ajute. Autoreglajul moral funcţionase ireproşabil!

O nouă pauză punctă povestirea. Bunicul sorbi din nou din sucul de plante marțiene, își drese glasul și istorisi în continuare:

— Și acum am ajuns la sfîrșitul întîmplărilor. Fără îndoială sînteți curioși să știți cum s-a încheiat călătoria noastră de strămutare. Cu alte cuvinte, să aflați cum s-a desfășurat cea mai interesantă parte, după socoteala voastră, a acestei povestiri. Bine, să vă povestesc ce-a mai fost. Așadar, ne-am continuat drumul nostru către o altă galaxie, protejați de barajul mobil al sateliților artificiali. Zilele treceau... Una și încă una și încă una... Toate calculele noastre indicau că peste cinci zile barajul va trebui să suporte șocul cel mare.

Deși măsurile de apărare au fost luate conform programului, undeva, într-un colț de suflet parcă mai pîlpîia o îngrijorare. Fără să vorbim despre această îngrijorare, de cîte ori eram împreună, ea se putea citi pe chipul nostru, al acelora care alcătuiau Comandamentul Suprem al zborului. Pe neașteptate, cu trei zile înainte de întîlnirea cu masa de antiparticule, ne pomenim convocați de urgență în cabinetul inginerului Martin.

— Ce-o fi?

— Ce s-a întîmplat?

Aceste întrebări erau pe buzele tuturor. Din felul cum ne primise Martin, n-am putut să ne dăm seama pentru ce ne convocase de urgență. Era un om care știa să fie stăpîn pe el în orice împrejurare. Așteptam, deci, cu nerăbdare, s-auzim din gura lui motivul convocării.

— Copii — așa ne spunea tuturor, deși nu era mult mai vîrstnic decît noi — iată de ce v-am adunat aici: După cum știm cu toții, peste trei zile, după calculele tuturor institutelor de specialitate, va trebui să se producă ciocnirea. Distanța între baraj și Hera va face ca urmările ciocnirii să nu se repercuteze asupra noastră. Dar...

Aici Martin făcu o pauză destul de lungă, dînd posibilitatea ca în mintea noastră să se încrucișeze tot felul de ipoteze. Ce s-o fi ascunzînd oare sub acest „dar" atît de misterios? Întrebarea brăzda toate conștiințele și stîrnea răspunsurile cele mai năstrușnice. Cînd Martin văzu că-ncepem să ne foim, că nu mai avem răbdare, socoti că ne-a ținut destul pe cărbuni aprinși.

— ...Dar, continuă el, ciocnirea nu se va produce!

Surpriza, față de această neașteptată întorsătură, făcu ca bunicul să fie din nou asaltat de întrebările noastre.

— Și, cum, chiar n-a mai avut loc nici o ciocnire?

— De data aceasta chiar că ar fi fost foarte bine dacă nu m-ați fi întrerupt. Mă tem să nu-mi pierd șirul și să nu vă pot da toate amănuntele, răspunse bunicul. Așadar, Martin ne-a spus:

— Ciocnirea nu va mai avea loc. O să mă întrebați de unde știu? Ei bine, chiar adineaori, însuși președintele Consiliului Cosmic Superior mi-a comunicat că, după toate datele culese de serviciile

de observaţie, masa de antiparticule şi-a schimbat direcţia de mişcare.

— Bine, i-am răspuns eu, dar e oare posibil ca întreaga masă de antiparticule să se deplaseze în timp util, încît să nu stînjenească itinerariul nostru?

— Indiscutabil! De pe acum a şi început să se depărteze din drumul Herei. Astfel că pînă mîine seară se va afla în întregime la o apreciabilă distanţă.

Este inutil să vă mai povestesc bucuria cu care a fost întîmpinată vestea dată de comandantul nostru. Şi lucrurile s-au petrecut chiar aşa. Peste trei zile treceam pe la punctul V6XB, fără nici o dificultate. Iar exact în termenul prevăzut, am sosit în locul dinainte stabilit, însoţiţi de escorta noastră de sateliţi.

— Cum, nu s-au întors cînd s-a aflat că nu mai e nici o primejdie? a întrebat Viorel.

— Nu! Ne-au însoţit pînă la capătul călătoriei noastre! Şi de atunci s-a statornicit obiceiul, devenit lege, ca a treia soluţie a lui Martin să fie aplicată ori de cîte ori se produce vreo strămutare dintr-o galaxie în alta. Cum, de altfel, aţi şi văzut la cosmovizor, cu prilejul strămutării lui Venus, şi-a terminat bunicul povestirea.

Sumar

Alexida sensitiva
5

Batiscaful albastru
60

Sunete regăsite
74

„Ultra-lumen 101“
91

Ploaia colorată
144

A treia soluţie!...
161

Lector : VINICIU GAFIȚA
Tehnoredactor : FL. WEIDLE

Dat la cules 21.IX.1976.
Bun de tipar 16.IX.1976.
Apărut 1976. Comanda nr. 1330.
Tiraj 19 500. Broșate 19 500.
Coli de tipar 11.

Comanda nr. 60 508
Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii",
București — Piața Scînteii nr. 1,
Republica Socialistă România